

20.000 MIJLEN
ONDER ZEE

20.000 MIJLEN ONDER ZEE
(OOSTELIJK HALFROND)

EERSTE EN TWEEDE DEEL

JULES VERNE

20.000 MIJLEN ONDER ZEE

OOSTELIJK HALFROND

OPNIEUW VERTAALD
DOOR J. FEITSMA

GEÏLLUSTREERD DOOR H. SCHOTEL

HOLLANDSCH UITGEVERSFONDS, AMSTERDAM

1941

INHOUD.

Hoofdst.	blz.
I. Het zeemonster	7
II. Het voor en tegen	14
III. Een trouwe bediende	20
IV. Ned Land	26
V. Op avontuur	35
VI. Full speed	42
VII. Een vreemdsoortige walvisch	51
VIII. Mobilis in Mobile (Beweging in beweging.)	61
IX. De woede van Ned Land	71
X. De man der zee	79
XI. De Nautilus	88
XII. Alles door electra	92
XIII. Eenige cijfers	100
XIV. De Zwarte Rivier	107
XV. Een schriftelijke uitnoodiging	114
XVI. Een wandeling onder water	123
XVII. Het onderzeesche woud	127
XVIII. Vier duizend mijlen onder den Stillen Oceaan	134
XIX. Vanikoro	142
XX. De zeestraat van Torres	152
XXI. Gueboroar	162
XXII. Het electrische bolwerk	174
XXIII. Een verdoovingsmiddel	187
XXIV. Het koninkrijk der koralen	197

EERSTE DEEL

EERSTE HOOFDSTUK.

Het zeemonster.

Niemand zal waarschijnlijk het even zonderlinge als onverklaarbare verschijnsel vergeten hebben dat het jaar 1866 kenmerkte. Behalve de bewoners der kuststreken en groote steden, waren het vooral de zeelieden, die door dit verschijnsel bijzonder getroffen werden. Kooplieden, reeders, gezagvoerders van schepen, ja, zelfs de regeeringen der staten van Europa en Amerika, kortom, iedereen hield zich met deze aangelegenheid ernstig bezig.

De zaak was dat sinds eenigen tijd de bemanningen van verscheidene schepen op zee een buitengewoon groot voorwerp hadden ontmoet, dat de gedaante had van een spil, soms een eigenaardig licht uitstraalde en oneindig veel grooter was en zich sneller voortbewoog dan een walvisch.

De feiten die met deze gebeurtenis in verband stonden, en in verschillende scheepsjournalen vermeld waren, stemden vrij nauwkeurig met elkaar overeen, vooral wat betrof de snelheid, den eigenaardigen bouw, de buitengewone kracht van verplaatsing en de bijzondere levenswijze van het voorwerp in kwestie. Indien het een walvisch was, dan overtrof het in grootte alles wat de wetenschap en het onderzoek op dit gebied ontdekt hadden; noch Cuvier, noch Lacépède, noch Dumeril,

noch Quatrefages zouden zoo iets voor waar hebben gehouden, of zij zouden het met eigen oogen moeten aanschouwd hebben, d.w.z. met hun eigen oogen van deskundigen.

De gulden middenmaat houdende tusschen eenige tegenstrijdige opgaven met betrekking tot de afmetingen van genoemd voorwerp... enkelen beweerden dat het 200 voet, anderen weer dat het eenige kilometers lang was... kon men toch in ieder geval aannemen, dat dit zeldzame wezen of voorwerp in grootte alle berekeningen overtrof, die de ichthyologen tot dusverre van zeedieren gemaakt hadden... gesteld natuurlijk, dat het voorwerp een zeemonster was, of als voorwerp bestond.

Het was echter onloochenbaar dat het voorwerp bestond en rekening houdende met de neiging voor het wonderbaarlijke, die nu eenmaal in den menschelijken geest bestaat, zal men zich een begrip kunnen maken van de ontroering welke deze bovennatuurlijke verschijning in de geheele wereld teweeg bracht.

Op 20 Juli 1866 werd deze beweegbare massa ontdekt door de bemanning van de *Governor Higginson*, een stoomboot van de „Calcutta and Burnach steam navigation Company”, vijf kilometer ten oosten van de Australische kust. De gezagvoerder, kapitein Baker, verkeerde eerst in de veronderstelling dat het een onbekende klip was. Hij was juist van plan deze klip in kaart te brengen, toen het onverklaarbare ding plotseling twee waterstralen van wel vijftig meter hoogte, met sissend geluid in de lucht spoot. Indien dit dus geen klip was met warm water spuitende bronnen, dan moest het wel een tot nu toe onbekend zee-zoogdier zijn, dat door zijn kieuwen water met damp vermengd de lucht in blies.

De bemanning van de *Cristobal-Colon* nam den 23en Juli een dergelijk feit waar. Hieruit was dus af te leiden dat de buitengewone visch zich met een ongeëvenaarde snelheid voortbewoog, daar de beide boven-

genoemde schepen het monster slechts drie dagen na elkaar hadden gezien, op twee verschillende punten van de wereldzee, die meer dan 280 kilometer van elkander verwijderd waren.

Twee weken later voeren de *Helvetia*, van de „Compagnie Nationale”, en de *Schannon*, van de „Koninklijke Maildienst”, naast elkaar; ze waren toen 800 kilometer verwijderd van bovengenoemde plaats en zagen het vreemde monster op 42° 15' N.B. en 60° 35' W.L. Bij deze gelijktijdige waarneming meende men de lengte van het zoogdier op 106 meter te kunnen bepalen. De grootste walvisschen die men echter tot dusverre in de buurt der Aleuten-, Kulammok- en Umgullil-eilanden had aangetroffen, waren op zijn allerhoogst 56 meter lang.

En toen kort daarop de *Pereira*, de *Etna*, de *Normandie* en de *Lord-Clyde* hun respectievelijke havens binnenliepen en berichtten, dat ook zij het vreemde monster hadden waargenomen, steeg de publieke belangstelling ten top. In sommige landen spotte men nog al een weinig met dit verhaal, dat men voor fantastisch hield; doch in andere landen, vooral daar waar zeevarende naties woonden, zooals in Engeland, Amerika en Duitschland, hield men zich zeer ernstig met de zaak bezig.

Overal werd het vreemde monster het onderwerp van den dag. Men sprak er over in de cafe's, in de dagbladen, ja, zelfs in de schouwburgen lieten de komieken niet na, er spotrijmpjes op te zingen. En toen in den komkomertijd de journalisten gebrek aan stof hadden, wist men niets beter te doen dan wederom allerlei denkbeeldige en reusachtige wezens te bespreken, van den witten walvisch, de *Maby Dick* uit de poolstreken, tot den onmetelijken *Kraken* toe, wiens voelarmen een schip van 500 ton konden omspannen en het naar de diepten van den onpeilbaren oceaan meesleuren. Men verhaalde zelfs wat de oude Grieksche wijsgeeren, Aristoteles en

Plinius van dergelijke monsters verteld hadden; vervolgens kwamen de verhalen van den Noorweegschen bisschop Pontoppidan, het relaas van Paul Eggede, en eindelijk het verslag van Harrington aan de beurt, wiens goedertrouw wel niemand betwijfelen zal, wanneer hij beweert, aan boord van de *Castilian* in het jaar 1857, een enorme zeeslang te hebben gezien, die tot nu toe slechts in de verbeelding van op sensatie beluste dagbladschrijvers bestond.

Thans begon er een eindeloos polemiseeren tusschen geleerde genootschappen, die wèl en niet aan het bestaan van het monster geloofden. Journalisten, die meenden aanspraak te mogen maken op een wetenschappelijken naam, bespraken in ellenlange artikelen het zeldzame geval; zij die er niet aan geloofden weerspraken in hun kranten het bestaan van het monster, en deze onderlinge strijd ging zelfs zoover dat men elkaar de grootste beledigingen naar het hoofd wierp.

Gedurende zes maanden werd de strijd onvermoeid voortgezet. Met onuitputtelijke geestigheid beantwoordden de dagbladen de berichten van het Aardrijkskundig instituut van Brazilië, van de Koninklijke Academie van Wetenschappen te Berlijn, van het Britsch Aardrijkskundig genootschap, van het Smithsonian Instituut te Washington en andere geleerde instellingen. Enkele schrijvers, die voor geestig wilden doorgaan, maakten een parodie op een gezegde van Linnaeus, dat door hun tegenstanders was aangehaald en hielden vol dat „de natuur geen gekken voortbracht”; zij bezwoeren daarom hun tijdgenooten deze natuur niet tot leugenaarster te maken, door aan het bestaan van een buitengewoon zeemonster te gelooven.

In de eerste maanden van het jaar 1867 scheen men het geval reeds geheel vergeten te zijn, toen nieuwe gebeurtenissen het weer op het tapijt brachten. Er was thans geen sprake meer, een wetenschappelijk vraagstuk

op te lossen, maar wel een gevaar dat voor de deur stond te voorkomen.

Den vijfden Maart 1867, te middernacht, bevond de *Moravian*, van de „Montreal Ocean Company”, zich op 27° 30' N.B. en 72° 15' W.L., toen het schip aan stuurboordzijde op een rotspunt stootte, die op geen enkele zeekaart was aangegeven. Op dat oogenblik liep het schip met een gemiddelde van dertien knopen en zou dus zonder den degelijken bouw van den romp, door de aanvaring, een zoodanige averij hebben gekregen, dat het met de 237 passagiers, die zich aan boord bevonden, vergaan was. De aanvaring had plaats tegen vijf uur in den morgen, d.w.z. toen het reeds bijna dag werd. De officieren van de wacht snelden naar het achterschip, zochten met hun kijkers de naaste omgeving af, maar zagen niets dan een sterk bewogen zog, dat op een afstand van drie kabellengten een branding vertoonde alsof de golven heftig in beroering waren gebracht.

De plaats werd nauwkeurig bepaald en het schip vervolgde schijnbaar zonder ernstige schade zijn koers. Noch een der leden van de bemanning, noch een der weinige passagiers, die zich op het oogenblik der aanvaring juist aan dekbevonden, konden met zekerheid zeggen of de *Moravian* op een onderzeesche klip gestooten was, dan wel in aanraking was geweest met een of ander groot voorwerp dat van een schipbreuk afkomstig was. Bij zijn thuiskomst werd het schip direct na een droogdok gebracht en daar bleek dat de kiel gescheurd was.

Zoo ernstig deze gebeurtenis op zichzelf ook was, zou zij waarschijnlijk in het vergeetboek zijn geraakt, indien drie weken later niet iets dergelijks en onder gelijksoortige omstandigheden had plaats gevonden, doch, én door de nationaliteit waartoe het schip behoorde én door de reputatie van de maatschappij-eigenares, kreeg het geval een bijzondere beteekenis.

Bij kalme zee en flauwe bries bevond de *Scotia* zich den 13en April 1867 op 15° 12' Westerlengte en 45° 37' Noorderbreedte. Het schip liep met een snelheid van 13 knopen per uur; zijn diepgang was 6,50 meter en zijn waterverplaatsing 6684 M³.

Om 4 uur en 17 minuten 's middags — de passagiers zaten juist aan de lunch — werd er een lichte schok aan bakboord waargenomen.

De *Scotia* had niet gestooten, maar was gestooten door een of ander borend of snijdend voorwerp. De schok was zoo gering geweest dat geen der passagiers er zich ongerust over zou gemaakt hebben, indien niet enkele matrozen uit het ruim naar boven gestormd waren en schreeuwden: „wij zinken, wij zinken!”

Eerst waren de passagiers zeer ontsteld geweest, doch de kapitein gaf zich moeite hen zoo spoedig mogelijk gerust te stellen; en inderdaad, het gevaar was niet zoo ernstig als het zich op het eerste oogenblik wel liet aanzien, daar de *Scotia* door waterdichte schotten in zeven afdeelingen verdeeld was, waardoor het binnendringen van het water beperkt kon worden.

De kapitein liet onmiddellijk stoppen, begaf zich naar het ruim en stelde vast dat het schip een gat van 2 meter in de kiel had. Zulk een lek kon niet direct gestopt worden, en de *Scotia* moest haar reis vervolgen met de helft der schepraderen boven water. Men bevond zich toen op 300 kilometer van kaap Clear, en na een vertraging van drie dagen liep het schip de haven van Liverpool binnen, waar het onmiddellijk naar een droogdok werd gesleept.

Toen de *Scotia* door de scheepsingenieurs onderzocht werd, konden dezen hun oogen nauwelijks gelooven; op 2,50 meter onder den waterlijn vond men een gat in den vorm van een gelijkbeenigen driehoek. De breuk in de ijzeren platen was opvallend zuiver en zou in een fabriek niet beter gemaakt kunnen zijn. Er moest dus een boor-

werktuig geweest zijn van een hardheid die men tot nu toe niet kende, en beschikkende over een buitengewone stootkracht, dat een ijzeren plaat van vier centimeters dikte op zoo regelmatige wijze kon doorboren.

Dit feit bracht de openbare meening opnieuw in heftige beroering; alle tot nu toe plaats gehad hebbende zeerampen werden op rekening gesteld van het monster dat ook bijna de schipbreuk van de *Scotia* veroorzaakt had. Geen wonder dus, dat in de parlementen der verschillende landen de openbare meening naar voren kwam, die onvoorwaardelijk eischte, dat de zee eindelijk, het mocht kosten wat het wilde, van dit gevaarlijk monster bevrijd werd.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Het voor en tegen.

Ten tijde dat deze gebeurtenissen plaats grepen, kwam ik juist terug van een onderzoekingstocht door Nebraska in de Vereenigde Staten. In mijn hoedanigheid van hoogleeraar in de natuurkunde te Parijs, had de Fransche regeering mij opdracht gegeven aan genoemde tocht deel te nemen. Na een verblijf van zes maanden te Nebraska kwam ik met een kostbare verzameling geologische steenen tegen het einde van Maart te New-York aan. Ik was van plan in het begin van Mei naar Frankrijk terug te keeren; de tijd die mij nog restte voor mijn vertrek, wilde ik besteden met het rangschikken van het mineraal gesteente dat ik meegebracht had, en het was juist in die dagen, dat het ongeluk met de *Scotia* plaats vond.

Natuurlijk was ik volkomen op de hoogte met het onderwerp dat het gesprek van den dag vormde. Ik had alle Amerikaansche en Europeesche bladen gelezen zonder dat ik er iets wijzer door was geworden, en daar ik mij evenmin als wie dan ook, een vaste meening omtrent het gebeurde kon vormen, verviel ik van het eene zonderlinge denkbeeld op het andere. Toen ik te New-York aankwam, had de belangstelling van het publiek haar hoogtepunt bereikt. Men had het denkbeeld van een drijvend eiland of van een onderzeeschen klip geheel en al laten varen; want als die klip geen machine bevatte, hoe had zij zich dan met zulk een groote snelheid kunnen verplaatsen?

Ook het denkbeeld van een drijvend wrak gaf men spoedig op, altijd weer om de snelheid van beweging.

Er bleven dus twee mogelijke oplossingen over, die oorzaak waren dat er twee partijen ontstonden: de eene partij hield het voor een ontzettend sterk monster, de andere voor een onderzeeboot, die zich met buitengewone snelheid kon verplaatsen.

Deze laatste meening was vrij aannemelijk, doch kon geen stand houden tegenover het onderzoek dat zoowel in Europa als in de Nieuwe Wereld werd ingesteld. Men redeneerde eenvoudig — en geheel onlogisch was dit niet — dat geel enkel particulier persoon een dergelijk werktuig tot zijn beschikking kon hebben, en indien hij het had, hoe zou hij het dan geheim kunnen houden?

Slechts een of andere groote mogendheid zou zulk een vernielend werktuig kunnen bezitten en, in deze vernielzuchtige tijden, waarin de mensch er slechts op bedacht is, de kracht der oorlogs-instrumenten te verdubbelen, in het geheim hebben kunnen laten bouwen. Na de chassépots, de torpedos; na de torpedos, de onderzeesche stormrammen; daarna zou het misschien vrede worden... ten minste, dat was te hopen. Maar de regeeringen loochenden met de grootste beslistheid het bezit van een dergelijk wapen. En daar de openbare veiligheid er mede gemoeid was, was het niet aan te nemen, dat de diplomaten in dit opzicht onwaarheid spraken. Buitendien, hoe zou de bouw van een dergelijk schip geheim kunnen zijn gehouden?

Na een nauwkeurig onderzoek in Engeland, Frankrijk, Rusland, Spanje, Italië, Amerika, ja, zelfs in Turkije, werd het denkbeeld aan een onderzeeschen monitor voor goed verworpen.

Bij mijn aankomst te New-York werd ik door verschillende personen over het vreemde voorwerp geraadpleegd. Ik had een boek geschreven en in Frankrijk doen verschijnen, dat als titel had: „De geheimen van

de diepten der Zee." Dit boek was bij de geleerden bijzonder in den smaak gevallen en vestigde mijn naam als natuurkundige. Men vroeg mijn raad: ik bepaalde mij eerst tot algemeene gezegden, maar weldra werd ik door de *New-York Herald* zoodanig in het nauw gedreven, dat ik genoodzaakt was, mijn meening omtrent het geval aan het publiek bekend te maken. Ik deed dit dan ook in een artikel, dat den 30en April van dat jaar in bovengenoemd blad verscheen. De inhoud luidde ongeveer als volgt:

„Nu men elk ander denkbeeld moet opgeven, kan men niet anders dan in het bestaan van een zeedier van buitengewone kracht gelooven. De grootste diepten van den oceaan zijn ons geheel onbekend en thans vragen we ons af, wat er in die water-afgronden plaats vindt. Welke wezens zijn in staat, 12 of 15 K.M. onder den zeespiegel te leven? Men kan het nauwelijks gissen.

„Het raadsel waarvoor we thans staan, kan tweeledig zijn: of we kennen alle diersoorten ter wereld, of we kennen ze allen niet.

„Indien we ze niet allen kennen, indien de natuur nog geheimen voor de wetenschap heeft, dan is het zeer aannemelijk, dat we hier te doen hebben met een bijzonder soort walvisch, die gewoonlijk diep onder de oppervlakte leeft, en slechts hoogst zelden door de zeelieden werd waargenomen.

„Indien we alle levende diersoorten wél kennen, dan dient het dier waarmede we hier te doen hebben, mijns inziens beschouwd te worden als een reusachtige eenhoorn.

„De gewone zee-eenhoorn heeft soms een lengte van 60 voet. Indien we deze afmetingen nu vertienvoudigen en de kracht van het dier naar evenredigheid vergrooten, dan hebben we het dier dat zooveel over zich doet spreken. Het heeft dan de afmetingen zooals die door den kapitein van de *Shannon* beschreven is, terwijl de

kracht van het dier eveneens overeenkomt met die welke noodig is geweest om het reusachtige gat in de *Scotia* te boren.

„De eenhoorn toch is met een soort ivoren spoor gewapend, of, zooals de geleerden het noemen, een hellebaard. Deze slag tand is staalhard en bij machte de grootste walvisschen te doorboren. Zelfs kunnen zij met het grootste gemak de pantserplaten doorboren van groote oorlogsschepen. Het Museum voor Natuurlijke Historie te Parijs bezit een dergelijken slag tand, die een lengte van 225 en een breedte van 18 centimeter heeft.

„Stel u dus voor, dat een dergelijk wapen voorwaarts gestooten wordt met een snelheid van 20 K.M. in het uur; vermenigvuldig deze snelheid met de zwaarte van het dier, en als resultaat verkrijgt gij een schok, die heusch wel in staat is een ongeluk te veroorzaken zooals we dat bij de *Scotia* zagen.

„Indien men mij dus niet het tegendeel kan bewijzen, houd ik het monster voor een enormen eenhoorn, gewapend met een geweldige ivoren spoor.

„Is dus al hetgeen we tot nu van dit vreemde wezen gehoord hebben geen verzinsel, dan kan men het raadsel met deze verklaring als opgelost beschouwen.”

Deze laatste woorden waren niet geheel vrij van een lafheid mijnerzijds, maar ik wilde in ieder geval mijn professorale waardigheid ophouden en door de Amerikanen niet te worden uitgelachen. Buitendien hield ik hiermede een achterdeurtje open, alhoewel ik persoonlijk overtuigd was van het bestaan van een monster.

Mijn artikel werd druk besproken, waardoor het groote bekendheid kreeg; vele lieden waren het met mijn lezing van het geval eens. Het best is dit te verklaren, doordat het overgroote deel der menschheid een bijzondere voorliefde heeft voor bovennatuurlijke wezens. En het is juist de zee waar dergelijke schepsels het veelvuldigst voorkomen. Kort en goed, men vormde

zich een meening over den aard van het verschijnsel, en het publiek was er stellig van overtuigd dat het vreemde monster niets anders was dan een wonderbaarlijk wezen, dat als zoodanig niets met zeeslangen gemeen had.

Maar indien sommigen al met deze wetenschappelijke oplossing genoeg namen, waren er toch weer andere lieden die met nadruk verlangden dat de menschheid eindelijk eens zou verlost worden van een monster, dat de scheepvaart ten zeerste bedreigde. Er werden ellenlange artikelen over gewijd in de groote dagbladen, en eindelijk kwam het zoover dat de regeering der Vereenigde Staten tot maatregelen overging. Te New-York werden toebereidselen getroffen om het monster te vervolgen. Tot dit doel werd de *Abraham-Lincoln* uitgerust die bij de eerste gunstige gelegenheid zee zou kiezen. Gezagvoerder van het schip was kapitein Farragut, die in de gelegenheid werd gesteld zijn schip zoo ruim mogelijk van wapenen te voorzien.

Maar alhoewel de *Abraham-Lincoln*, thans geheel uitgerust en zijn bemanning paraat was, deed zich nog een groote moeilijkheid voor. Men wist n.l. niet waarheen het schip te sturen, daar het vreemde zee-monster zich sedert eenigen tijd niet had laten zien. Maar den 2en Juli kwam er bij den havenmeester van New-York bericht binnen dat de *Tampico*, van de „Trans-Pacific Line”, den eenhoorn had waargenomen in het noordelijk gedeelte der Stille Zuidzee.

De ontroering welke deze tijding veroorzaakte was buitengewoon groot. Men liet kapitein Farragut geen vierentwintig uur beraad; zoowel proviand als steenkolen had hij in de ruimste mate aan boord; de bemanning was voltallig; hij behoefde zijn schip dus slechts onder stoom te brengen en het anker te lichten. Iedereen zou het hem hoogst kwalijk genomen hebben indien hij nog maar één enkelen dag gewacht had.

Drie uur voordat de trossen van de *Abraham-Lincoln* werden losgeworpen, ontving ik een brief van den volgende inhoud:

Den Hooggeleerden Heer
Den heer ARRONAX.
Professor aan Het Museum te
Paris, tijdelijk te New-York.
Hotel Fifth Avenue.

Mijnheer,

Indien gij lust mocht hebben den tocht met de *Abraham-Lincoln* mede te maken, dan zal de regeering der Vereenigde Staten met genoegen zien dat Frankrijk daarbij door u vertegenwoordigd wordt. Kapitein Faragut houdt een hut te uwer beschikking.

Uw zeer toegenegen.
J. B. HOBSON.
Minister van Marine.

DERDE HOOFDSTUK.

Een trouwe bediende.

Drie seconden voordat ik den brief ontving van den Minister van Marine had ik er zeker niet aan gedacht dat het ooit bij mij zou opkomen deel te nemen aan een tocht die ten doel had het vreemde monster op te sporen. Maar drie seconden nadat ik den brief gelezen had, stond het bij mij vast dat dit doel voor mij een levensroeping zou zijn.

Ik kwam juist van een moeilijke reis terug en had eigenlijk een groot verlangen naar rust. Ik verheugde me reeds bij voorbaat, spoedig mijn klein huisje te zullen weerzien aan de oevers van de Seine.

Maar, dacht ik bij mij zelf, iedere weg leidt naar Europa, en daar de eenhoorn zoo vriendelijk is zich op het oogenblik te bevinden in de noord-westelijke doorvaart, zal ik gedwongen zijn een kleinen omweg te maken, alvorens mijn kostbare verzameling die ik uit Nebraska heb meegebracht, in het Museum voor Natuurlijke Historie te Parijs onder te brengen.

Maar intusschen was ik nu wel gedwongen, onmiddellijk mijn toebereidselen te treffen tot de reis.

„Koen!” riep ik ongeduldig.

Koenraad was mijn bediende, een zeer betrouwbaar jongmensch, die mij op al mijn reizen vergezelde; het was een Vlaming, met wien ik veel op had. Ook hij was mij zeer genegen, van nature zeer ijverig, maar uiterst kalm, verwonderde zich bijna nooit over een of andere vreemde gebeurtenis in dit leven, en gaf mij in weerwil

van zijn naam, nooit eenigen raad, zelfs indien ik er hem om vroeg (1).

Door zijn omgang met de professoren van het Museum voor Natuurlijke Historie, had Koenraad ten slotte nogal een vrij uitgebreide kennis opgedaan. Hij toonde zich buitengewoon handig in het rangschikken van minerale en geologische steenen, maar daarmede was zijn geleerdheid dan ook geheel uitgeput. Rangschikken, dat was nu eenmaal zijn lust en zijn leven. Indien hij wat meer theoretische kennis zou bezeten hebben, dan had hij het misschien nog eens tot dokter kunnen brengen. In afwachting dat het eens zoover zou komen, bleef hij mijn waardige en trouwe bediende.

Gedurende tien jaar had Koenraad mij op al mijn tochten vergezeld. Het was nooit bij hem opgekomen een aanmerking te maken over den langen duur eener reis; nooit sprak hij tegen wanneer ik hem opdracht gaf zijn valies te pakken om mij te volgen naar het verste land, het zij China of de Congo. Hij beschikte over een uitstekende gezondheid, een stel staalharde spieren en zenuwen die tegen iederen schok bestand waren.

Mijn brave jongen was dertig jaar oud; zijn leeftijd verhiel zich tot dien van zijn meester als vijftien tot twintig; ik behoef dus niet meer te zeggen dat ik 40 jaar was.

Koenraad had slechts één gebrek; hij hield zich aan de vormen als een pastoor aan zijn litanie, zoodat hij mij altijd in den derden persoon aansprak.

„Koen!” riep ik nog eens, terwijl ik in koortsachtige haast voorbereidselen begon te maken voor mijn vertrek.

Natuurlijk kon ik op mijn bediende vertrouwen. In den regel vroeg ik hem nooit of het hem schikte mij op eenige reis te vergezellen. Daar het echter deze keer een

(1) Koenraad, in het Fransch Consell, hetgeen ook „raad” beteekent.

expeditie gold die buitengewoon lang kon duren en niet van alle gevaar ontbloot was, veranderde dit de zaak wel eenigszins. Zelfs voor den kalmsten man ter wereld bestond er aanleiding, deugdelijk na te denken, alvorens zijn besluit te nemen tot deze reis. Ik was dus nieuwsgierig wat Koenraad er van zou zeggen.

„Koen!” riep ik voor de derde maal.

En Koenraad verscheen.

„Heeft mijnheer geroepen?”

„Ja, mijn jongen. Pak mijn valies en maak je gereed; wij vertrekken over twee uur.”

„Zooals mijnheer het wenscht,” zei Koenraad bedaard.

„Wij hebben geen minuut te verliezen. Stop al mijn reisbenodigdheden en kleeën in een koffer, maar haast je zoo gauw mogelijk klaar te zijn.”

„En mijnheer's kostbare verzameling?”

„Daar bemoeien wij ons later mee.”

„Wat! de archiotheriums, hyracotheriums, oreodons, cheropotamussen en de andere skeletten?”

„Die zullen in 't hotel bewaard blijven.”

„En mijnheer's Babiroussa?”

„Ik zal den hotelier opdracht geven dat die in mijn afwezigheid gevoederd wordt, en er voor zorgen dat men hem zoo spoedig mogelijk naar Parijs zendt.”

„Keeren wij dan niet naar Frankrijk terug?” vroeg Koenraad.

„Zeker...” antwoordde ik ontwijkend. „Maar wij zullen een kleinen omweg maken.”

„Zooals mijnheer het wenscht.”

„Het zal niet veel te beteekenen hebben. We schepen ons in op de *Abraham-Lincoln*, waardoor de reis wat langer duurt.”

„Zooals mijnheer het wenscht,” antwoordde Koenraad even kalm als gewoonlijk.

„Ik wil je echter zeggen, beste vriend, dat wij op zoek gaan naar het vreeselijke monster waarvan je wel ge-

hoord zult hebben. We zullen alle zeeën moeten afzoeken!... De schrijver van het beroemde boek: „De geheimen van de diepten der Zee” mag zich aan deze reis niet onttrekken. Het wordt dus een ernstige zaak, beste vriend, en gevaarlijk ook.

„We weten nog niet waarheen wij gaan. Die zonderlinge dieren zijn zoo buitengewoon grillig. Maar wij gaan toch. Wij zullen met een kapitein te doen hebben die voor geen geruchtje vervaard is.”

„Zooals mijnheer het wenscht.”

„Denk er goed over na, beste vriend; het betreft hier een reis waarvan men niet met zekerheid kan voorspellen dat men er levend van terug keert.”

„Zooals mijnheer het wenscht.”

Een kwartier later waren onze koffers gepakt. In een handomdraaien had Koenraad alles in orde gemaakt en ik was er van overtuigd dat niets zou ontbreken.

De hotellift bracht ons in een ommezien naar de vestibule. Ik betaalde mijn rekening, gaf opdracht, mijn verzameling wetenschappelijke kostbaarheden naar Parijs te zenden en stelde den hotelier een som gelds ter hand, opdat gedurende mijn afwezigheid Babiroussa geen gebrek zou lijden.

Gevolgd door Koenraad stapte ik in het rijtuig. Wij reden den Broadway af naar Unionsquare, volgden de Vierde Avenue tot dat punt waar zij zich vereenigt met Bowerystreet, sloegen daarna de Catharinastreet in en hielden ten slotte stil bij den 34sten steiger. Van daar bracht ons een ferryboat met paard en rijtuig naar Brooklyn, de groote voorhaven van New-York, en enkele minuten later belandden wij op de kade, waar de *Abraham-Lincoln* reeds onder stoom lag.

Onze bagage werd door den koetsier aan dek van het schip gebracht. Ik haaste mij aan boord te komen en vroeg naar kapitein Farragut. Een der matrozen bracht mij naar de commandobrug waar ik een vriendelijk

uitzienden officier ontmoette, die mij de hand reikte.

„Mijnheer Pierre Arronax?” vroeg hij.

„In hoogst eigen persoon,” antwoordde ik. „Zijt gij kapitein Farragut?”

„Om u te dienen. Wees welkom aan boord, professor; uw hut is gereed.”

Ik groette den kapitein en liet hem verder voor het uitzeilen zorgen.

De *Abraham-Lincoln* was voor haar nieuwe bestemming goed gekozen en uitgerust. Het was een snelzeilend fregat, voorzien van een machine, welke een stoomspanning toeliet van 7 atmosferen. Op deze wijze was het mogelijk het fregat een snelheid te geven van 18,3 K.M. per uur, hetgeen weliswaar een aanzienlijke snelheid beteekent, doch bij lange na niet voldoende was om met die van den monstervisch te wedijveren.

De inwendige inrichting van het schip beantwoordde volkomen aan zijn nautische kwaliteiten. Ik was met mijn hut, die zich in het achterschip bevond en uitkwam in de officierskajuit, ten zeerste ingenomen.

„Wij zullen hier op ons gemak zijn,” zei ik tot Koenraad.

„Zoo goed als een slak in een schelp,” antwoordde deze.

Ik belastte Koenraad er mede de koffers behoorlijk vast te stuwen en begaf mij zelf weer naar dek om het vertrek van het schip gade te slaan. Toen ik boven kwam, gaf de kapitein juist bevel de trossen los te werpen, waarmede het fregat aan de Brooklynkade gemeerd was. Ware ik dus een kwartier later aan boord gekomen, dan zou het schip zonder mij stellig vertrokken zijn, en ik niet deze buitengewone reis meegemaakt hebben, waarvan de bespreking het onderwerp van dit verhaal is.

Toen ik bij den kapitein kwam, was deze juist in gesprek met den officier-machinist.

„Hebben wij drukking genoeg?” vroeg de gezagvoerder.

„Jawel, kapitein,” antwoordde de meester van de machinekamer.

„Go ahead,” riep daarop Farragut.

Dit bevel werd naar de machinekamer doorgegeven, en een oogenblik later wentelde de schroef met toenemende snelheid door het water en de *Abraham-Lincoln* stoomde statig voorwaarts, te midden van een enorm aantal kleine bootjes vol toeschouwers, die het fregat uitgeleide deden.

De kade van Brooklyn en al de straten van New-York die op de Oostrivier uitkomen waren bedekt met nieuwsgierigen. Een drievoudig hoera klonk uit de kelen van 50.000 menschen, die met zakdoeken wuifden en de bemanning van het schip een goede reis wenschten. De *Abraham-Lincoln* antwoordde daarop door driemaal achtereenvolgens de Amerikaansche vlag te hijschen en te strijken. Daarop zette het schip koers naar Sandy-Hook en vervolgens naar het vuurschip, welks beide lichten den ingang van het nauwe vaarwater van New-York aanduiden.

Het sloeg toen 3 uur. De loods ging van boord en begaf zich in een sloep, die hem weer naar de stad terugbracht. De scheepsvuren kregen nieuw voedsel; de schroef draaide sneller in de golven; het fregat liep langs de gele en lage kust van Long-Island en stoomde om 8 uur 's avonds met volle kracht over de grijze golven van den oceaan voorwaarts, na in het Noord-Westen de vuurbakens van Fire-Island achter zich te hebben gelaten.

VIERDE HOOFDSTUK.

Ned Land.

Kapitein Farragut was een flink zeeman en het fregat waardig, dat hij commandeerde. Hij was zijn schip met hart en ziel toegedaan. Geen oogenblik twijfelde hij aan het bestaan van den eenhoorn en duldde zelfs niet dat men er met een woord over redetwistte.

Zooals sommige oude wijven aan het bestaan van den Léviathan geloofden, nam ook hij het bestaan van het monster aan. Volgens hem was het een soort ridder van Rhodus, een Dieudonné de Gozon, die de slang opzocht, welke dit eiland verwoestte. Voor den kapitein van de *Abraham-Lincoln* bestonden er slechts twee moeilijkheden : of hij doodde den eenhoorn of de eenhoorn doodde hem; een middenweg bestond er niet.

De scheepsofficieren deelden de gevoelens van hun kapitein. Men had ze eens moeten hooren spreken over de verschillende kansen van een ontmoeting met het monster. Ieder hunner wilde de eerste zijn die het vreeselijke dier het eerst zou ontdekken en menigeen nam vrijwillig een wachtbaantje over dat hij onder andere omstandigheden zou verwenscht hebben. Zoolang het daglicht scheen, zat het want vol matrozen, wien de scheepsplanken onder de voeten brandden en zich aan dek nauwelijks op hun plaats konden houden. En toch doorkliefde de *Abraham-Lincoln* nog lang niet de golven van den Grooten Oceaan.

Wat de bemanning betrof, deze verlangde niets liever dan den eenhoorn te ontmoeten, hem te harponeeren, aan boord te hijschen en in stukken te hakken. Met

meer dan gewone oplettendheid tuurden de mannen over de golven. En daar was wel eenige reden toe. Want kapitein Farragut had een som van 2000 dollar beloofd aan den man, scheepsjongen of matroos, bootsman of officier, die het dier zou signaleeren. Men kan zich dus best voorstellen hoe sterk er op de *Abraham-Lincoln* uitgekeken werd.

Ik voor mij bleef niet achter bij de overigen en stond aan niemand mijn aandeel in het dagelijks uitkijken af. Voor deze gelegenheid zou men honderdmaal verstandiger hebben gedaan het schip den naam te geven van *Argus* dan die van den vroegeren president der Vereenigde Staten. Slechts Koenraad was de eenige aan boord wien de zaak onverschillig scheen te laten.

Ik heb reeds gezegd dat kapitein Farragut zijn schip met de grootste zorgvuldigheid had voorzien van alle mogelijke werktuigen om den grooten visch te vangen. Een walvischvaarder zou niet beter zijn uitgerust. Wij bezaten alle voor dit doel gebruikelijke instrumenten, vanaf den harpoen die met de hand geworpen wordt, tot de met weerhaken voorziene pijlen, welke door donderbussen en ontplofbare kogels worden afgeschoten. Op den voorsteven stond een achterlaadkanon met dikke wanden en nauwe ziel, waarvan een model op de tentoonstelling van 1867 zou prijken. Dit schitterend instrument, van Amerikaansche vinding, was in staat een puntkogel van 4 K. G., 16 K. M. ver weg te schieten. De *Abraham-Lincoln* had dus geen gebrek aan vernielingswerktuigen. Maar hij had nog beter aan boord; hij had aan boord Ned Land, den koning der harpoeniers.

Ned Land was een Canadees, die tevergeefs zijn gelijke zocht in het hanteeren van den harpoen. Hij was de behendigheid en de koelbloedigheid in persoon, stout en listig in de hoogste mate en het moest wel een slimme walvisch, of een bijzondere potvisch zijn, die aan zijn harpoen kon ontsnappen.

Ned Land was ongeveer 40 jaar. Hij was meer dan 6 Engelsche voeten lang, breed geschouderd, had een ernstig gelaat, sprak weinig, was soms driftig en kon woedend worden, wanneer men hem tegenwerkte. Zijn geheele persoonlijkheid was zeer belangwekkend en zijn doordringende blik verhoogde nog de zonderlinge uitdrukking van zijn gelaat.

Ik geloof dat kapitein Farragut zeer verstandig handelde toen hij dezen man voor zijn tocht aanwierf. Wat de scherpzinnigheid van zijn blik en de kracht van zijn arm aangaat, was hij minstens zoo veel waard als de geheele bemanning. Ik zou hem best kunnen vergelijken met een krachtigen verrekijker die tegelijkertijd dienst doet als een kanon.

Wie van Canada spreekt denkt aan Frankrijk en zoo weinig mededeelzaam Ned Land ook was, moet ik toch bekennen dat hij voor mij een zekere vriendschap aan den dag scheen te leggen. Mijn hoedanigheid van Franschman scheen hem bijzonder aan te trekken; hij had daardoor gelegenheid zich met mij in de Franche taal te onderhouden, een taal die in zekere deelen van Canada nog steeds in gebruik is. De familie van den harpoenier was van Quebec afkomstig en telde reeds tal van stoutmoedige walvischjagers toen deze stad nog een Fransche kolonie was.

Langzamerhand scheen Ned Land wat spraakzamer te worden en ik moet eerlijk zeggen dat ik er een bijzonder genoeg in vond naar de avonturen te luisteren, die hij aan den Noordpool beleefd had. De verhalen van zijn vischvangst en gevechten met wilde dieren ademden een groote en dichterlijke natuurlijkheid; zijn geschiedenissen kregen den vorm van heldendichten en meer dan eens dacht ik een Canadeeschen Homerus te hooren die de Ilias der Poolstreken zong.

Ik beschrijf dien stoutmoedigen gezelschap zooals ik hem nu ken. Wij zijn dikke vrienden geworden, verbonden

door dien onverbreekbaren vriendschapsband, welke slechts gesmeed kan worden in den harden strijd van het leven. O, mijn beste Ned, gaarne zou ik nog honderd jaar willen leven om mij uwer steeds te kunnen gedenken!

En hoe dacht Ned nu wel over het vreemde zeemonster? Laat ik eerlijk bekennen dat hij niet aan den eenhoorn geloofde en dat hij de eenige aan boord was die het algemeen inzicht niet deelde.

Op een schoonen zomeravond — het was den 30sten Juli — d.w.z. drie weken na ons vertrek, bevond het fregat zich ter hoogte van kaap Blanc, op 30 K. M. onder de kust van Patagonië. Wij waren den Steenbokkeerkring gepasseerd en de Straat van Magelhaen lag ongeveer 700 K. M. zuidelijker. Binnen acht dagen zou de *Abraham-Lincoln* de golven van de Stille Zuidzee klieven.

Tegen de verschansing geleund, stonden Ned Land en ik over koetjes en kalfjes te praten, terwijl onze blikken over de geheimzinnige zee dwaalden, wier diepten tot nu toe nog door geen menschelijk oog aanschouwd waren. Als vanzelf bracht ik het gesprek op den reusachtigen eenhoorn en ging de verschillende kansen na van het al of niet gelukken onzer onderneming. En daar ik merkte dat Ned me liet praten zonder zelfs iets te zeggen, vroeg ik hem op den man af:

„Hoe komt het toch, Ned, dat jij niet overtuigd bent van het bestaan van den eenhoorn dien wij vervolgen? Heb je er bijzondere redenen voor zoo ongeloofig te zijn?”

Gedurende enkele oogenblikken keek de harpoenier mij aan zonder te antwoorden, streek zich, zooals hij dit vaker deed, met de breede hand over het voorhoofd, kneep de oogen dicht als om beter te kunnen nadenken en zei ten slotte:

„Misschien wel, mijnheer Arronax.”

„Komaan, Ned, jij bent zeeman van beroep, bovendien walvischvaarder en als het ware vertrouwd met de groote zeemonsters. Jij moet je dus beter dan iemand anders het bestaan van een monster-eenhoorn kunnen voorstellen en jij zou dus de laatste moeten zijn om onder zulke omstandigheden nog eenigen twijfel te koesteren.”

„Daarin vergist gij u juist, professor,” antwoordde Ned. „Het domme volk moge geloof slaan aan buitengewone kometen, die door de hemelruimte vliegen, of het bestaan van voorwereldlijke monsters aannemen, die het inwendige der aarde bevolken, maar noch een ernstig geleerde, noch een eerlijk walvischvaarder mag aan zulke bakersprookjes geloof slaan. Ik heb in mijn leven heel wat walvisschen gezien, verscheidenen met mijn harpoen gedood, maar hoe sterk of hoe goed gewapend deze dieren ook waren, zouden zij toch nooit in staat geweest zijn met hun tanden of staarten de ijzeren scheepswanden van een stoomboot ernstige schade toe te brengen.”

„Maar, Ned, men noemt toch schepen die door den eenhoorn geheel doorboord zijn.”

„Bij houten schepen is dat misschien mogelijk; die heb ik nog nooit gezien. Doch zoolang ik niet van het tegendeel overtuigd ben, ontken ik ten stelligste dat walvisschen, potvisschen of eenhoorns zoo iets zouden kunnen doen.”

„Luister eens, Ned...”

„Nee, professor, nee; u kunt mij zeggen wat u wilt, maar dat geloof ik niet. Misschien een reusachtige poliep?”

„Dat is nog onaannemelijker, Ned. De poliep is een weekdier en deze naam zegt je reeds voldoende hoe weinig vastheid haar vleesch heeft. Al was zij ook 500 voet lang, dan nog zou de poliep, die niet tot de klasse der gewervelde dieren behoort, geheel onschadelijk zijn

voor schepen als de *Scotia* en de *Abraham-Lincoln*. Verhalen van *Kraken* of andere dergelijke monsters, dient men dan ook naar het rijk der fabelen te verbannen."

"Dus, mijnheer de professor," hernam Ned Land een weinig spottend, „ge blijft er bij dat zulk een enorme walvisch bestaat?"

"Ja, zeker, Ned, en ik herhaal het met overtuiging, die op een kennis der feiten berust. Ik geloof aan het bestaan van een buitengewoon krachtig ontwikkeld zoogdier, waarschijnlijk behoorende tot de walvischsoort, en welk dier van een buitengewoon sterken hoorn voorzien is."

De harponier liet een ongeloovig gebrom hooren en schudde het hoofd als iemand die nog lang niet overtuigd is.

"Bedenk wel," hernam ik, „dat indien zulk een dier bestaat, een dier n.l., dat de diepten van den oceaan bewoont en dus eenige kilometers onder de oppervlakte der zee moet zwemmen, het noodzakelijkerwijze een lichaamsbouw moet hebben, welks kracht boven alle vergelijking gaat."

"En waarom dat?" vroeg de harponier.

"Omdat er een onberekenbare kracht toe noodig is zich in zulk een groote diepte op te houden en aan den druk van de massa water boven zich weerstand te bieden."

"Zoo?" zei Ned, terwijl hij mij een knipoogje gaf.

"Ja, zeker, en enkele cijfers die ik je zal verstreken, zullen je daar gemakkelijk van overtuigen."

"O, cijfers," antwoordde Ned, „daarmede kan men doen wat men wil."

"Misschien wel in den handel, Ned, maar niet in de wiskunde. Luister maar. Aangenomen dat de drukking van den dampkring wordt voorgesteld door den druk van een kolom water van 32 voet hoogte; in werkelijkheid

zou de kolom minder hoog zijn, daar wij hier te doen hebben met zeewater, waarvan de dichtheid grooter is dan die van zoetwater. Welnu, Ned, voor iedere 32 voet, die jij naar beneden duikt, zal je lichaam een gelijk aantal atmosferen te dragen hebben. Hieruit volgt dus dat op een diepte van 320 voet deze drukking gelijk is aan tien atmosferen; en als men een diepte van 32000 voet, hetgeen gelijk staat met ongeveer 10 kilometer, bereiken kon, dan zouden er 1000 atmosferen op je lichaam drukken. Elke vierkante centimeter van je lichaamsoppervlakte zou dan een gewicht te dragen krijgen van 1000 K.G.; en weet je nu wel, mijn beste Ned, hoeveel vierkante centimeters je lichaamsoppervlakte ongeveer heeft?"

„Ik heb daar geen idee van, mijnheer Arronax."

„Ongeveer 17000."

„Zooveel nog?"

„En daar de drukking van den dampkring nog een kleinigheid meer is dan een kilogram per vierkanten centimeter, zou je lichaam een gewicht te dragen hebben van 17568 K.G."

„Zonder dat ik er iets van merk?"

„Zonder dat je er iets van merkt! En indien je door zulk een drukking niet verpletterd wordt, dan komt dit, omdat de lucht met een even groote drukking in je lichaam dringt. Hierdoor ontstaat een volmaakt evenwicht dat het je mogelijk maakt dit gewicht gemakkelijk te dragen; maar in het water verandert dat een weinig."

„Ja, dat begrijp ik wel," antwoordde Ned, die thans met meer aandacht naar me luisterde, „omdat het water mij omringt, en dus niet in mijn lichaam doordringt."

„Goed geraten, Ned! Indien je dus 32 voet onder water bent, dan zal je lichaam een drukking hebben te dragen van 17568K.G.; en zoo voortgaande zal dit op een diepte van 32000 voet het bagatel zijn van 17.568.000

K.G.; je zou dan zoo plat gedrukt zijn alsof je uit een hydraulische pers kwam."

"Alle donders!" riep Ned.

"Welnu, mijn beste vriend, indien gewervelde dieren van eenige honderden meters lengte en evenredige dikte zich in zulk een diepte ophielden, dan zouden zij, omdat de oppervlakte van hun lichaam zooveel grooter is, een gewicht te dragen hebben van millioenen maal millioenen K.G.; en bereken dan maar eens welk een weerstandsvermogen hun beenderstelsel moet hebben om zulk een drukking te kunnen weerstaan."

"Ze zouden dan wel van achtduims staalplaten gemaakt moeten wezen, zooals de gepantserde fregatten."

"Zoo is het, Ned! En denk nu maar eens aan de verwoesting die zulk een massa kan teweeg brengen als zij met een snelheid van een spoortrein tegen een scheepsromp botst."

"Ja... inderdaad... misschien..." antwoordde de Canadees, die door de cijfers een weinig verward was, maar zich nochtans niet gewonnen wilde geven.

"Welnu, ben je overtuigd?"

"U hebt me slechts van één ding overtuigd, professor, n.l., indien zulke monsterdieren in de diepten der zee leven, zij noodzakelijkerwijze een kracht moeten bezitten zooals gij het zegt."

"Maar indien ze niet bestaan, koppige harpoenier, hoe verklaar je dan het ongeluk van de *Scotia*?"

"Het is misschien..." zei Ned aarzelend.

"Zeg het maar!"

"Omdat... omdat het niet waar is!" antwoordde Ned, terwijl hij, zonder het te weten, een beroemd geworden gezegde van Arago herhaalde.

Met dit antwoord gaf de harpoenier slechts blijk van zijn stijfhoofdigheid. Ik sprak er dien dag niet verder over. Het ongeluk van de *Scotia* was een onloochenbaar feit. Het gat in de kiel bestond, en dit gat was niet van-

zelf ontstaan. En daar het schip niet op een onderzeesche klip gestooten was, moest de breuk in zijn kiel logischerwijze aangebracht zijn door een onderzeesch monsterdier.

Volgens alle redenen die ik hier tevoren heb opgesomd, kon dit dier niet anders zijn dan een eenhoorn; om het behoorlijk te kennen, moest men het in stukken snijden; om het stuk te snijden, moest men het vangen; om het te vangen, moest men het harpoeneeren, en dit was de zaak van Ned Land; om het te harpoeneeren, moest men het ontmoeten, en dit ontmoeten was een zaak van het toeval.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Op Avontuur.

De reis van de *Abraham-Lincoln* werd gedurende eenigen tijd door geen enkele bijzonder voorval gekenmerkt. Er gebeurde evenwel iets, dat Ned Land in de gelegenheid stelde een proefje van zijn bewonderenswaardige handigheid te toonen en tevens liet zien, dat men volkomen op hem vertrouwen kon.

Ter hoogte van de Malouïnen praaide het fregat op 30 Juni eenige walvischvaarders, die ons verzekerden, dat zij geen enkel spoor hadden gezien van den eenhoorn. Doch toen de kapitein van een dier schepen vernam, dat Ned Land bij ons aan boord was, verzocht hij zijn hulp om een walvisch te vangen, die even te voren gesignaleerd was. Kapitein Farragut, begeerig Ned Land eens aan het werk te zien, gaf deze verlof zich aan boord van de *Monroe* te begeven. En het toeval was onzen Canadees zóó gunstig, dat het hem in staat stelde twee vliegen in één klap te slaan: de eerste walvisch trof hij onmiddellijk in het hart en de tweede harpoeneerde hij na een opwindende jacht van enkele minuten.

Indien het monster dat wij zochten ooit onder het bereik van Ned's harpoen mocht komen, dan zou ik waarlijk geen duit meer voor zijn leven geven.

Het fregat stoomde met full speed langs de zuidoost-kust van Amerika. Den derden Juni waren wij voor de Straat van Magelhaen, ter hoogte van de Maagdenkaap. Maar kapitein Farragut wilde zich liever

niet in deze bochtige doorgang wagen en gaf er de voorkeur aan, Kaap Hoorn te omzeilen.

De bemanning gaf hem eenparig gelijk. En het was dan ook inderdaad zeer onwaarschijnlijk, dat wij den eenhoorn in die nauwe straat zouden ontmoeten. Verscheidene matrozen verzekerden, dat het dier er niet door kon, „omdat het er te dik voor was.”

Den zesden Juni 's middags tegen drie uur, zeilde de *Abraham-Lincoln* op 15 K.M. om de zuid van heteenzame rotseilandje, dat zoo verloren tegenover het uiteinde van het Amerikaansche vasteland ligt en waaraan de Hollandsche zeevaarder die het ontdekte den naam van zijn vaderstad Hoorn gaf. Nu werd de steven naar het noord-oosten gericht, en den volgenden dag kliefde het fregat eindelijk de golven van de Stille Zuidzee.

„En nu, de kijkers open gezet!” zeiden de matrozen van de *Abraham-Lincoln* tot elkaar.

En ze werden wijd, onnatuurlijk wijd geopend. Iedereen wilde de beloofde premie van 2000 dollars verdienen. Zelfs ik, die toch heusch niet begeerig was naar de uitgeloofde som, verliet geen oogenblik de commando-brug van den kapitein en gunde mij nauwelijks den tijd om te eten of te slapen. Hoe dikwijls gebeurde het niet, dat ik de ontroering van de bemanning deelde, wanneer een dartele walvisch met zijn machtigen staart de golven beukte. In een ommezien was dan de geheele bemanning aan dek; officieren en matrozen stormden door de luiken naar boven. Een ieder staarde naar het dier, alsof zijn leven ervan afhing. Ook ik ontkwam niet aan de algemeene betoovering waarin de bemanning gevangen was. Slechts Koenraad bleef even bedaard en kalm als steeds en zei tot me:

„Indien mijnheer de goedheid wilde hebben, zijn oogen wat minder wijd te openen, dan zou mijnheer vrij wat beter kunnen zien.”

Maar alle hoop was ijdel. De *Abraham-Lincoln* wij-

zigde zijn koers, liet sloepen te water die met zwaar bewapende matrozen bemand waren, en als men het dier naderde, dan bleek het een gewone walvisch of potvisch te zijn, die weldra verdween onder een stortvloed van verwenschingen van de zijde der matrozen.

Het weer hield zich goed en de reis werd onder de gunstigste omstandigheden voortgezet. Ned Land hield nog steeds aan zijn ongeloofigheid vast: hij hield zich zelfs, alsof hij nooit naar de zee keek, behalve dan, wanneer hij op wacht moest. En toch zou zijn scherpe blik ons groote diensten hebben kunnen bewijzen. Maar gedurende acht van de twaalf uren, lag de koppige Canadees in zijn hut te slapen of te lezen. Ik verweet hem honderde malen zijn onverschilligheid.

„Wat zou het!” antwoordde hij dan. „Er is geen zier waar van die heele geschiedenis, mijnheer Arronax, en indien er werkelijk een zee-monster was, welke kans zouden we dan nog hebben, het te ontdekken? Jagen we geen schimmen na? Men beweert, het onvindbare beest in de Stille Zuidzee te hebben waargenomen, en ik wil daar niet tegen strijden; maar sedert die ontmoeting zijn reeds twee maanden verlopen, en, rekening houdende met het temperament van uw eenhoorn, zullen we weinig kans hebben hem hier te ontmoeten, daar hij niet bijzonder honkvast schijnt te zijn. Hij is in staat zich buitengewoon snel te verplaatsen. Welnu, professor, gij weet beter dan ik, dat de natuur niets in verkeerden zin doet en aan een dier, dat langzaam van aard is, de kracht niet geeft zich snel te verplaatsen, indien genoemd dier zulks niet noodig had. Wanneer het dier dus werkelijk bestaat, dan is het reeds ver weg.”

Tegen deze redeneering had ik niets in te brengen. Ik moest toegeven, dat we blindelings op een avontuur gingen. Maar hoe was het mogelijk iets anders te doen? Onze kansen waren zeer beperkt. Niemand twijfelde

echter nog aan een succes en er was geen matroos aan boord van de *Abraham-Lincoln* die niet tegen het monster en zijn spoedige verschijning zou hebben durven wedden. Den 20en Juli passeerden wij den Steenbokskeerkring op 105° W.L. en den 27en van de zelfde maand den evenaar op 110° W.L.

Het fregat zette nu meer koers naar het westen en stoomde naar het centrale gedeelte van den Grooten Oceaan. Niet zonder reden achtte kapitein Farragut het beter, het diepste gedeelte van den oceaan te houden en zich zooveel mogelijk te verwijderen van het vasteland of de eilanden, welker nabijheid het monster-dier tot nu toe schijnbaar vermeden had, „waarschijnlijk, omdat daar niet voldoende water voor hem was,” meende de bootsman.

Na kolen te hebben ingenomen, koerste het fregat langs de Pomotou-, de Markiezen- en de Sandwich-eilanden, passeerde den kreeftskeerkring op 132° W.L. en richtte den steven naar de Chineesche Zee.

Thans waren we eindelijk in de streken waar men het monster het laatst gesignaleerd had. En om de waarheid te zeggen, was het aan boord een hondenleven geworden. Ieders hart klopte tot berstens toe; men at niet meer; men dronk niet meer; men sliep niet meer. Wel twintig maal per dag veroorzaakte een vergissing of gezichtsbedrog van den uitkijk een vreeselijke teleurstelling. Deze zoo dikwijls herhaalde aandoeningen brachten ons in een dusdanige opgewonden stemming, dat een terugslag niet kon uitblijven.

En deze terugslag kwam ook inderdaad.

Gedurende drie maanden sneed de *Abraham-Lincoln* nu reeds de golven van den Grooten Oceaan, jaagde achter elken walvisch aan die door den uitkijk gesignaleerd werd, maakte soms kleine omwegen, kwam weer op zijn koers terug, zette de ketels op vollen stoom, zoodat het gevaar eener ontploffing niet denkbeeldig

was, en liet geen enkel plekje der onmetelijke zee tusschen de Japansche en Amerikaansche kust onbezocht.

De bemanning werd er bepaald moedeloos onder en deze moedeloosheid opende ruim baan aan twijfel. Een ongekend gevoel bezielde het scheepsvolk, een gevoel, dat voor drie tienden uit schaamte en voor zeven tienden uit woede bestond. Deze stemming maakte zich van allen meester; van af den kajuitsjongen tot den eersten stuurman toe. Ware de kapitein niet zoo stijf op zijn stuk blijven staan, dan had men hem misschien wel genoodzaakt, den steven huiswaarts te richten.

Dit vruchteloos zoeken kon dan ook niet langer worden voortgezet. Men kon de bemanning zeker niet verwijten, dat zij geen voldoende ijver betoond had; het mislukken der onderneming kon men niet op haar rekening stellen, en er bleef dus niets anders over dan terug te keeren.

Op zekeren dag werd een verzoek in dien geest bij den kapitein ingediend. Daar deze echter niet van toegeven wilde weten, groeide de ontevredenheid onder de matrozen met den dag meer, en had ten gevolge, dat de dienst er onder leed. Ik wil niet direct beweren dat er een mouterij uitbrak, maar nadat de kapitein lang genoeg zijn gezag had gehandhaafd, vroeg hij, evenals wijlen Columbus, drie dagen uitstel. Zou binnen deze drie dagen het monster niet verschijnen, dan had de roerganger drie slagen aan het stuur te geven en het schip zou terugkeeren naar de Europeesche wateren.

De belofte werd den 2en November gedaan. De *Abraham-Lincoln* bleef onder halven stoom. De avond van den 4en November brak aan, en nog was er niets bijzonders gebeurd. Volgens de belofte van den kapitein, zou het schip den volgenden dag koers zetten naar het zuid-oosten en deze streek verlaten.

De *Abraham-Lincoln* bevond zich toen op 31° 15' N.B. en 136° 42' W.L. We waren nog ongeveer twee honderd mijlen van de Japansche kust verwijderd. De avond viel; het was acht uur; groote wolken dreven voorbij de maan, die toen juist in haar eerste kwartier was.

Op dat oogenblik leunde ik tegen de verschansing; Koenraad, die naast me stond, staarde voor zich heen. Eenige matrozen zaten in het want en keken naar den horizon, die met het invallen der duisternis hoe langer hoe kleiner werd. De officieren doorboorden met hun kijkers den donkeren nacht. Af en toe werden de golven verlicht door een straal der maan, wanneer deze tusschen twee wolken haar zilveren schijf vertoonde.

Toen ik Koenraad aankeek, kwam het mij voor, alsof de brave jongen eenigszins onder den invloed verkeerde van de algemeene moedeloosheid, die op het schip scheen te drukken. Tenminste, zoo kwam het mij voor. Of trilden zijn zenuwen misschien voor het eerst van zijn leven door een ongekend gevoel van nieuwsgierigheid?

„Vooruit, Koen, het is vanavond de laatste gelegenheid om zonder de minste moeite 2000 dollars te verdienen.”

„Mijnheer zal mij veroorloven hem te zeggen, dat ik op deze premie niet gerekend heb; de Amerikaansche regeering had evengoed honderdduizend dollars kunnen beloven en zou er toch geen cent armer door zijn geworden.”

„Je hebt gelijk, Koen. Die heele geschiedenis is niets anders dan een dwaze onderneming, waarin we ons maar al te onnadenkend gestort hebben. We hebben onzen tijd verbeuzeld en ons noodelooze moeite gegeven! We hadden al zes maanden goed en wel in Frankrijk kunnen zitten.”

„In mijnheer's kamer; in mijnheer's Museum! En ik

zou alle fossielen van mijnheer reeds gerangschikt hebben. En de Babiroussa zou reeds goed en wel in een hok van den Dierentuin zitten en alle belangstellenden van de hoofdstad tot zich trekken."

„Zooals je zegt, Koen. Zonder nog te bedenken, dat men ons thuis misschien zal uitlachen."

„Geheel juist. En indien ik het zeggen mag..."

„Ga je gang, Koen."

„Dan heeft mijnheer slechts wat hij verdient."

„Denk je?"

„Wanneer men de eer heeft zoo geleerd te zijn als mijnheer, dan stelt men zich niet bloot aan..."

Maar Koenraad kon zijn zin niet voleindigen. Te midden der algemeene stilte liet zich plotseling een stem hooren. Het was de stem van Ned Land en die riep:

„Ohé! daar is het ding dat we zoeken, onder den wind, dwars voor ons!"

ZESDE HOOFDSTUK.

Full speed.

Bij dezen uitroep snelde de geheele bemanning naar den harpoenier; de kapitein, officieren, bootslieden, matrozen, kajuitsjongens, ja, tot zelfs de machinisten en stokers die de machines en vuren aan hun lot overlieten. De gezagvoerder gaf bevel te stoppen en de *Abraham-Lincoln* gleed nog slechts langzaam over het water.

Het was inmiddels geheel donker geworden, en hoe scherp de blik van den harpoenier ook was, vroeg ik me toch met verbazing af, hoe hij iets had kunnen waarnemen. Mijn hart klopte tot berstens toe.

Doch Ned Land had zich niet vergist, en we zagen allen het vreemde voorwerp dat hij met de hand aanwees.

Op twee kabellengten van het schip, aan stuurboordzijde, scheen de zee van onder de golven verlicht te worden. Het was niet het eenvoudig schijnsel van het licht der zee, zooals men dat in die streken zoo vaak kon zien; een vergissing was onmogelijk. Het monster dat eenige vademmen onder den waterspiegel dreef, straalde dien helderen, maar onverklaarbaren glans uit, waarvan zooveel scheepsjournalen reeds melding hadden gemaakt. Deze schitterende glans moest wel door een groote lichtgevende kracht worden voortgebracht. Het lichtgevende gedeelte teekende op het water een enorm ovaal van gerekten vorm, in welks midden zich een helder afstekend brandpunt bevond, waarvan de glans gelijdelijk minder werd.

„Het zal een opeenhooping van licht-gevende stoffeeltjes zijn,” meende een der officieren.

„Neen, mijnheer,” antwoordde ik met nadruk. „Geen enkele verzameling lichtkevers en al waren zij nog zoo talrijk, is in staat zulk een helder licht uit te stralen. De glans dien wij hier voor ons zien, wordt door een electrische kracht veroorzaakt... Trouwens, zie maar eens! het voorwerp verplaatst zich! beweegt zich voor- en achterwaarts en komt op ons toe!”

Eén algemeene kreet werd op het fregat vernomen.

„Stilte!” beval kapitein Farragut. „Het roer in den wind en met volle kracht achteruit!”

De roergangers snelden naar het stuur en de machinisten naar hun machines. De *Abraham-Lincoln* beschreef een halve cirkel naar bakboordzijde.

„Roer recht, machines vooruit!” beval de kapitein.

Het bevel werd onmiddellijk ten uitvoer gebracht en ons schip verwijderde zich van den lichtgevenden haard.

Allen waren buiten adem; de verbazing, nog meer dan de vrees, had ons stom en onbewegelijk gemaakt. Het dier won gemakkelijk op ons. Het zwom om het schip rond, dat toch met een snelheid van veertien knopen liep, en omstraalde het met zijn licht als een sterk lichtgevende zelfstandigheid. Daarna verwijderde het zich twee of drie mijl, een lichtstaart achter zich voortsleepende, als een in den donkeren nacht voortsnellende locomotief. Plotseling, — het monster had den horizont reeds bijna bereikt, — maakte het rechtsomkeer en kwam met een vreesaanjagende snelheid op de *Abraham-Lincoln* toe. Het doofde eensklaps zijn heldere lichten en stopte op twintig voet afstand van onzen voorsteven! Een oogenblik verdween het, men wist niet waarheen, en verscheen daarna aan de andere zijde van het fregat; men zou gedacht hebben, dat het onder de kiel was doorgeleden. Ieder oogenblik kon er een bot-

sing komen die voor ons zeker de noodlottigste gevolgen zou gehad hebben.

Ik verwonderde mij over de wendingen van ons schip, dat vluchtte en niet aanviel. Ik deelde den kapitein mijn bevindingen mede, en deze, een man van spreekwoordelijke kalmte, was thans stom van verbazing.

„Waarde heer,” antwoordde hij, „ik kan me met geen mogelijkheid voorstellen, welk verschrikkelijk monster we hier voor ons hebben. En daar ik zulks niet weet, wil ik liever den dag afwachten om het aan te vallen.”

„U twijfelt thans zeker niet meer aan den aard van het dier?”

„Neen, mijnheer; ik vermoed stellig dat het een reusachtige eenhoorn is, die tevens over een geweldige electrische kracht beschikt. Indien mijn vermoeden juist is, dan hebben we hier te doen met het vreeselijkste monster der schepping. En dat is de reden, dat ik dubbel op mijn hoede zal zijn.”

De bemanning bleef den geheelen nacht aan dek; aan slapen dacht niemand. Daar de *Abraham-Lincoln* met het monster toch niet in snelheid kon wedijveren, werd de gang verminderd en bleven de machines onder halven stoom. De eenhoorn volgde het voorbeeld van het fregat, liet zich op de golven voortwiegen, en scheen niet de minste lust te hebben, het tooneel van den strijd te verlaten.

Tegen middernacht verdween het monster, of beter gezegd, „ging uit,” evenals een reusachtige glimworm.

Was hij gevlucht? Niemand wist het! Maar om 10 minuten voor een uur 's morgens, vernamen we een oorverdoovend gesis, sterk gelijkend op het geluid van een straal water, die met geweldige kracht voortgespoten wordt.

„Ned Land,” vroeg de kapitein, „heb je wel eens het geblaas der walvisschen gehoord?”

„Vaak genoeg, kapitein, maar nog nooit van een

walvisch, wiens ontdekking mij 2000 dollar in den zak bracht."

„Dat is waar ook; je hebt recht op die belooning. Maar vertel me eens: is het geluid dat we zooeven vernamen niet gelijk aan dat der walvisschen, wanneer zij water door hun kieuwen uitblazen?"

„Precies hetzelfde, kapitein, maar het geluid dat we pas hoorden is oneindig veel sterker. Ook ik houd het monster voor een enormen walvisch. Met uw goedvinden, zal ik morgenochtend eens een hartig woordje met hem spreken."

„Zoo hij ten minste naar je luisteren wil, Ned," antwoordde ik een weinig ongeloovig.

„Laat hem mij maar eens op vier harpoenlengten naderen, dan zal hij mij wel moeten aanhooren."

„Maar om hem te naderen, moet ik je een sloep ter beschikking stellen, Ned."

„Zonder twijfel, kapitein."

„En het leven van mijn matrozen op het spel zetten."

„Evenals het mijne," antwoordde de Canadees bedaard.

Tegen 2 uur 's nachts verscheen het monster opnieuw; het bevond zich thans op vijf mijlen afstand van de *Abraham-Lincoln* en zijn lichten straalden minder sterk dan voorheen. Ondanks het bulderen van wind en zee, hoorden we duidelijk hoe het vreemde dier met zijn geweldigen staart de golven beukte. Het scheen dat, als de eenhoorn aan de oppervlakte kwam om adem te halen, de lucht met een zelfde kracht in z'n longen drong, als de stoom in de ketels van een machine van 2000 paardenkracht.

„Wel! wel!" dacht ik bij me zelf, „een walvisch die de kracht heeft van een heel regiment cavalerie, dat zal ons nog een aardig nootje te kraken geven."

Tot het aanbreken van den dag bleven alle hens aan dek. De toestellen tot het harpoeneeren werden tegen de

verschansing in gereedheid gebracht. De stuurman liet de donderbussen laden, die een harpoen meer dan een mijl ver kunnen slingeren, evenals de lange pijpen met ontplofbare kogels, in staat het sterkste dier doodelijk te verwonden. Ned Land stelde zich tevreden met een handharpoen, die echter in de handen van dezen man nog een geducht wapen was.

Tegen zes uur in den morgen begon het lichter te worden en met de eerste stralen der zon verdween het electrische licht van den eenhoorn. Om 7 uur was het geheel dag, maar een dichte ochtendnevel verhinderde dat men zijn naaste omgeving kon onderscheiden. De woede en de teleurstelling aan boord waren zeer groot.

Ik klom in het want, waar ik reeds eenige officieren vond. Tegen acht uur begon de mist op te trekken, en evenals den vorigen dag liet zich ook nu weer plotseeling de stem van Ned Land hooren:

„Daar is het ding weer; achter ons, aan bakboordzijde.”

Aller blikken keken in de aangewezen richting.

Op anderhalven kilometer van het fregat dook een langwerpig zwart voorwerp uit de golven op; het dier bewerkte op onstuimige wijze de golven.

Langzaam naderden wij het monster dat ik zoo nauwkeurig mogelijk gadesloeg. Het was niet zoo groot als de afmetingen die de scheepsjournalen der *Helvetia* en *Scotia* vermeldden en ik schatte de lengte op 250 voet. Het was moeilijk te bepalen hoe dik de eenhoorn was, maar het maakte den indruk goed gevormd te zijn.

Terwijl ik het vreemde dier met aandacht gadesloeg, spoot het eensklaps twee stralen met water vermengden stoom uit. Met verwondering vroeg ik me af tot welke klas zoogdieren het wel mocht behooren, maar hoopte er met de hulp des hemels en met die van kapitein Farragut spoedig achter te komen.

De bemanning wachtte met ongeduld op de bevelen

van den kapitein. Nadat deze het dier door zijn verrekijker aandachtig had bekeken, liet hij den officier-machinist op de brug komen.

„Hebt u voldoende stoom?” vroeg de gezagvoerder.

„Jawel, kapitein.”

„Welnu, zet uw machines op full-speed en dan voorwaarts!”

Dit bevel werd met een luid hoera begroet. Het uur van den strijd was aangebroken, en enkele oogenblikken later trilde de *Abraham-Lincoln* onder het stampen der machines.

We naderden het monster tot op een halve kabel-lengte. Dit nam den schijn aan ons te willen ontluchten, maar stelde zich weldra tevreden den afstand te behouden welke het van ons scheidde. De vervolging duurde ongeveer drie kwartier, zonder dat het fregat twee vademmen op het dier won; men zag dus weldra in dat men het op die manier nooit zou bereiken. De kapitein plukte zich woedend den baard en riep ten slotte:

„Ned Land!”

De Canadees kwam.

„Zeg eens, Ned, raadt je me nog de sloepen te strijken?”

„Neen, kapitein, want het dier zal zich alleen laten vangen wanneer het dat wil.”

„Wat zullen we dan doen?”

„Zoo hard stoomen als u kunt en met uw verlof ga ik op den boegspriet zitten, ten einde het dier te harpoe-neeren, zoodra de kans schoon is.”

„Doe wat je wilt, Ned. Machinist, vermeerder de drukking.”

De Canadees begaf zich naar zijn post. De *Abraham-Lincoln* liep op dat oogenblik achttien en een halven kilometer in 't uur, maar het verwenschte dier zwom even snel. De achtervolging duurde ongeveer een uur,

zonder dat wij slechts één meter op het dier wonnen. Waarlijk, het was beschamend voor één der snelste schepen van de Amerikaansche marine. Een verbeteren woede maakte zich van de bemanning meester. Kapitein Farragut liet den officier-machinist op de brug komen.

„Staan de machines onder hoogste drukking?” vroeg hij.

„Jawel, kapitein.”

„Zijn de veiligheidskleppen belast?”

„Tot 6 1/2 atmosfeer.”

„Belast ze tot tien atmosfeer!”

Het bevel was echt Amerikaansch.

„Koen,” zei ik tot mijn bediende, „weet je wel dat we veel kans hebben in de lucht te vliegen?”

„Zooals mijnheer het wenscht.”

Welnu, ik moet eerlijk bekennen dat ik het deze keer heusch niet wenschte.

Na eenigen tijd werd het log ten tweede male uitgeworpen.

„Hoeveel, stuurman?” vroeg de commandant.

„19.3 kilometer, kapitein.”

„Harder stoken!”

Het bevel werd uitgevoerd. De manometer wees 10 atmosferen aan. Doch ondanks het zwoegen der stokers liep ook de eenhoorn zijn 19.3 kilometer. Het was de vreeselijkste, de meest opwindende jacht die ik ooit in mijn leven heb meegemaakt. De Canadees was op zijn post, met den harpoen in de hand.

En ieder oogenblik dat we meenden enkele meters op het dier te winnen, moesten we bij nader inzien vaststellen dat dit slechts verbeelding was. Zelfs toen we aan onze maximum-snelheid waren, hield het ons nog voor den gek door in wijde bogen om het fregat heen te zwemmen.

's Middags, om twaalf uur, waren we nog even ver. Toen ging de kapitein tot andere maatregelen over.

„Mannen!” riep hij, „we zullen dat dier toch eens toonen dat we het de baas af zijn. Vooruit, aan het kanon!”

Het stuk werd onmiddellijk geladen en gericht. Het schot ging af, maar de kogel sloeg eenige voeten te hoog en over het dier heen, dat op een halven kilometer afstand voor ons uitzwom.

„Een ander aan het kanon!” schreeuwde de kapitein. „Vijf honderd dollars voor hem die dat vervloekte beest raakt.”

Een oude kanonier, met grijzen baard, naderde rustig het kanon, richtte het en mikte zorgvuldig; het schot dreunde door de lucht. De kogel raakte het doel, maar gleed af op de gladde huid van het monster.

„Alle donders!” schreeuwde de oude kanonier woedend, „is die schelm dan met zes duims platen gepantserd?”

„Vervloekt!” riep de commandant.

De jacht begon weer van voren af.

De kapitein wendde zich tot mij en sprak:

„Ik vervolg dat monster net zoolang tot mijn schip in de lucht vliegt.”

„Volkomen juist!” antwoordde ik.

Ter eere van de *Abraham-Lincoln* moet ik hier vermelden dat hij dien dag zijn uiterste best deed; ik schat den afstand welken wij dien ongelukkigen 6en November aflegden, op 500 K.M. Doch niettegenstaande dat alles, bleef het monster ons in snelheid de baas.

Eindelijk viel de avond. Tegen 11 uur zagen wij het electrische licht weer op 3 kilometer recht voor ons uit. De eenhoorn scheen onbeweeglijk stil te liggen. Wij wisten niet of hij vermoeid was, dan wel een andere reden had, den strijd op te geven. Doch hoe het ook zij, thans deed zich een gelegenheid voor die wij niet mochten laten voorbijgaan.

De kapitein gaf zijn bevelen. Er voor zorg dragende

zoo weinig mogelijk geluid te maken, kwam het fregat langzaam naderbij en stopte eindelijk op twee kabel-lengten afstand. Iedereen aan boord hield den adem in. We waren het dier thans op honderd voet genaderd.

Op dat oogenblik zag ik Ned Land die, op den boegspriet gezeten, zich met één hand aan de touwen vastklemde en met de andere zijn vreeselijke harpoen gereed hield. Hij was nauwelijks 20 voet van het monster gescheiden.

Een seconde later strekte hij met een woeste beweging den arm uit en de harpoen vloog door de lucht. Ik vernam den doffen slag van het wapen dat tegen een hard voorwerp scheen te stooten.

Plotseling ging het electrische licht uit, en twee enorme waterstralen stortten zich op de commando-brug, gingen als een woedenden stroom van de plecht naar den boeg, wierpen de menschen omver en vermordden alles wat hen in den weg kwam.

We voelden een ontzettenden schok, en voordat ik wist wat er gebeurde, werd ik over de verschansing in zee geslingerd.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Een vreemdsoortige walvisch.

Alhoewel ik door dien onverwachten val geheel van de wijs was gebracht, wist ik toch zeer goed wat er met mij gebeurde.

Ik zonk eerst tot op een diepte van ongeveer 20 voet. Zonder te beweren dat ik een even goed zwemmer ben als wijlen Byron of Edgar Poe, verloor ik toch geen oogenblik mijn bezinning. Met twee flinke slagen was ik weer aan de oppervlakte van het water.

Het eerste wat ik deed was uit te kijken naar het fregat. Zou de bemanning mijn verdwijning bemerkt hebben? Had de *Abraham-Lincoln* bijgedraaid? Zou kapitein Farragut een sloep te water laten? Mocht ik hopen gered te worden?

De duisternis was nog toegenomen; slechts met groote moeite kon ik een donkere massa onderscheiden, die in oostelijke richting verdween. Het was het fregat; ik voelde dat ik verloren was.

„Help! Help!” schreeuwde ik en deed een wanhopige poging de *Abraham-Lincoln* zwemmende te bereiken.

Bij deze poging hinderden mijn kleeren mij vreeselijk; het water plakte ze aan het lichaam vast, waardoor mijn bewegingen ten zeerste bemoeilijkt werden. Ik voelde dat ik op het punt was in de golven te verdwijnen.

„Te hulp!”

Dit was mijn laatste kreet; mijn mond vulde zich met water; ik worstelde, maar zonk langzaam naar den afgrond...

Plotseling voelde ik hoe ik door een krachtige hand gegrepen werd die mij naar de oppervlakte van het water bracht en hoorde ik, ja, ik hoorde de volgende woorden:

„Zou mijnheer zoo buitengewoon vriendelijk willen zijn een weinig op mijn schouder te rusten; mijnheer zal dan beter kunnen zwemmen.”

Ik greep den arm van mijn trouwen bediende Koenraad.

„Hoe kom jij hier?”

„Als steeds tot de orders van mijnheer,” antwoordde mijn bediende.

„Heeft dezelfde schok jou ook in de zee geworpen?”

„Dat in geen geval. Maar daar ik in dienst van mijnheer ben, ben ik mijnheer gevolgd.”

En dat vond de brave jongen de natuurlijkste zaak van de wereld.

„Waar is het schip?” vroeg ik.

„Ik geloof,” antwoordde Koenraad, terwijl hij het hoofd omwendde, „ik geloof dat mijnheer maar niet al te veel op het schip moet rekenen.”

„Wat zeg je?”

„Ik zeg dat op het oogenblik dat ik in zee sprong, ik de stem van den roerganger vernam, die zei: „De schroef en het roer zijn gebroken.”

„Gebroken?”

„Ja, gebroken door den tand van het monster. Ik geloof dat dit de eenige averij is die de *Abraham-Lincoln* heeft opgedaan. Maar in de gegeven omstandigheden is dat bijzonder onaangenaam want het schip kan niet meer gestuurd worden en ons dus niet meer te hulp komen.”

„Dan zijn we verloren!”

„Misschien,” antwoordde Koenraad bedaard. „In ieder geval hebben we nog een paar uur voor ons en in dien tijd kan er nog heel wat gebeuren.”

De onverwoestbare koelbloedigheid van Koenraad

stak me een riem onder het hart. Ik zwom nu wat krachtiger dan voorheen, maar daar mijn kleeren me loodzwaar aan het lichaam hingen, kon ik me slechts met de grootste moeite bovenhouden. Koenraad merkte het en zei:

„Indien mijnheer het veroorlooft, zal ik ze een weinig lossnijden.”

Hij voegde de daad bij het woord, sneed met zijn zakmes mijn kleeren over hun geheele lengte open en trok ze met een handige beweging uit.

Op mijn beurt bewees ik Koenraad denzelfden dienst. Onze toestand was echter vreeselijk genoeg; aan boord van de *Abraham-Lincoln* had men van onze verdwijning niets bemerkt en al ware dit het geval geweest, dan nog zou de bemanning ons niet te hulp hebben kunnen komen, daar het schip niet meer aan zijn roer gehoorzaamde. De eenige mogelijkheid was dat men een paar sloepen zou uitzenden om ons te zoeken.

Al deze mogelijkheden zette Koenraad met zijn onverwoestbare kalmte uiteen en de flegmatieke jongen praatte erover, alsof hij thuis met den kruidenier over den prijs van koffieboonen discuteerde.

Daar onze eenige kans op redding gelegen was in de sloepen van het fregat, besloten wij alle pogingen in het werk te stellen ons zoo lang mogelijk drijvende te houden, teneinde hen af te wachten. Ik stelde dus voor onze zwemkrachten te verdeelen en dat wel op de volgende wijze: Terwijl een van ons beiden onbeweeglijk met over elkaar gekruiste armen en uitgestrekte beenen op den rug zou liggen, zou de ander hem al zwemmende voortduwen. Op deze wijze zou elk onzer gedurende 10 minuten de rol van sleepboot vervullen. Als wij elkander dus geregeld aflosten, bestond er kans dat wij het tot den morgen zouden kunnen uithouden.

Weliswaar was de kans zeer gering, maar de hoop

neemt een zóó groote plaats in het menschelijk hart in dat hij op zulke oogenblikken nog alles van het leven durft te verwachten.

De botsing tusschen het fregat en het monster had omstreeks 11 uur 's avonds plaats gehad, en daar de zon eerst tegen 7 uur opging, rekenden wij erop nog 8 uur te moeten zwemmen. Gelukkig was de zee kalm, zoodat we ons niet al te zeer vermoeiden.

Tegen 1 uur 's morgens begon ik echter moe te worden. Ik begon wat men noemt „zwemkramp” te krijgen; Koenraad moest me ondersteunen; de zorg van ons levensbehoud rustte nu geheel alleen op hem. Ik hoorde hoe de arme jongen hijgde; zijn ademhaling werd met de seconde korter en gejaagder. Ik begreep dat hij het op deze wijze niet lang meer zou kunnen uithouden.

„Laat me los, laat me los!” zei ik.

„Mijnheer loslaten? Dat nooit! Ik hoop nog voor mijnheer te verdrinken.”

Op dat oogenblik kwam de maan tusschen de wolken te voorschijn; de zee schitterde onder haar stralen en dit weldadig licht deed zoowel onze kracht als onze hoop voor een oogenblik herleven. Ik keek rond en het fregat dat, naar mijn schatting, op een afstand van 5 K.M. van ons verwijderd was, vertoonde zich aan mijn blikken als een sombere, nauw merkbare massa. Doch welke moeite ik me ook gaf, ik kon geen enkele sloep aan de oppervlakte der zee ontdekken. Wel wilde ik roepen, maar begreep terstond, dat dit, gezien den afstand die ons van het schip scheidde, weinig zou baten. Ook Koenraad scheen dezelfde gedachten te hebben als ik, want ik hoorde hem eenige malen zwakjes „Help! Help!” roepen. Een oogenblik hielden we met zwemmen op en luisterden aandachtig.

Was het misschien het suizen in mijn oor, veroorzaakt door het bloed, dat mij naar het hoofd drong, of

hoorde ik werkelijk een kreet, die op Koenraad's roepen antwoord gaf?

„Heb je het gehoord?” stamelde ik.

„Ja, mijnheer.”

En nogmaals riep Koenraad op een wanhopigen toon om hulp.

Dezen keer was er geen vergissing mogelijk; een menselijke stem gaf de onze antwoord. Was het de stem van een ongelukkige, die evenals wij op den oceaan verlaten rondreef, een derde slachtoffer dus van den schok, dien het fregat had gekregen? Of was het misschien de bemanning van een der sloepen der *Abraham-Lincoln*, die naar ons zocht? Koenraad deed een laatste wanhopige poging; hij steunde een weinig op mijn schouders en hief zich halverwege uit het water op: toen viel hij weer uitgeput achterover.

„Wat heb je gezien?”

„Ik zag...” stamelde hij, „ik zag.... Maar laten we niet spreken, we moeten onze laatste krachten bewaren.”

Wat had hij gezien? Ik weet niet hoe het kwam, maar op dat oogenblik moest ik voor de eerste maal aan het monster denken! Maar die stem?.... De tijd, dat Jonas in den buik van den walvisch kon huizen, is reeds lang voorbij.

Nog altijd hield Koenraad zichzelf en mij drijvende; nu en dan richtte hij zich op, riep een paar woorden, waarop een andere stem, die steeds meer nabij kwam, antwoord gaf. Mijn krachten waren thans geheel uitgeput; het was me zelfs niet meer mogelijk op mijn handen te steunen en mijn mond, dien ik van zenuwachtigheid geopend hield, liep vol water. Nog een laatste maal gleden mijn blikken over de oppervlakte van de Stille Zuidzee en toen zonk ik in de diepte....

Doch op hetzelfde oogenblik stiet ik tegen een of ander hard voorwerp. Ik klampte mij er aan vast,

voelde, dat men mij optrok en uit het water haalde; ik haalde nog eens adem en viel in zwijm.

Spoedig daarop kwam ik weer tot bewustzijn. Ik opende de oogen....

„Koen!” stamelde ik.

„Heeft mijnheer gebeld?” vroeg Koenraad zoo flegmatiek als altijd.

Op dat oogenblik bemerkte ik bij het licht der maan een gelaat, dat niet van Koenraad was, maar dat ik onmiddellijk herkende.

„Ned!” riep ik.

„In hoogst eigen persoon, professor! ik loop mijn belooning na,” antwoordde de Canadees.

„Ben jij ook door den schok in zee geworpen?”

„Ja, zeker, professor, maar ik was gelukkiger dan u en ben bijna onmiddellijk op een drijvend eiland terecht gekomen.”

„Een eiland?”

„Ja, een eiland, of beter gezegd op uw reusachtigen eenhoorn.”

„Verklaar je wat duidelijker, Ned.”

„Ja, professor, en ik begreep terstond, waarom mijn harpoen niet door zijn huid kon dringen.”

„Waarom niet, Ned?”

„Omdat uw eenhoorn van stalen pantserplaten gemaakt is, mijnheer de professor.”

Het is noodig, dat ik nu mijn herinnering te hulp roep, teneinde alle gebeurtenissen nog eens goed na te gaan. De laatste woorden van den Canadees hadden een volkomen ommekeer in mijn gedachten teweeg gebracht.

Ik kroop vlug naar het hoogste gedeelte van het voorwerp of wezen, dat half onder water lag en waarop wij een toevlucht hadden gevonden. Het was een hard ondoordringbaar voorwerp en kwam in geen geval overeen met die weeke zelfstandigheid, waaruit de massa

der groote zoogdieren is samengesteld. Doch dit harde lichaam kon een beenachtig schild zijn, zooals men dit aantrof bij prae-historische monsters en ik zou dus den eenhoorn, waarmede we hier te doen hadden, kunnen rangschikken onder de categorie van reusachtige alligators.

Doch bij nadere beschouwing moest ik deze gedachte laten varen. De rug, die mij droeg, was glad gepolijst, en had schubben. Als men er met den gelaarsden voet op stampte, gaf hij een metaalachtigen klank en maakte den indruk van ijzeren platen, die met nieten aan elkaar geklonken waren. Er was dus geen twijfel meer mogelijk; het dier, het monster, het wonderlijke beest, dat de geheele wereld gedurende zooveel maanden in spanning had gehouden en dat de verbeelding der zeelieden geprikkeld had, was, ik moest het thans wel toegeven, een nog veel wonderlijker verschijnsel dan men eerst vermoedde; het was een wonder, door menschenhanden gemaakt.

De ontdekking van een of ander fabelachtig wezen uit de mythologie zou mij niet zoo sterk verbaasd hebben. Want dat een wonder uit de hand des Schepers kon komen, is doodeenvoudig; maar, dat men plotseling iets ziet, dat men tot nu toe voor onmogelijk had gehouden, een wonder, dat onder de handen van een mensch tot iets wezenlijks was geworden, was zeker iets, om iemand geheel van de wijs te brengen.

Er was echter geen twijfel meer mogelijk; we bevonden ons goed en wel boven op een soort onderzeesch vaartuig, dat, voor zoover ik er op het oogenblik over kon oordeelen, den vorm had van een reusachtigen metalen visch. Ned Land had reeds gezegd, hoe hij erover dacht, doch Koenraad en ik konden het ons nog niet zoo gemakkelijk indenken.

„Maar indien wij ons hier op een onderzeesch vaartuig bevinden,” zei ik, „dan moet dit machines aan

Wij bevonden ons bovenop een onderzeesch vaartuig.

boord hebben om het te kunnen voortbewegen en een bemanning om deze machines te bedienen!”

„Dat is vanzelfsprekend,” zei de Canadees, „maar desondanks heeft dit drijvend eiland gedurende de drie uur, dat ik er op zit, nog geen enkel teken van leven gegeven.”

„Heeft het schip zich dan niet bewogen?”

„Nee, professor; het laat zich door de golven voortwiegelen, maar het beweegt zich niet.”

„In ieder geval weten wij, dat het zich met groote snelheid kan voortbewegen en daar er een machine toe noodig is om die snelheid te ontwikkelen en een machinist om de machine te besturen, blijf ik bij mijn meening, dat we gered zijn.”

Ned Land liet een kort gebrom hooren en deed er het zwijgen toe.

En als om mijn woorden met bewijzen te staven, begon het water aan den achtersten punt heftig te borrelen, zooals men dit vaak ziet bij de schroef van een stoomboot wanneer deze in beweging wordt gebracht. Met een plotseligen ruk schoot het vaartuig vooruit en we hadden nauwelijks den tijd om ons aan de bovenzijde, welke circa 8 d.M. boven het water uitstak, vast te klampen. Gelukkig was de snelheid niet bijzonder groot.

„Zoolang deze schuit horizontaal blijft varen, heb ik er niets op tegen,” mompelde de harpoenier; „maar als haar de lust eens mocht bekruipen te gaan duiken, dan geef ik geen twee dollar voor onze huid.”

De Canadees had er nog wel wat minder voor kunnen geven. Het werd dus voor ons noodzakelijk ons in verbinding te stellen met de wezens, die in deze machine zaten opgesloten. Ik zocht aan de oppervlakte een opening of luik, maar de rijen bouten, welke aan de randen der platen waren vastgeklonken, verschilden in geen enkel opzicht van elkaar. Bovendien ging de

maan achter de wolken schuil en liet ons in volslagen duisternis achter. Wij waren dus wel gedwongen het daglicht af te wachten om een middel te zoeken, binnen de wanden van dit vaartuig te komen. Ons behoud hing dus geheel af van den kapitein, die dit vaartuig bestuurde en indien deze man last zou geven het te laten duiken, dan waren we stellig verloren. Deze mogelijkheid buiten beschouwing latende, twijfelde ik er geen oogenblik aan, een middel te vinden om met hem in contact te komen.

Tegen vier uur in den morgen nam de snelheid van het vaartuig toe en hadden wij de grootste moeite ons bij deze snelle vaart vast te houden. Gelukkig ontmoette Ned's handen een soort groote ankerring, die aan het bovenvlak was vastgemaakt en waaraan wij ons konden vastklemmen.

Weliswaar staan alle bijzonderheden van dien denkwaardigen nacht mij niet geheel voor den geest, maar een ding herinner ik mij nog heel goed. Wanneer bij korte tusschenpoozen het geraas van zee en wind wat minder werd, meende ik eenige malen een vaag geluid, een soort van vluchtige harmonie van verwijderde accoorden te hooren. Wat was dan toch wel het geheim van dit onderzeesch vaartuig en wat was het geheim van de machine, die het met zulk een verbazende snelheid kon voortbewegen?

De dag brak aan. Gedurende eenige minuten waren we nog omringd door een ondoordringbaren ochtendnevel die echter spoedig opklaarde. Ik zou juist beginnen het horizontaal plat, waarop we ons bevonden, nauwkeurig te onderzoeken, toen ik tot mijn ontsteltenis bemerkte, dat het vaartuig langzaam wegzonk.

„Duizend duivels!” riep Ned Land, met den voet op het dofklinkend metaal stappend. „Opent dan, voor den donder, gij ongestuvige schippers!”

Maar het was bijzonder moeilijk om zich bij het oor-

verdoovend geraas van de schroef verstaanbaar te maken. Gelukkig zonk het vaartuig niet direct dieper.

Plotseling hoorde ik een gekraak van sterk knarsende sloten binnen in het vaartuig. Een metalen plaat werd opgelicht, een man verscheen, uitte een zonderlingen kreet en verdween weer onmiddellijk.

Eenige oogenblikken later verschenen er acht sterke kerels met gemaskerd gelaat en sleepten ons in hun vervaarlijke machine naar beneden.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Mobilis in Mobile (Beweging in beweging).

Dat naar binnen sleepen had met de snelheid van den bliksem plaats gehad. Noch mijn vrienden, noch ik werd eenige tijd gelaten om tot ons zelve te komen. Ik weet niet wat mijn makkers ondervonden, toen zij in deze drijvende gevangenis werden geduwd, maar wat mij betreft, ik voelde hoe me een kille huivering door de leden voer. Met wie hadden wij te doen? Zonder twijfel met een nieuw soort zeeroovers, die op hun manier den oceaan onveilig maakten.

Nauwelijks was de smalle opening gesloten of ik bevond mij in diepe duisternis. Mijn oogen, nog verblind door het daglicht van buiten, konden niets onderscheiden. Onder mijn bloote voeten voelde ik de treden van een ijzeren trap. Ned Land en Koenraad, die door de mannen stevig werden vastgehouden, kwamen onmiddellijk achter mij aan; onder aan de trap werd een deur geopend die terstond achter ons gesloten werd. Wij waren alleen. Waar? Dat kon ik met geen mogelijkheid gissen. Alles om mij heen was stikdonker, zelfs zoo donker, dat toen mijn oogen eenmaal aan de duisternis gewend waren, ik nog niets kon onderscheiden. De Canadees was woedend over de wijze waarop we behandeld werden, en schoof zijn meening niet onder stoelen of banken.

„Duizend duivels!” riep hij. „Die lui hier kunnen bij de kannibalen nog een lesje in gastvrijheid gaan nemen! Het ontbreekt er nog maar aan dat zij ons opeten. Dat zou me niets verwonderen, maar ik ver-

zeker u, professor, dat ik me niet zonder tegenstand aan het braadspit zal laten rijgen."

„Maak je niet boos voor den tijd, beste jongen, we liggen nog lang niet in de braadpan."

„In de pan nog niet," antwoordde Ned, „maar wel in den oven. 't Is hier waarachtig donker genoeg. Maar gelukkig heb ik mijn kortjan nog bij de hand en zie genoeg om mij ervan te kunnen bedienen."

Al tastende liep ik vooruit. Na vijf of zes passen stiet ik tegen een ijzeren muur van platen, die met bouten aan elkaar waren vastgeklonken. Daarna ontmoette ik een houten tafel, waaromheen verscheidene bankjes stonden. Op den vloer lag een dikke mat die het geluid onzer schreden geheel dempte. Doch hoe ik ook zocht, nergens voelde ik aan de naakte wanden iets, dat maar eenigszins op een deur of een venster geleek. Koenraad, die in tegenovergestelde richting had rondgetast, kwam weer bij me en we konden dus berekenen dat deze hut ongeveer 20 voet lang en 10 voet breed moest zijn. Doch ondanks zijn hooge gestalte kon Ned Land het plafond niet bereiken, waaruit dus viel af te leiden, dat dit vrij hoog moest zijn.

Een half uur was voorbijgegaan zonder dat zich iets bijzonders voordeed, toen de duisternis, waarin we ons bevonden, plotseling veranderde in een schel licht, dat onze oogen verblindde. Ik stelde onmiddellijk vast dat dit licht van electrischen oorsprong was en het vreemde vaartuig dus een electrische batterij aan boord moest hebben. Nadat ik eenigszins aan den fellen schijn gewend was, kon ik een gepolijsten halven boog aan de zoldering der hut waarnemen, die het licht verspreidde.

„Nu kunnen we tenminste zien waar we zijn," riep de harpoenier van de *Abraham-Lincoln*, zijn vervaarlijk mes ter verdediging gereed houdende.

„Zien kunnen we," antwoordde ik, „maar desondanks blijft onze toestand nog even duister."

„Mijnheer moet maar geduld oefenen,” zei Koenraad bedaard.

De plotselinge verlichting der hut maakte het mij mogelijk alle bijzonderheden van mijn omgeving te onderscheiden. Er bevonden zich slechts een tafel en vijf bankjes. De onzichtbare deur moest hermetisch gesloten zijn. Geen enkel geluid drong tot ons door. Alles om ons heen scheen uitgestorven. En met verwondering vroeg ik me af, of het vreemde vaartuig nog aan de oppervlakte van den oceaan dreef, dan wel haar vaart voortzette in zijn onmetelijke diepte. Ik had er geen flauw idee van.

Het stond bij mij in ieder geval vast, dat men de hut niet zonder bepaalde redenen verlicht had en ik koesterde gegronde hoop dat we weldra met de bemanning zouden kennis maken. Het is in den regel zoo, dat indien men de menschen wil vergeten, men hun gevangenis niet verlicht.

Ik vergiste mij niet. Weldra hoorden wij het verschuiven van een grendel, de deur werd geopend en twee mannen verschenen op den drempel.

Een der beide mannen was klein, maar sterk gespierd, breed van schouders, met een krachtig hoofd, dichte zwarte lokken en een zwaren knevel en levendigen doordringenden blik. Zijn geheele verschijning herinnerde sterk aan dat der bewoners der zuidelijke provinciën van Frankrijk.

De tweede onbekende verdient een uitvoeriger beschrijving.

Een goed menschenkenner zou op zijn aangezicht als in een open boek gelezen hebben. Ik herkende onmiddellijk zijn voornaamste karaktereigenschappen:... een groot zelfvertrouwen, want zijn hoofd stond edel en recht op de schouders, een natuurlijke kalmte, die wel het beste sprak uit zijn voornamen blik; een groote

vastberadenheid welke gekenteekend werd door zijn krachtig ontwikkelde kin en een persoonlijke dapperheid, die sprak uit zijn trotsche houding.

In zijn tegenwoordigheid voelde ik me onwillekeurig geruster gesteld en ik was ervan overtuigd dat ons onderhoud tot beider tevredenheid zou afloopen. Het was onmogelijk te zeggen of deze man 35 of 50 jaar oud was. Zijn gestalte was bijzonder lang, zijn voorhoofd breed, terwijl een fijne, rechte neus, een scherp geteekenden mond en twee rijen prachtige tanden de schoonheid van zijn gelaat nog verhoogden. Het was zeker wel een der schoonste mannen die ik ooit in mijn leven ontmoed had. Als een bijzonderheid merkte ik op, dat zijn oogen, die zeer wijd uit elkaar stonden, gelijktijdig een vierde gedeelte van den gezichtseinder konden overzien, waardoor, zooals ik later merkte, zijn blik nog veel scherper was dan die van Ned Land. Als de onbekende naar een of ander voorwerp keek, dan fronste hij zijn wenkbrauwen, kneep de oogen zoo dicht dat slechts de pupil zichtbaar bleef, beperkte daardoor den blik alleen tot het bedoelde voorwerp en *keek*. Maar met welk een blik! Hoe werden de door den afstand kleiner wordende voorwerpen verduidelijkt? Met welk een kracht drong die blik in de ziel? En deze blik drong ook door in de vloeistof die voor ons oog ondoorzichtig is; hij las in de diepten der zee.

De beide onbekenden droegen mutsen van bevervel vervaardigd en laarzen van walrushuid; zij droegen kleeren van een bijzonder weefsel, dat de lichaamsvormen nauw omsloot en een groote bewegingsvrijheid toeliet. De grootste der beide mannen, — klaarblijkelijk de gezagvoerder van het vaartuig waarop we ons bevonden — keek ons zonder een woord te spreken door-dringend aan. Daarna wendde hij zich tot zijn metgezel en onderhield zich met deze in een taal die ik niet kende. Het was een welluidende, harmonisch klinkende

taal, wier klinkers op verschillende wijzen schenen te kunnen worden uitgesproken.

De ander antwoordde met een hoofdschudden en sprak drie of vier voor mij geheel onverstaanbare woorden. Hij keek me aan en scheen me iets te willen vragen.

Ik zei in het Fransch dat ik zijn taal niet verstond.

„Indien mijnheer onze geschiedenis eens vertelde,” sprak Koenraad; „het is dan best mogelijk dat deze heeren er een paar woorden van begrijpen.” Ik begon het verhaal van onze avonturen, legde den klemtoon op alle woorden en gaf mij, zooals vanzelfsprekend is, de grootste moeite duidelijk de namen te noemen van landen, zeeën en steden, die wij den laatsten tijd bezocht hadden. Ik gaf onze namen en hoedanigheden op en stelde mij tenslotte voor: Pierre Arronax, hoogleeraar in de Natuurkunde aan de Parijsche Universiteit, vergezeld van zijn bediende Koenraad en Ned Land, meester-harpoenier van de *Abraham-Lincoln*.

De man met den zachten en kalmen oogopslag hoorde mij beleefd en met de grootste oplettendheid aan. Doch geen enkele trek op zijn gelaat verried, dat hij me begrepen had. Toen de voorstelling mijnerzijds ten einde was, sprak hij geen woord. Ik had het misschien kunnen probeeren met de Duitsche of Engelsche taal die ik beide voldoende kende om ze te lezen, maar niet om ze correct uit te spreken. En hier kwam het hoofdzakelijk op de goede uitspraak aan.

„Nu is het jouw beurt,” zei ik tot den harpoenier. „Spreek jij nu eens het mooiste Engelsch dat er ooit in Amerika gesproken is. Misschien dat jij gelukkiger bent dan ik.”

Ned liet zich niet lang bidden en herhaalde in het Engelsch wat ik reeds verteld had. Hij voegde er tevens bij, dat wij van honger bijna stierven, hetgeen volkomen met de waarheid overeenkwam, maar dat wij

door de buitengewone avonturen van dien nacht bijna vergeten hadden.

Tot Ned's verbazing scheen men hem evenmin te verstaan als mij.

Daar onze welsprekendheid hiermede uitgeput scheen, begon ik het geduld te verliezen, toen Koenraad me vroeg:

„Indien mijnheer het me veroorlooft, dan zal ik onze geschiedenis eens in het Duitsch vertellen.”

„Wat! Ken jij Duitsch?” riep ik.

„Zooals de meeste Vlamingen, met uw welnemen.”

„Ik vind het zeer welletjes, mijn jongen, ga gerust je gang.”

En met zijn kalme, bedaarde stem begon ook Koenraad het relaas onzer avonturen. Doch ondanks zijn schoone zinswendingen en welsprekend betoog scheen het Duitsch evenmin succes te hebben als het Engelsch en het Fransch.

Ten einde raad besloot ik mijn academische kennis ter hulp te roepen en begon de geschiedenis in het Latijn voor te dragen. Cicero zou zich in zijn graf omgedraaid hebben, indien hij mij had kunnen hooren spreken. Maar noch Cicero, noch de beide vreemdelingen verstonden mij.

Nadat deze laatste poging mislukt was, spraken de beide mannen eenige woorden in de mij onbekende taal zonder ons zelfs met een enkel gebaar gerustgesteld te hebben. De deur werd weer gesloten.

„'t Is een schandaal!” schreeuwde Ned Land, die voor de twintigste maal een aanval van woede kreeg. „Men spreekt die schavuiten aan in het Fransch, Engelsch, Duitsch en Latijn en zij hebben nog niet eens de beleefdheid ons te antwoorden.”

„Bedaar, beste vriend,” zei ik tot den woedenden harponnier, „je toorn leidt tot niets.”

„Maar weet u wel, Professor”, hernam mijn lichtge-

raakte reisgezel, „dat wij in deze ijzeren kooi van honger omkomen?”

„Komaan,” zei Koenraad, „met een beetje filosofie kunnen wij het nog lang uithouden.”

„Beste vrienden,” zei ik, „we mogen niet wanhopen. We zijn er al eens slechter aan toe geweest. Doe mij dus het genoegen met de vorming uwer meening omtrent den kapitein en de bemanning van dit vaartuig te wachten, totdat wij hen wat beter zullen kennen.”

„Ik heb mijn meening al klaar,” antwoordde Ned Land, „het is een stelletje schavuiten.”

„Prachtig, en uit welk land?”

„Uit schavuitenland.”

„Mijn waarde Ned,” zei ik, „het land dat je daar opnoemt is nog niet op de landkaart aangegeven en ik moet eerlijk bekennen, dat de nationaliteit dezer twee onbekenden tamelijk moeilijk is vast te stellen! Het zijn geen Engelschen, geen Franschen en geen Duitschers; ziedaar alles wat wij weten. In ieder geval meen ik te mogen aannemen dat deze kapitein en zijn eerste officier uit een zuidelijk land komen; maar of het Spanjaarden, Turken, Arabieren of Italianen zijn, kan ik niet met zekerheid vaststellen. Wat hun taal betreft, deze is voor mij absoluut onverstaanbaar.”

„Ziedaar het onaangename van niet alle talen der wereld te kennen,” merkte Koenraad op. „Of het nadeel dat er niet één algemeene wereldtaal is.”

„Met die algemeene wereldtaal zouden we toch niet verder gekomen zijn,” antwoordde de Canadees, „want je ziet wel dat die lui hier een taaltje voor zichzelf hebben, speciaal uitgevonden om menschen wanhopig te maken, die om een diner vragen. Maar is klappen met de kaken niet een beweging die in alle landen der wereld begrepen wordt? Beteekent dat niet zoowel in Quebec als in Pomotu, zoowel in Parijs als bij de Antipoden: „Ik heb honger! Geef me wat te eten.”

„Oho,” zei Koenraad, „zijn er menschen die zooiets werkelijk begrijpen?”

Nauwelijks had hij deze woorden gesproken of de deur werd geopend en een steward verscheen. Hij bracht ons kleeven, die van een weefsel gemaakt waren dat ik niet kende. Ik haastte me deze kleeven aan te trekken en mijn gezellen volgden mijn voorbeeld.

Intusschen had de steward, die doofstom scheen, de tafel gedekt voor drie personen.

„Zooiets laat zich toch beter aanzien,” zei mijn bediende.

„Het zou wat,” zei de stijfkoppige harpoenier, „Wat zouden we hier te eten krijgen? Schildpadlever, haaien-gebraad of zeehondenbiefstuk?”

„Dat zullen we wel eens zien,” zei Koenraad.

Eenige schotels met zilveren deksel werden in keurige orde op de tafel gezet en wij namen plaats. Het was zeker, dat wij met beschaafde lieden te doen hadden en zonder het electriche licht waaronder we zaten, zou ik gedacht hebben, me in een voornaam hotel aan de table d'hôte te bevinden. Laat ik hier direct opmerken, dat brood en wijn geheel ontbraken. Het water was weliswaar zeer frisch en helder, maar het was en bleef water dat we te drinken kregen. Van alle gerechten die ons opgediend werden, herkende ik geen enkele schotel en kon dus niet zeggen of het ons opgediende voedsel van dierlijke of plantaardige oorsprong was. Servies en tafelzilver getuigden van den smaak des kapiteins. Elk stuk, lepel, vork, mes, bord, enz., was van een monogram voorzien, waaromheen in een kringetje eenige woorden stonden op de volgende wijze:

MOBILIS

N

MOBILE

Dit devies sloeg zeker op het vaartuig waarin we ons

bevonden, terwijl de letter N waarschijnlijk de eerste letter was van den naam van den raadselachtigen persoon, die in de diepte der zee het bevel scheen te voeren.

Ned en Koenraad maakten niet zooveel opmerkingen. Ze begonnen met veel smaak te eten, een voorbeeld dat ik weldra volgde en daar ik nu zoo langzamerhand wel de overtuiging kreeg dat onze gastheer ons niet van honger wilde laten sterven, maakte ik mij om onze allernaaste toekomst niet direct bezorgd. Zooals alles op dit ondermaansche, eindigt ook de honger van menschen, die in geen 15 uur hebben gegeten. Toen we verzadigd waren, deed zich de behoefte aan slaap zeer sterk gevoelen, hetgeen niet meer dan zeer natuurlijk was, — de lezer weet hoeveel uren wij dien nacht met den dood geworsteld hadden.

„Ik verzeker de heeren, dat ik goed zal slapen,” zei Koenraad.

„En ik slaap al,” bromde Ned Land, die evenals mijn bediende op de mat ging liggen en weldra in diepen slaap verzonken was. Ik kon den slaap echter niet zoo gemakkelijk vatten; te veel vreemde gedachten kwamen bij mij op. Waar bevonden we ons? Onder wiens vreemde heerschappij waren we gesteld? Ik had het gevoel alsof het vaartuig tot op den bodem der zee gedaald was en ik zag in die geheimzinnige diepte een wereld van onbekende dieren wier gemeenschap dit onderzeesche vaartuig scheen te deelen, levend, zich bewegend, en van een even afschuwelijke gedaante als zij!... Toen werd mijn geest wat kalmer, mijn denkvermogen loste zich op in een onbepaalde matheid en weldra viel ik in een droomloozen slaap.

NEGENDE HOOFDSTUK.

De woede van Ned Land.

Het is me onmogelijk te zeggen, hoe lang we sliepen; maar het moest in ieder geval lang geweest zijn, want toen we ontwaakten, waren we volkomen uitgerust. Ik werd het eerst wakker. Mijn metgezellen hadden zich nog niet bewogen en lagen nog als een onbewegelijke massa op den grond.

Nauwelijks was ik van mijn vrij harde legerstede opgestaan, of mijn geest was weer volmaakt helder. Opnieuw begon ik onze cel nauwkeurig te onderzoeken. Er was niets veranderd; de gevangenis was een gevangenis gebleven en de gevangenen, gevangenen. Gebruik makende van onzen slaap, had de steward de tafel afgeruimd. Er was dus niets dat een spoedige verandering in onzen toestand aanduidde en met een zekeren angst vroeg ik mij af of wij gedwongen zouden zijn ons verder leven in deze ijzeren kooi te moeten slijten.

Dit vooruitzicht kwam mij des te onaangener voor, omdat, al was mijn hoofd helderder dan den vorigen dag, ik een vreemde drukking op de borst gevoelde. Slechts met groote moeite kon ik ademen; dit was waarschijnlijk te verklaren uit het feit, dat wij het grootste gedeelte der in de cel aanwezige zuurstof verbruikt hadden. Ieder mensch verbruikt in één uur de zuurstof die in 100 L. lucht vervat is en deze lucht is met een bijna even groote hoeveelheid koolzuur bezwangerd, waardoor zij dan ongeschikt wordt voor de ademhaling.

't Was dus van het grootste belang de lucht in onze gevangenis te ververschen en zonder twijfel ook in het geheele onderzeesche vaartuig. En in verband hiermede vroeg ik mij af, hoe de kapitein van dit drijvend toestel handelde. Verkreëg hij de lucht langs scheikundigen weg, door de zuurstof door middel van warmte uit chloorzure potasch af te zonderen, en koolzuur met bijtende potasch te verbinden? In dit geval moest hij nog in betrekking staan met het vasteland, teneinde zich de noodige grondstoffen te verschaffen, die voor dit scheikundig proces noodig waren. Of bepaalde hij zich er slechts toe, de lucht onder deze drukking in bewaarplaatsen op te hopen en die te verspreiden naarmate zijn bemanning er behoefte aan had? Het was mogelijk. Of gebruikte hij een gemakkelijker, goedkooper en dus waarschijnlijker middel, n.l. om aan de oppervlakte der zee als een walvisch te komen ademen en daar een voorraad lucht in te nemen, die voor 24 uur toereikend was? Hoe het ook zij en wat zijn systeem ook ware, mijns inziens, zou hij voorzichtig handelen indien hij haar onverwijd in het werk stelde. Reeds was ik gedwongen sneller adem te halen om het weinigje zuurstof dat de cel nog bevatte, in mijn longen te brengen, toen ik plotseling verfrist werd door een stroom zuivere zeelucht. Ik opende den mond wagenwijd en mijn longen werden met frissche lucht verzadigd. Op hetzelfde oogenblik nam ik een schommeling waar, een kleine slingering, maar die ik als zoodanig goed herkende. Het metalen monster, waarin wij ons bevonden was aan de oppervlakte van den oceaan gekomen om, evenals de walvissen, adem te halen. En hiermede had ik het systeem van luchtverversching van het vaartuig onmiddellijk vastgesteld.

Toen ik die zuivere lucht met volle teugen had ingeademd, zocht ik naar de geleidingsbuizen, die dezen weldadigen stroom tot ons deden komen en vond ze

dan ook spoedig. Boven de deur was een luchtgat, waardoor een stroom verse lucht de cel kon binnenkomen, en waardoor tevens de bedorven lucht gelegenheid had te ontkomen. Zoover was ik met mijn opmerkingen gekomen, toen Ned en Koenraad bijna gelijktijdig ontwaakten. Ze wreven zich de oogen uit en waren een oogenblik later ter been.

„Heeft mijnheer goed geslapen?” vroeg Koenraad met zijn gewone beleefdheid.

„Heel goed, mijn jongen,” antwoordde ik, „en jij, vriend Ned?”

„Als een os, mijnheer de professor. Maar indien ik me niet vergis, dan is het alsof ik zeelucht inadem.”

Een zeeman kan zich daarin niet vergissen en ik vertelde den harpoenier wat er gedurende hun slaap was voorgevallen.

„Zoo, zoo,” zei Ned, „hierdoor wordt tevens het gebrul verklaard dat wij hoorden, toen de *Abraham-Lincoln* den zoogenaamden eenhoorn in het zicht kreeg.”

„Daar heb je gelijk aan, Ned, het was zijn ademhaling.”

„Zoudt u me ook kunnen zeggen, mijnheer Arronax, hoe laat het is? Is het reeds tijd voor het diner?”

„Maak je daaromtrent niet bezorgd, beste vriend. Ik geloof niet, dat ze ons hier van honger zullen laten sterven.”

„Ja, maar ik rammel van den honger,” antwoordde de harpoenier.

„Je zult je maag toch naar de scheepsklok moeten richten, beste vriend,” merkte Koenraad op.

„Ja, jij bent altijd bedaard, vriend Koenraad. Jij zou liever van honger sterven dan je beklagen.”

„Waartoe dient al dat geklaag?”

„Zonder klagen bereikt men heelemaal niets. En indien de zeeschuimers, ...ik zeg „zeeschuimers” uit res-

pect voor den professor, want ik zou even goed kanibalen kunnen gezegd hebben... indien de zeeschuimers dus, zich verbeelden, dat ze mij in deze kooi, waarin ik stik, nog langen tijd gevangen kunnen houden zonder dat ze een paar hartgrondige verwenschingen van me te hooren krijgen, dan vergissen ze zich toch geweldig!

Denkt u dat ze ons hier nog lang zullen opgesloten houden?"

„Dat weet ik evenmin als jij, vriend Land."

„Ja, maar hoe denkt u eigenlijk over het geval?"

„Ik veronderstel dat wij bij toeval achter een groot geheim zijn gekomen. Indien de bemanning van dit onderzeesch vaartuig er dus prijs op stelt, dit geheim te bewaren, en indien dit geheim in hun oogen belangrijker is dan het leven van drie mannen, dan geloof ik dat ons leven niet veel meer waard is. In het tegenovergestelde geval, ben ik er van overtuigd, dat men ons bij de eerste beste gelegenheid de vrijheid terug zal geven."

„Of men zal ons willekeurig bij de bemanning inlijven," zei Koenraad, „en ons zoo lang hier houden."

„Tot het oogenblik," antwoordde Ned Land, „dat een of ander fregat dat sneller loopt dan de *Abraham-Lincoln* zich van dit zeeschuimersnest meester maakt en de bemanning en ons aan het uiteinde van de groote ra voor de laatste maal een luchtje laat scheppen."

„Mooi gezegd, vriend Land", hernam ik, „maar voor zoover ik weet, heeft men ons nog geen voorstellen in dien geest gedaan. Het is dus, dunkt mij, vrij overbodig, reeds nu te bespreken, wat wij zullen doen, wanneer het eenmaal zoover mocht komen. Ik herhaal het: laat ons kalm afwachten en niets onbezonnen doen, daar er toch niets te doen valt."

„Integendeel, professor," zei de Canadees die niet van

zijn stuk was te brengen, „we moeten wel degelijk iets doen!”

„En wat dan wel, vriend Land?”

„Vluchten!”

„Uit een „aardsche” gevangenis vluchten, is al dikwijls moeilijk; hoeveel ongemakkelijker zal het dus zijn, uit een onderzeesche gevangenis te ontsnappen.”

Waarop Koenraad zei:

„Komaan, vriend Land, wat heb je dààrop te antwoorden? Ik kan niet aannemen, dat een Amerikaan ooit ten einde raad is.”

De harpoenier was zichtbaar verlegen en zweeg. Hij scheen zelf in te zien, dat in de gegeven omstandigheden een ontvluchting onmogelijk was. Maar een Canadees is nu eenmaal een halve Franschman, hetgeen dan ook wel uit zijn antwoord bleek; na enkele minuten te hebben nagedacht, vroeg hij n.l.:

„Weet u dan niet, mijnheer Arronax, wat mannen moeten doen die hun gevangenis niet ontvluchten kunnen?”

„Neen, beste vriend.”

„’t Is, dunkt mij, toch doodenvoudig; dan moeten zij beproeven er zoo goed mogelijk in te blijven.”

„Dat dacht ik ook,” zei Koenraad. „Het is er altijd beter in, dan er op of er onder.”

„Natuurlijk na de cipiers er uit gegoooid te hebben,” liet Ned Land er op volgen.

„Wat zeg je, Ned? Denk je er in alle ernst aan, je van dit vaartuig meester te maken?”

„Zeer ernstig,” antwoordde de Canadees.

„Maar dat is onmogelijk!”

„Waarom onmogelijk, mijnheer? Er zal zich wel een gunstige gelegenheid voordoen en ik zie niet in, waarom wij daar geen gebruik van zouden maken. Indien er slechts twintig man aan boord zijn, dan zullen twee

Franschen en een Canadees daar toch zeker niet voor terug deinzen!"

Het was in ieder geval beter het voorstel van den harpoenier aan te nemen, dan er over te redetwisten. Daarom antwoordde ik:

„Laat die mogelijkheid zich maar eerst eens voordoen, vriend Land, dan zullen we wel verder zien. Tot zoolang verzoek ik je geduld te oefenen. We kunnen slechts door list overwinnen en zeker niet, indien jij de vrije teugel laat aan je woede. Beloof me dus, dat je kalm zult blijven, Ned."

„Ik beloof het u, professor. Er zal geen driftig woord uit mijn mond komen en ik zal geen brutale beweging maken, alhoewel de tafelbediening nog veel te wenschen overlaat."

„Ik houd je aan je woord, Ned."

Daarop zwegen we en ieder gaf zich aan zijn eigen gedachten over. Ondanks de verzekering van den harpoenier, maakte ik mij heel weinig illusies: ik kon nu eenmaal niet aan de gunstige kans gelooven waarover hij gesproken had. Om zoo goed bestuurd te worden, had het onderzeesche vaartuig een talrijke bemanning noodig, en het was dus met vrij groote zekerheid te voorzien, dat wij bij een eventueel gevecht, het onderspit zouden moeten delven. Overigens moesten wij, om een eventueele strijd met de bemanning van het schip te kunnen aanbinden, vrij zijn en dat waren we nu eenmaal niet. Ik zag zelfs geen enkele mogelijkheid om uit de gesloten ijzeren kooi te geraken. En indien de kapitein van het schip een geheim te bewaren had, — iets dat mij meer en meer waarschijnlijk voorkwam, — dan zou hij ons zeker niet vrij aan boord laten rondloopen. Zou hij zich met geweld van ons ontslaan, of zou hij ons ter gelegenertijd ergens aan wal zetten? Dat was — althans voor het oogenblik — met geen mogelijkheid te zeggen. Al die veronderstellingen schenen mij even

onwaarschijnlijk, en men moest wel een harpoenier zijn, om onder deze omstandigheden op vrijheid te kunnen hopen.

Ik begreep heel goed, dat Ned's verbittering toenam, al naarmate de toorn zich van hem meester maakte. Ik hoorde hem nu en dan een half verstaanbare verwensching mompelen en zag hoe hij opnieuw dreigende gebaren maakte.

De tijd verliep en de honger deed zich steeds nijpender gevoelen. Ned werd hoe langer hoe nijdiger, en alhoewel hij zijn woord gegeven had, kalm te blijven, vreesde ik ieder oogenblik een uitbarsting, wanneer hij een der leden van de bemanning zou ontmoeten.

Het schip bewoog zich niet, anders zou ik het stampen der machines wel bemerkt hebben. Waarschijnlijk bevond het zich thans op den bodem van den oceaan en behoorde niet meer tot deze aarde; die doodsche stilte was verschrikkelijk. Ik durfde er zelfs niet naar raden hoe lang onze verlatenheid nog zou duren; langzamerhand verdween alle hoop welke ik na onze ontmoeting met den kapitein had gekoesterd. Het beeld van zijn edele verschijning verdween geheel en al uit mijn herinnering. Ik stelde hem mij thans nog slechts voor als een wrecd en ontaard wezen, die zijn medemenschen een eeuwige haat scheen te hebben gezworen. Zou die man ons van honger doen sterven, opgesloten in deze enge gevangenis, en overgegeven aan die vreeselijke geestes-marteling welke door den honger veroorzaakt wordt? Hoe langer ik er over nadacht, hoe meer dit denkbeeld vastere vormen bij mij aannam, en ik gevoelde, hoe een onzinnige vrees mij besloep. Koenraad bleef kalm; Ned Land brulde van woede.

Op dat oogenblik vernamen wij het geluid van voetstappen vlak bij de muren onzer gevangenis. De grensels werden verschoven en de steward verscheen.

Voordat ik iets had kunnen doen om het te verhinde-

ren, was de Canadees op den ongelukkige toegesprongen; hij wierp hem ter aarde en greep hem bij de keel. De steward stikte bijna onder die geweldige vuisten.

Koenraad trachtte het half-geworgde slachtoffer aan de handen van den woedenden harpoenier te ontrukken en ik stond juist op het punt mijn bediende te helpen, toen ik als aan den grond genageld bleef staan door het uitspreken van deze woorden in de Fransche taal:

„Wees bedaard, vriend Land, en gij, professor, wil zoo goed zijn mij een oogenblik aan te hooren!”

TIENDE HOOFDSTUK.

De man der zee.

Het was de gezagvoerder van het vaartuig die aldus sprak.

Nauwelijks waren deze woorden uitgesproken, of Ned Land stond plotseling weer op. De halfgeworgde hofmeester verliet wankelend de cel op een wenk van zijn meester en de invloed van den gezagvoerder op zijn onderhoorigen was zóó groot dat geen enkel gebaar van den steward de gevoelens verried die deze man jegens den Canadees moest koesteren. Koenraad en ik wachtten in de grootste verbazing af hoe dit tooneel zou eindigen.

Tegen een hoek van de tafel geleund, met over de borst gekruiste armen, sloeg de gezagvoerder ons met de grootste oplettendheid gade. Aarzelde hij te spreken? Had hij er reeds spijt van deze woorden in 't Fransch te hebben uitgesproken? Men zou het bijna gelooven.

Na eenige minuten stilzwijgen, dat geen onzer durfde storen, zei hij met bedaarde, doch doordringende stem:

„Mijne heeren, ik spreek even zoo goed Fransch als Engelsch, Duitsch en Latijn. Ik had u dus reeds bij onze eerste ontmoeting kunnen antwoorden, maar ik gaf er de voorkeur aan u eerst beter te leeren kennen en vervolgens over dezen toestand na te denken. Uw viervoudig verhaal, dat in den grond volkomen gelijk was, heeft mij u doen kennen. Ik weet nu dat het toeval mij samengebracht heeft met den heer Pierre Arrox, professor in de natuurkunde te Parijs, zijn

bediende Koenraad en Ned Land, Canadees van geboorte, harpoenier van de *Abraham-Lincoln*, een schip van de Marine der Vereenigde Staten."

Ik knikte bevestigend. Daar de kapitein mij niets vroeg, behoefde ik niet te antwoorden. Die man sprak het Fransch bijzonder vloeiend, maar toch gevoelde ik dat hij geen landgenoot van mij was. Hij vervolgde aldus:

"Gij zult waarschijnlijk gedacht hebben, mijnheer, dat het vrij lang duurde vóórdat ik u dit tweede bezoek bracht. De reden hiervan is dat, toen uw identiteit mij eenmaal bekend was, ik rijpelijk wilde overleggen, welke houding ik ten uwen opzichte moest aannemen. Ik heb lang geaarzeld. De meest onaangename omstandigheden hebben u te zamen gebracht met een man die met de menschheid heeft afgerekend. U bent mijn leven komen storen..."

"Onwillekeurig," merkte ik op.

"Onwillekeurig?" vroeg de man met stemverheffing, „noemt u het onwillekeurig dat de *Abraham-Lincoln* mij najaagt? Is het onwillekeurig dat gij u aan boord van dat schip bevondt? Is het onwillekeurig dat uw kogels op de romp van mijn vaartuig zijn afgestuit? Is het onwillekeurig dat baas Land mijn vaartuig wilde harpoeneeren?"

"Mijnheer," antwoordde ik, „het zal u waarschijnlijk onbekend zijn welke gesprekken er omtrent u, in Europa en Amerika, in omloop zijn. Gij weet waarschijnlijk niet dat vele scheepsrampen, die een gevolg waren van botsingen met uw vaartuig, in Europa en Amerika de gemoederen hevig in beroering hebben gebracht. Ik wil u niet vermoeien met u te vertellen hoe men zich deze geheimzinnige gebeurtenissen trachtte te verklaren, maar wel wil ik u verzekeren dat, toen de *Abraham-Lincoln* u in de Stille Zuidzee najaagde, wij in de vaste overtuiging verkeerden, een vreeselijk zeemonster te

vervolgen, waarvan de oceaan tot elken prijs bevrijd moest worden."

„Mijnheer Arronax," vroeg hij, „durft u beweren dat uw fregat niet even goed een onderzee-boot vervolgd en in den grond geboord zou hebben als een monsterdier?"

Deze vraag bracht me eenigszins in verlegenheid, want ik was ervan overtuigd dat kapitein Farragut geen oogenblik zou geaarzeld hebben. Hij zou het als zijn plicht beschouwd hebben een dergelijk toestel even goed te vernietigen als een reusachtigen eenhoorn.

„U begrijpt dus," hernam de onbekende, „dat ik het recht heb u als vijanden te behandelen."

Ik antwoordde niets. Waarom zou ik ook redetwisten, aangezien hier het geweld de beste argumenten kon smoren.

„Ik heb lang geaarzeld," hernam de commandant, „niets noodzaakte mij u gastvrijheid te verleen. Ik had u op het platform kunnen laten, waarop ge u met uw makkers bevondt en ge waart zeker verdronken, indien ik met mijn vaartuig onder de oppervlakte was gedoken. Had ik daartoe niet het recht?"

„Misschien het recht van een wilde, maar niet van een beschaafd man," antwoordde ik.

„Mijnheer de professor, ik ben niet wat u een beschaafd mensch noemt. Ik heb met de geheele maatschappij afgedaan en gehoorzaam niet meer aan haar wetten. Ik verzoek u dus vriendelijk u daar in mijn tegenwoordigheid niet meer op te beroepen."

Deze woorden lieten aan duidelijkheid niets te wenschen over; terwijl ze gesproken werden, straalde uit het oog van den onbekende toorn en verachting, en ik vermoedde dat deze man een vreeselijk verleden achter zich moest hebben. Na eenige minuten stilte, begon hij weer te spreken:

„Ik heb dus geaarzeld," sprak hij, „maar ik dacht

dat mijn eigenbelang wel in overeenstemming was te brengen met het weinigje medelijden waarop iedere sterveling recht heeft. En daar het toeval u op mijn vaartuig heeft gebracht, zult ge er ook moeten blijven. Gij zult er volkomen vrij zijn, doch in ruil daarvoor, leg ik u slechts één voorwaarde op; het is mij voldoende, indien ge me daarop uw woord geeft."

"Spreek, mijnheer," antwoordde ik, „ik stel mij voor dat uw voorwaarde door ieder eerlijk man kan aangenomen worden."

"Daarin vergist ge u niet; luister slechts. Er kunnen zich omstandigheden voordoen die mij noodzaken u gedurende enkele dagen in uw hut op te sluiten. Ik ben niet geneigd geweld te gebruiken en verwacht van u in een dergelijk geval onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Door zoo te handelen, ontsla ik u van uwe verantwoordelijkheid, want het is mijn zaak om u in de onmogelijkheid te stellen dingen te zien die voor u verborgen moeten blijven. Neemt gij mijn voorwaarde aan?"

"Wij nemen haar aan," antwoordde ik na kort beraad met Koenraad en Ned; „ik zou u echter nog één vraag willen stellen."

"En welke is dat?"

"U hebt gezegd dat wij aan boord van uw schip vrij zouden zijn."

"Volkomen vrij."

"Welnu, wat verstaat gij onder die vrijheid?"

"Daaronder versta ik de vrijheid van beweging en de vrijheid om alles te zien wat hier gebeurt — behoudens in enkele uitzonderingsgevallen —, kortom, de vrijheid die mijn makkers en ik zelf genieten."

"Maar," hernam ik, „dat is slechts de vrijheid die elke gevangene heeft om in zijn cel rond te lopen; voor ons is dat echter niet voldoende."

"Ge zult u er toch mede tevreden moeten stellen."

"Wat? Zullen wij het denkbeeld moeten laten varen

ooit onze familie-leden of vrienden terug te zien?"

„Ja, mijnheer, maar het ondragelijke aardsche juk afschudden, dat door de meeste menschen als vrijheid wordt beschouwd, is wellicht niet zoo moeilijk als gij wel denkt."

„Welnu," riep Ned Land, „nooit zal ik mijn woord van eer er op geven dat ik de eerste de beste kans om te ontsnappen niet waarneem."

„Ik vraag uw woord van eer niet, baas Land," antwoordde de kapitein, koel.

„Mijnheer," riep ik uit, „gij maakt misbruik van de macht die ge over ons hebt; dat is wreed."

„Neen, mijnheer, dat is goedheid. Gij hebt mij aangevallen en na den strijd zijt gij thans mijn gevangene. Gij hebt mijn geheim ontdekt en denkt dat ik u naar de bewoonde wereld zal terug zenden? Dat nooit! Door u hier te houden, bewaar ik u niet, maar mij zelven."

„Ge stelt ons dus voor de keus: leven of dood?" vroeg ik.

„Juist."

„Vrienden," zei ik tot mijn makkers, „op een dergelijke vraag is niet veel te antwoorden. Maar ons eerewoord bindt ons niet aan den kapitein."

„Zooals ge zegt," merkte de onbekende op.

En met zachte stem vervolgde hij:

„Mijnheer Arronax, gij zult u persoonlijk niet te beklagen hebben over het toeval dat u op mijn vaarttuig gebracht heeft. Gij zult hier aan boord een bibliotheek vinden waarin ook het boek voorkomt dat u over de diepten der zee hebt geschreven. Ik heb dat boek dikwijls gelezen; ge hebt er alles in verteld wat de aardsche wetenschap kent; maar gij weet nog niet alles, gij hebt niet alles gezien. Ik verzeker u, professor, dat gij den tijd dien gij hier doorbrengt niet betreuren zult; gij zult een reis doen door een wereld van won-

deren. Ik ga een nieuwe onderzeesche reis om de aarde maken en op die reis zult gij mij vergezellen. Van af heden betreedt gij een nieuwe wereld; gij zult zien wat nog geen enkel menschenoog heeft aanschouwd, want mijn bemanning en ik behooren niet meer tot de menschen; ten minste, niet in de beteekenis welke men er gewoonlijk aan hecht."

Ik wil niet ontkennen dat de woorden van den kapitein een diepen indruk op mij maakten; ik was in mijn zwak getast en vergat een oogenblik dat het zien van al die schoone dingen niet kon opwegen tegen onze vrijheid. Overigens rekende ik op de toekomst om dit vraagstuk op te lossen. Ik antwoordde dan ook:

"Indien gij met de menschheid gebroken hebt, mijnheer, dan wil ik toch nog aannemen dat alle menschelijk gevoel u niet vreemd is. Wij zullen het nooit vergeten dat gij ons van een wissen dood hebt gered; ik voor mij wil niet ontveinzen dat als het belang der wetenschap het verlangen naar vrijheid kan vernietigen, uw beloften daarvoor ten minste een groote vergoeding zijn. En thans wil ik u nog een laatste vraag stellen: Hoe moet ik u noemen?"

"Mijnheer," antwoordde de commandant, „voor u ben ik kapitein Nemo; gij en uw makkers zijt voor mij de passagiers van de *Nautilus*."

De kapitein riep; oogenblikkelijk verscheen de steward, wien hij in een voor mij onverstaanbare taal eenige bevelen gaf. Daarna wendde hij zich tot den Canadees en Koenraad en zei:

"In uw hut staat een goed middagmaal klaar; ge behoeft dezen man slechts te volgen."

"Dat laat ik mij geen tweemaal zeggen," antwoordde Ned.

Daarop verliet hij met Koenraad de cel waarin zij ruim dertig uur opgesloten hadden gezeten.

„En nu, professor, is ook ons ontbijt gereed. Ik zal u maar voorgaan.”

„Gaarne, kapitein.”

Ik volgde kapitein Nemo en toen ik de cel verliet, bevond ik mij in een electrisch verlichte gang. Na een meter of tien geloopt te hebben, kwamen we bij een deur die terstond geopend werd. Binnentredende, bevonden we ons in een smaakvol ingerichte eetzaal. Aan beide zijden der zaal stonden eikenhouten buffetten, waarop kostbaar aardewerk, porselein en kristal prijkte. Het servies schitterde onder de stralen van een getemperd licht dat van de zoldering omlaag viel.

In het midden der zaal stond een rijk gedekte tafel. Met een handgebaar nodigde de kapitein mij uit plaats te nemen en zei:

„Tast toe, mijnheer, en eet als iemand die den hongerdood nabij is.”

Geen enkele der opgediende gerechten was mij bekend. Laat ik echter eerlijk zeggen dat zij goed smaakten.

De kapitein keek mij aan; alhoewel ik niets zei, scheen hij mijn gedachten te raden, want zonder eenige vraag te stellen, verklaarde hij:

„De meesten dezer gerechten zijn u onbekend; gij kunt er evenwel zonder eenige vrees van eten, want zij zijn gezond en voedzaam. Sedert lang nuttig ik geen landvoedsel meer, en ik kan u verzekeren dat ik er mij niet slecht bij bevind; de krachtige leden mijner bemanning voeden zich niet anders dan ik.”

„Al deze spijsen zijn dus voortbrengselen der zee?” merkte ik op.

„Ja zeker, professor; de zee voorziet in al mijn behoeften; nu eens gooi ik mijn netten uit en haal ze boordevol op, dan weer begeef ik me op de jacht in dat element, hetwelk voor de menschen ongenaakbaar schijnt

en jaag het wild op, dat zich in mijn onderzeesche bosschen schuil houdt.”

Ik keek kapitein Nemo verwonderd aan en antwoordde:

„Ik begrijp volkomen dat ge voortreffelijke visch in uw netten vangt; ik begrijp minder goed hoe gij het waterwild in uw onderzeesche bosschen vervolgt, maar ik begrijp in 't geheel niet hoe een enkel stukje vleesch, hoe klein dan ook, op uw tafel komt.”

„Ik nuttig nooit het vleesch van landdieren.”

„En dit dan?” zei ik, op een schotel wijzende, die nog half gevuld was met eenige plakken vleesch.

„Wat gij als vleesch beschouwt, m'n waarde professor, is niet anders dan een gebraad van een zeeschildpad. Ziehier bijvoorbeeld nog eenige dolfijnenlevers, die gij misschien voor een varkensragout zoudt aangezien hebben. Ik heb een uitstekenden kok aan boord; deze man heeft een bijzonderen aanleg, alle mogelijke zeegerechten zoo heerlijk mogelijk klaar te maken. Hier is een pudding van holothuriën, daar room van walvischenmelk en suiker uit het groote zeewier van de Noord-Zee en daar eindelijk geconfijte zee-anemonen, die zeker tegen de sappigste landvruchten opwegen. Ga uw gang, professor, proef van alles en zeg mij hoe het smaakt.”

En meer om mijn nieuwsgierigheid dan om mijn honger te bevredigen proefde ik van alle gerechten, terwijl kapitein Nemo mij met zijn wonderlijke verhalen aange-naam bezig hield.

„De wonderbaarlijke en onuitputtelijke zee voedt mij niet alleen, maar zij verschaft mij ook kleeding. De stof welke ik draag wordt geweven uit het bekleedsel van sommige schelpen; deze stof wordt door een gestampt mengsel van oude schelpen rood, en door de aplysisplant uit de Middellandsche Zee violet geverfd. De parfums op uw toilettafel zijn een aftreksel van zee-

planten; uw bed bestaat uit het zachtste zeegras; een walvischbaard dient u tot schrijfpennen, uw inkt is een afgescheiden vocht van de Spaansche zeekat en dat alles komt uit de zee, zooals het eens naar de zee zal terugkeeren."

"Houdt gij van de zee, kapitein?"

"Ja, ik heb haar lief! Zij bedekt zeven tienden van den aardbol; zij is de onmetelijke woestijn, waarin de mensch nooit alleen is, maar zich altijd door leven omringd gevoelt. In de zee komt de natuur tot haar grootsten luister; men vindt er een eindelooze reeks van dieren, die uit minstens 13000 soorten bestaat. De zee is de uitgestrekte vergaarbak der natuur. 't Is in de zee dat de aarde ontstaan is en het is best mogelijk dat de aarde eens naar de zee zal terugkeeren. Daar heerscht verheven stilte. De zee behoort niet aan de dwingelanden; aan haar oppervlakte kunnen de tyrannen hun gewaande rechten nog uitoefenen, elkaar aanvallen en vernietigen; maar tien meter onder den waterspiegel houdt hun geweld op, daar verdwijnt hun macht. O, mijnheer, doe als ik; leef in de diepten der zee! Daar alleen is men onafhankelijk, daar alleen heeft men geen meester! Daar is men vrij!"

Kapitein Nemo zweeg plotseling. Had hij zich door zijn gevoelens laten medeslepen en te veel gezegd? Gedurende eenige minuten liep hij, ten prooi aan een hevige ontroering, het vertrek op en neer; daarop kalmeerde hij en toen hij zijn gewone bedaardheid had teruggekregen, zei hij:

"Indien ge thans lust hebt de *Nautilus* in oogen-schouw te nemen, dan ben ik geheel tot uw dienst, professor."

ELFDE HOOFDSTUK.

De „Nautilus”.

Kapitein Nemo volgende, verliet ik het vertrek door een deur achter in de zaal. We kwamen in een kamer die als bibliotheek was ingericht. Op hooge, met koperwerk ingelegde palissanderhouten kasten, stond een groot aantal gelijk gebonden boeken; de kasten stonden rondom in de zaal, zoodat alle boeken gemakkelijk te bereiken waren. Verder zag ik eenige verplaatsbare lessenaars en in het midden der zaal een groote tafel, die met brochures en eenige oude kranten bedekt was. De zaal werd verlicht door vier electrische lampen die aan de zoldering hingen. Ik had niet kunnen denken een zoo fraai ingerichte zaal aan boord der *Nautilus* te vinden en keek dan ook met een bewonderenden blik in het rond.

„Kapitein Nemo,” zei ik tot mijn gastheer, „ik ben verbaasd zulk een boekenschap op den bodem van den oceaan te vinden. Ik schat het aantal deelen op minstens 7000...”

„12.000, mijnheer de professor. Het is de eenige band die mij nog aan de aarde hecht; den dag dat ik voor het eerst met de *Nautilus* in zee dook, kocht ik de laatst verschenen boeken, brochures en tijdschriften; en sinds dien dag is het mij alsof de menschen niet meer gedacht of geschreven hebben. Overigens, staan al deze boeken te uwer beschikking en gij kunt er vrij gebruik van maken.”

Ik dankte den kapitein en trad op een der boekenkasten toe. Ik vond er werken op allerlei gebied, doch daar ik tijd had ze later nauwkeuriger te bestudeeren en er voor het oogenblik de voorkeur aan gaf, de won-

deren der *Nautilus* in oogenschouw te nemen, zei ik tot den kapitein:

„Ik dank u ten zeerste dat gij deze bibliotheek ter mijne beschikking stelt. Er zijn daar wetenschappelijke schatten waarvan ik later hoop te profiteeren.”

„Deze zaal dient niet slechts tot bibliotheek, maar eveneens tot rooksalon.”

„Rooksalon!” riep ik verbaasd uit. „Wordt er dan aan boord gerookt?”

„Zeker.”

„Dan moet ik aannemen dat gij nog betrekkingen onderhoudt met Havana!”

„In geen geval. Steek deze sigaar op, professor, en alhoewel zij niet van Havana komt, zal zij u denkelijk wel smaken, indien gij een kenner zijt van goede tabak.”

Ik nam de mij aangeboden sigaar, stak ze op aan een komfoor op sierlijk voetstuk, en deed de eerste trekken met het welbehagen van een man die in geen twee dagen gerookt heeft.

„Deze sigaar is uitmuntend,” zei ik, „maar het is toch geen tabak.”

„Neen, die tabak komt niet uit Havana of de Oost, maar is een soort nicotine-houdend zee gras dat op enkele plekken gevonden wordt. Betreurt gij uw oude Havana's nog, mijnheer?”

„Vanaf heden zal ik er geen gebruik meer van maken, kapitein.”

„Rook dan zooveel u wenscht, zonder u om de herkomst bezorgd te maken; ik betaal er geen belasting voor, maar daarom geloof ik niet dat ze minder goed zijn.”

„Geheel mijn meening, kapitein.”

Kapitein Nemo opende een andere deur dan die waardoor webinnen gekomen waren, en we betraden een ruim en schitterend verlichte salon. Het vertrek was met voorbeeldigen smaak en groote kunstzinnigheid ingericht.

Van deze kunstzinnigheid getuigden reeds de fraaie marmeren en bronzen beeldhouwwerken, de schitterende collecties oude wapens en niet het allerm minst een groot aantal schilderijen, ware meersterstukken der Italiaansche, Fransche, Vlaamsche en Hollandsche School.

De verbazing, welke de kapitein van den *Nautilus* mij voorspeld had, maakte zich reeds van mij meester.

„Mijnheer de professor,” zei de vreemde man ten slotte, „ik hoop dat u de weinige complimenten en de wanorde die hier heerscht wel wilt verontschuldigen.”

„Zonder te willen onderzoeken wie gij zijt, mijnheer,” antwoordde ik, „zou ik u willen vragen of u kunstenaar bent?”

„Op z'n hoogst een kunstliefhebber, m'n waarde professor. Vroeger verzamelde ik veel kunstwerken die door menschenhanden geschapen waren. En de collectie die u hier ziet is mijn laatste herinnering aan de aarde die voor mij dood is. In mijn oogen zijn uw moderne artisten reeds zeer oud; zij bestaan reeds 2 of 3000 jaar en ik verwar ze in mijn geest; groote meesters hebben geen leeftijd.”

„En de componisten?” vroeg ik, op stukken van Weber, Rossini, Mozart, Beethoven, Haydn, Meyerbeer, Herold, Wagner, Auber, Gounod, Massenet en anderen wijzende, die op een groot piano-orgel lagen dat in een der hoeken stond.

„Deze componisten,” was het antwoord, „zijn voor mij slechts tijdgenooten van Orpheus, want tijdrekeningsverschil bestaat er niet in de oogen van dooden. En ik ben dood, professor, dood, even goed dood als uw vrienden der aarde die een paar meter diep onder den grond liggen.

Kapitein Nemo zweeg en scheen in diep nadenken verzonken. Ik maakte van de gelegenheid gebruik, den salon eens goed in oogenschouw te nemen en laat ik er dat onmiddellijk bijvoegen, spijt had ik er niet van.

In het midden van den salon stond een sierlijke fontein die uit een enkele schelp vervaardigd was. Ook zag ik in glazen kastjes een verzameling paarden, zoo schoon en zoo rijk als ik nog nooit had aanschouwd. Om niet te vergeten een collectie schelpen die elke schelpenkenner in extase zou gebracht hebben.

„Gij beschouwt deze schelpen met de oogen van een natuurkundige, beste professor, en ik begrijp dat u er belang in stelt. Maar voor mij bezitten ze een hogere waarde, daar ik ze persoonlijk gezocht en verzameld heb.

„Ik kan mij uw gevoelens best verklaren, kapitein, en ik acht ze hoog. Maar indien ik mijn bewondering geheel aan uw kunstschaten zou besteden, wat bleef mij dan over voor het vaartuig dat deze schatten draagt? Ik zie daar b.v. instrumenten aan den muur hangen, wier doel mij geheel onbekend is; zou ik mogen weten?...”

„Die zelfde instrumenten bevinden zich ook in mijn kamer, mijnheer Arronax, en daar zal ik de eer hebben u het gebruik er van uit te leggen. Bezichtig echter vooraf de hut die voor u is ingericht; gij dient toch te weten hoe gij op de *Nautilus* gehuisvest zult zijn!”

Ik volgde mijn gastheer naar het voorste gedeelte van het schip en vond daar niet een hut, maar een bijzonder smaakvol ingerichte kamer met bed, waschtafel en verschillende andere meubelen.

Ik kon er mijn gastheer slechts voor danken.

„Uw kamer grenst aan de mijne,” zei hij, een deur openend, „en de mijne komt uit in den salon dien we zooeven verlieten.”

Ik betrad de kamer van den kapitein. Deze was met uiterste soberheid ingericht: slechts een ijzeren veldbed, een werktafel en eenige andere dringende benodigdheden; het maakte wel den indruk van een kloostercel. Het geheel werd slechts spaarzaam verlicht.

De kapitein noodigde mij uit plaats te nemen en begon aldus.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Alles door electra.

„Mijnheer,” zei kapitein Nemo, op de instrumenten aan den wand wijzende, „dit zijn de instrumenten die voor de besturing van de *Nautilus* noodig zijn. Zoowel hier als in den salon heb ik ze steeds voor oogen; zij wijzen mij de juiste plaats aan in den oceaan, waar ik me op dat oogenblik bevind. Enkele dezer instrumenten zijn u waarschijnlijk bekend, zooals: de thermometer, de barometer, de hygrometer, die den graad van droogte in de atmosfeer aangeeft, verder het stormglas, het kompas, de sextant, waarmede de breedtegraad berekend wordt, chronometers en eindelijk een verzameling verrekijkers.”

„Het zijn zeevaartkundige instrumenten, wier gebruik mij bekend is,” antwoordde ik, maar ik zie nog anderen, die zonder twijfel voor de bijzondere inrichting der *Nautilus* bestemd zijn. Die wijzerplaat daar, met beweegbare naald, is dat geen manometer?”

„Juist mijnheer. Daarmede kan ik den druk van het water vaststellen en tevens bepalen, op welke diepte ik mij bevind.”

„En die vreemdsoortige dieplooden?”

„Zij dienen om mij de warmtegraden op verschillende diepten aan te wijzen.”

Ik wees nog op andere instrumenten, maar de kapitein zei ten slotte:

„Luister eens, professor, er bestaat een kracht, die

mij gehoorzaamt, die snel en nauwkeurig werkt en voor ontelbare doeleinden geschikt is. Deze kracht is als het ware de meesteres van mijn schip; zij verlicht en verwarmt, kortom, zij verricht hier alle werkzaamheden;... die kracht, professor, dat is de electriciteit."

„De electriciteit?" riep ik verbaasd.

„Ja mijnheer."

„Maar uw vaartuig beweegt zich toch met buitengewone snelheid, kapitein. En voor zoover mij bekend is, is de beweegkracht der electriciteit tot op heden bijzonder gering geweest."

„Mijn waarde professor, mijn electriciteit is niet die, welke iedereen kent. Dat is alles, wat ik u op het oogenblik kan zeggen."

„Dan wil ik ook niet verder aandringen. Ik wil u echter slechts één vraag stellen en hoop daarmee niet onbescheiden te zijn. De elementen, welke gij voor die wonderbare kracht bezigt, zullen wel spoedig verbruikt zijn. Hoe kunt ge bijvoorbeeld het zink vervangen, waar gij geen gemeenschap meer houdt met de bewoonde wereld?"

„Daarop wil ik u gaarne antwoorden. Ik wil beginnen met u te zeggen, dat er op den bodem der zee zink-, ijzer-, zilver- en goudmijnen bestaan, wier ontginning niet tot de onmogelijkheden behoort. Van deze metalen maak ik echter geen gebruik en ik ontleen aan de zee zelve de elementen, die ik voor mijn electriciteit noodig heb."

„Aan de zee?"

„Zeker professor. Gij kent waarschijnlijk de samenstelling van het zeewater; op een kilogram zeewater vindt men 0.965 water en ongeveer 0.0267 chloorsodium; verder in geringe hoeveelheid chloorpotassium, chloormagnesium, zwavelzure kalk, zwavelzure magnesia, broommagnesium en koolzure kalk; gij ziet dus, dat het chloorsodium er een der voornaamste bestanddeelen

van is, en het is juist met deze stof, dat ik mijn elementen samenstel."

„Met sodium?"

„Ja mijnheer; met sodium en kwik vermengd. Op deze wijze verkrijg ik een scheikundige samenstelling, die in de Bunsensche elementen het kwik kan vervangen. Het kwik wordt nooit opgelost; dit gebeurt slechts met sodium, doch dit levert mij de zee in ruime mate. Laat ik tevens opmerken dat de sodiumzuilen als zeer sterk werkend moeten beschouwd worden en dat haar electriciteit dubbel zoo groot is als die van zink."

„Ik begrijp het thans volkomen, maar toch zou ik nog gaarne willen weten, hoe gij het sodium uit de zee haalt. Uw zuilen zouden misschien daartoe kunnen dienen, maar als ik mij niet vergis, moet dan het verbruik van sodium in uw elementen de voortgebrachte hoeveelheid verre overtreffen."

„Daarom verschaf ik het mij niet op die wijze, doch bedien mij daartoe eenvoudig van steenkool."

„Bent u dan in staat de onderzeesche kolenmijnen te ontginnen?"

„Heb slechts geduld, professor, en gij zult ons aan het werk zien. De zee verschaft ons electriciteit en deze geeft ons weer licht, warmte, beweging, kortom, het leven."

„Maar toch niet de lucht, die gij noodig hebt om in te ademen."

„Ook die zou ik kunnen vervaardigen, maar zulks behoeft niet, daar ik naar de oppervlakte der zee terugkeer, wanneer ik lucht noodig heb. Indien de electriciteit mij al niet de zuivere lucht verschaft, dan brengt zij toch pompen in beweging, die de lucht in vergaarbakken samenpersen, waardoor ik mijn verblijf in de diepte verlengen kan, wanneer mij zulks wenschelijk voorkomt."

„Kapitein,” antwoordde ik, „ik kan slechts de grootste bewondering voor u koesteren. Het is mij duidelijk, dat gij de ware kracht der electriciteit hebt uitgevonden, iets wat de menschen waarschijnlijk eerst veel later zullen ontdekken.”

„Dat betwijfel ik,” merkte kapitein Nemo koeltjes op. „Doch hoe het ook zij, gij kent nu het voornaamste gebruik, dat ik van deze kracht maak; zij verlicht ons met een gelijkmatigheid en duur, die het zonlicht mist; dit uurwerk b.v. wordt electrisch gedreven en loopt beter dan de beste chronometer. Hier hebt gij nog een andere toepassing der electriciteit; deze wijzerplaat wijst de snelheid der *Nautilus* aan. Een electrische draad stelt haar in verbinding met de schroef, waardoor het bijv. mogelijk is, vast te stellen, dat de *Nautilus* op het oogenblik met een snelheid van 15 kilometer in het uur loopt.”

„Kapitein, ik herhaal het, ik ben vol bewondering. Gij hebt volkomen gelijk, deze kracht te gebruiken, die wind, water en stroom vervangt.”

„Dat is nog niet alles, professor. Indien u mij wilt volgen, dan zal ik u een en ander op het achterschip laten zien.”

Ik volgde den kapitein door de loopgangen aan bakboord en bereikte het midden van het vaartuig. Daar bevond zich een soort van put tusschen twee ondoordringbare schotten; een ijzeren wenteltrap, die aan den wand was vastgeschroefd, voerde naar boven. Ik vroeg waartoe deze trap diende.

„Langs deze trap bereikt men de sloep,” was het antwoord.

„Hebt gij ook een sloep aan boord?” vroeg ik verbaasd.

„Zeer zeker! Het is een uitstekend vaartuigje, bijzonder licht, en wordt voor uitstapjes of de vischvangst gebruikt.”

„Maar indien gij u in dat bootje wilt inschepen, dan zijt gij wel verplicht om met de *Nautilus* naar de oppervlakte te stijgen!”

„Dat is volstrekt niet noodzakelijk. De sloep is aan het bovengedeelte der *Nautilus* bevestigd en wordt bewaard in een daarvoor geschikte ruimte; zij is van een dek voorzien, volkomen waterdicht, en met flinke katrollen vastgemaakt. Deze trap voert naar een soort hangmat in het buitenste gedeelte van de *Nautilus* waar een soortgelijk gat, dat in de sloep gemaakt is, precies tegen aansluit. Door die dubbele opening kruip ik in de boot, dan sluit men de eene in de *Nautilus* en ik die, welke zich in de sloep bevindt. Vervolgens laat ik de touwen over de katrollen schieten, de boot rijst naar de oppervlakte, daar open ik een luik in het dek, dat tot nu toe zorgvuldig gesloten bleef, richt den mast op, hijsch het zeil of neem de riemen ter hand... en ik vaar.”

„Maar hoe komt gij terug aan boord?”

„Ik kom niet terug, professor. De *Nautilus* komt naar mij toe.”

„Inderdaad, het is eenvoudig genoeg,” zei ik, duizelend bij het vernemen van zooveel wonderen.

Toen wij het trapgat voorbij waren waardoor men bij de sloep kon komen, zag ik een hut, waar Ned Land en Koenraad bezig waren, het hun aangeboden maal met zichtbaar welbehagen te verorberen. Vervolgens opende mijn gastheer een deur, die toegang verleende tot een ongeveer drie meter lange keuken, welke tusschen de groote kombuizen gelegen was.

Ook in de keuken bediende men zich uitsluitend van electriciteit voor de verschillende doeleinden. Er waren elektrische installaties, welke de hitte onderhielden onder distilleerketels, die door een verdampingssysteem heerlijk drinkwater opleverden. Daarachter bevond zich de gerieflijk ingerichte badkamer, waar twee kranen

naar verkiezing warm en koud water verschaffen. Op de keuken volgde het verblijf voor de bemanning, doch dit bleef voor mij gesloten, zoodat het mij onmogelijk was, te weten te komen, hoeveel man er voor de bediening van de *Nautilus* noodig waren.

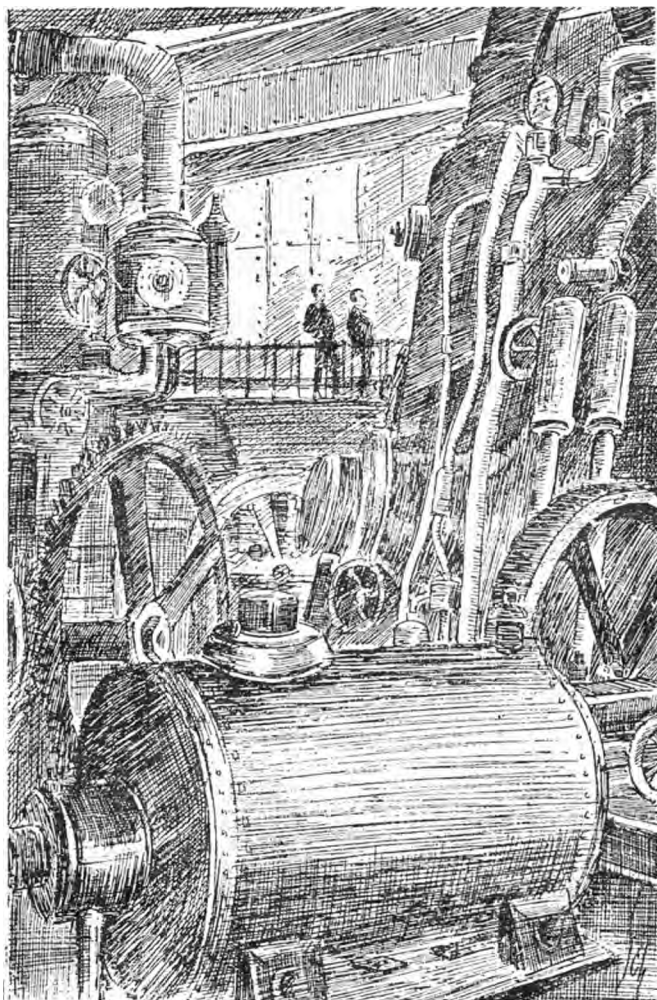
Door een vierde waterdicht schot werd deze ruimte van de machinekamer gescheiden. Mijn gastheer opende een deur en we stonden in de ruimte, waar kapitein Nemo, die zeer zeker een uitstekend ingenieur was, de toestellen voor de beweging had geplaatst.

De helder verlichte machinekamer was ongeveer 20 m. lang. Zij was in twee deelen gescheiden: in het eerste gedeelte stonden de instrumenten, die de electriciteit ontwikkelden; in het tweede, de werktuigen, die in direct contact stonden met de schroef van het vaartuig.

Het eerste oogenblik was ik eenigszins verbaasd over de eigenaardige lucht, welke in deze ruimte hing. De kapitein bemerkte dit en vertelde mij, dat het eenige gasachtige producten waren, die het gevolg zijn van sodium-gebruik. En hij voegde er verklarend aan toe, dat het geheele vaartuig iederen morgen gezuiverd werd door er verse lucht in te laten stroomen.

Met licht begrijpelijke belangstelling sloeg ik de machines der *Nautilus* gade.

„Zooals ge ziet,” zei kapitein Nemo, „gebruik ik de elementen van Bunsen en niet die van Ruhmkorff: de laatsten zouden niet krachtig genoeg zijn. De Bunsen-sche elementen zijn weliswaar gering in aantal, maar sterk en groot en de ondervinding heeft mij geleerd, dat zij ook beter zijn. De electricische stroom wordt naar achteren gevoerd, waar hij door electro-magneten van groote afmetingen inwerkt op een bijzonder stel hefboomen en raderen, die de beweging weer overbrengen op de schroefstang. Deze schroef, die een middenlijn heeft

Een bijzonder stel hefboomen en raderen,
die de beweging overbrengen op de schroefstang.

van 6 meter, kan 120 omwentelingen in de seconde maken."

"En daardoor verkrijgt gij...?"

"Een snelheid van 50 kilometer per uur."

Er was daar nog iets geheimzinnigs doch ik drong er niet op aan het te weten te komen. Hoe kon die electriciteit met zulk een kracht werken? Waar nam die bijna onbegrensde macht haar oorsprong? Was het door buitengewone spanning, opgewerkt door klossen van een nieuw soort? Geschiedde het door het overbrengen van krachten in een tot dus verre onbekend stelsel van hefboomen? Ik begreep er niets van.

"Kapitein Nemo," zei ik, "ik zie de resultaten en tracht ze niet te verklaren. Toen ik mij nog op de *Abraham-Lincoln* bevond, heb ik de snelheid van uw vaartuig kunnen gadeslaan; maar zich bewegen is niet voldoende, men moet ook naar rechts en links, omhoog en omlaag kunnen sturen. Hoe verklaart gij dit alles, of ben ik misschien onbescheiden, wanneer ik zulks vraag?"

"In geen geval," antwoordde de kapitein na eenige aarzeling, "en wel om de eenvoudige reden, dat gij dit vaartuig toch nimmer zult verlaten. Kom dus mee naar den salon ;dat is onze studeerkamer, en daar zult gij alles vernemen, wat gij omtrent de *Nautilus* weten moet."

TWEEDE DEEL

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Eenige cijfers.

Een oogenblik later zaten wij in den salon, een van kapitein Nemo's uitmuntende sigaren tusschen de lippen. De kapitein legde mij eenige technische teekeningen van zijn vaartuig voor en begon aldus:

„Ziehier, mijnheer Arronax, de verschillende afmetingen van het vaartuig waarop gij u bevindt; het heeft de gedaante van een lange cylinder met kegelvormige uiteinden. Van punt tot punt is deze cylinder juist 70 meter lang; de grootste middenlijn bedraagt 8 meter. Een eenvoudig berekening leert u dus, dat de inhoud van mijn vaartuig 1500.2 kubieke meter is, terwijl de oppervlakte 1011.45 vierkante meter bedraagt, d.w.z. een waterverplaatsing heeft van 1500 ton, wanneer het zich geheel onder water bevindt.

„Toen ik mijn plannen maakte voor dit onderzeesch vaartuig, was het mijn wensch, dat, als het in evenwicht op het water lag, het voor negen tienden daarin zou wegzinken en er slechts een tiende uit zou steken. Het moest derhalve slechts negen tienden van zijn volumen verplaatsen, dus 1350.8 kub. meter, of een gewicht van een gelijk aantal tonnen. Bij den bouw mocht ik dit gewicht dus niet te boven gaan.

Mijn schip heeft een dubbelen romp, waarvan de platen door dwarsijzers verbonden zijn die daaraan een buitengewone sterkte geven; door deze constructie heeft het geheel een weerstandsvermogen alsof het massief

is. Het is onmogelijk, dat de naden worden ingedrukt, en door zulk een bouw is de *Nautilus* tegen de hevigste zeeën bestand.

Die beide omkleedsels zijn van stalen platen vervaardigd, wier dichtheid, overeenkomstig die van water, 7,8 bedraagt. De huid is niet minder dan 5 centimeter dik en weegt 364.56 ton. De kiel echter, die 50 centimeter hoog is en 25 centimeter breed, weegt alleen reeds 62 ton. De machine, de ballast, de werktuigen en de verschillende voorwerpen, de tusschenwanden en de stutten hebben een gewicht van 923,62 ton, hetgeen dus een totaal oplevert van 1350,18 ton. Begrepen?"

„Begrepen,” antwoordde ik.

„Als de *Nautilus* dus drijft, dan steekt het voor een tiende boven water uit,” vervolgde de kapitein. „Dit tiende gedeelte, n.l. 150.02 ton, is juist de inhoud der vergaarbakken, en ik behoef deze slechts met water te vullen, om mijn schip geheel onder de oppervlakte der zee te krijgen.”

„Tot zoover heb ik niets aan te merken, kapitein,” antwoordde ik. „Maar nu doet zich een moeilijkheid voor. Ik begrijp volkomen dat gij juist onder de oppervlakte kunt komen, maar indien gij nu lager wilt zinken, dan moet uw vaartuig een drukking van beneden naar boven hebben van één kilogram per vierkante centimeter!”

„Volkomen juist, mijn waarde professor.”

„Maar dan begrijp ik niet, hoe gij het vaartuig op een grootere diepte kunt brengen, zonder het geheel te laten volloopen.”

„Gij moet de statica niet met de dynamica verwarren, professor, want dan begaat gij een groote dwaling. Er is slechts weinig arbeidsvermogen noodig om de grootste diepten van den oceaan te bereiken, want alle lichamen hebben een neiging tot zinken. Luister slechts.”

„Ik luister, kapitein.”

„Toen ik het toenemend gewicht wilde berekenen om de *Nautilus* tot zinken te brengen, behoefde ik slechts rekening te houden met de vermindering in volume die het zeewater ondergaat, naarmate men dieper zinkt.”

„Dat is volkomen begrijpelijk,” antwoordde ik.

„Welnu, indien het water reeds eenigszins samengedrukt wordt, dan bezit het deze hoedanigheid slechts in geringe mate. Volgens de laatste berekeningen bedraagt deze vermindering slechts $\frac{436}{1000000}$ per atmosfeer, of op elke tien meter diepte. Wil ik met mijn vaartuig dus een diepte bereiken van 1000 meter, dan moet ik berekenen hoeveel het volume inkrimpt onder een druk van een kolom water van 1000 meter hoogte, d.w.z. onder dien van honderd atmosferen. De vermindering zal dan $\frac{436}{100000}$ zijn; ik moet mijn gewicht dus zoodanig vermeerderen, dat het vaartuig 1506.74 ton weegt in plaats van 1500.2 ton, hetgeen dus een vermeerdering van 6.54 ton beteekent.”

„Niet meer?”

„Welzeker, mijnheer Arronax, en die berekening is gemakkelijk te controleeren. Nu bezit ik nog andere vergaarbakken die een inhoud hebben van honderd ton. Ik kan mij dus op elke gewenschte diepte laten zinken. Als ik weer stijgen wil, behoef ik het water slechts te verwijderen, hetgeen gebeurt door de vergaarbakken te ledigen, waardoor mijn vaartuig weer een tiende boven de oppervlakte komt uit te steken.”

Tegen een dergelijke, op cijfers gebaseerde bewijsvoering, was niet veel in te brengen.

„Ik wil volgaarne met uw berekeningen accoord gaan, kapitein,” was mijn antwoord, „maar toch voorzie ik nog een moeilijkheid!”

„Welke, mijnheer Arronax?”

„Wanneer uw schip zich op duizend meter diepte bevindt, dan zullen de wanden een drukking moeten

weerstaan van honderd atmosferen. Wilt gij dan het water verwijderen dat zich in uw vergaarbakken bevindt, dan zullen uw pompen, een weerstand moeten overwinnen van honderd atmosferen, en die kracht..."

"Die kracht wordt mij door de electriciteit geleverd," viel de kapitein mij in de rede. „Ik herhaal het, mijnheer, de dynamische kracht van mijn werktuigen zijn bijna onbegrensd. De pompen van de *Nautilus* hebben een verbazende kracht; ik geloof, dat gij u daarvan hebt kunnen overtuigen, toen zijn waterstralen zich als een woedende stroom over het dek van de *Abraham-Lincoln* uitstortten. Overigens stel ik de hulpvergaarbakken in werking om een diepte te bereiken van 1500 tot 2000 meter; dit doe ik, om mijn toestellen zooveel mogelijk te sparen. Heb ik daarentegen lust een diepte op te zoeken van 2 à 3 kilometer, dan heb ik veel langere, doch even onfeilbare bewegingen noodig."

"En die zijn?"

"Om u dit duidelijk te maken; zou ik u eerst moeten verklaren, hoe de *Nautilus* bestuurd wordt."

"Ik brand van nieuwsgierigheid."

"Teneinde het schip naar links of rechts te sturen, het te doen laveeren, bedien ik mij van een gewoon roer, dat met een tandrad in beweging wordt gebracht. Om nu echter de *Nautilus* een verticale beweging te geven, d.w.z. omhoog of omlaag, stel ik twee hellende vlakken in werking, die aan weerszijden midden uit het schip steken, en door middel van krachtige hefboomen allerlei standen kunnen aannemen. Als die vlakken evenwijdig met het vaartuig gehouden worden, dan beweegt zich dit voort in horizontale richting: worden zij in schuinen stand gehouden, dan daalt mijn schip volgens de helling der vlakken en door de werking der schroef naar de diepte, of komt op de zelfde manier naar boven, en zelfs, indien ik deze opwaartsche beweging wil bevorderen, stel ik de schroef buiten werking en de drukking

van het water doet de *Nautilus* even goed stijgen als een luchtbal, die, met waterstofgas gevuld, omhoog stijgt."

„Thans zou ik nog willen weten, mijn waarde kapitein, hoe uw stuurman den weg kan volgen dien gij hem midden in den oceaan aanwijst."

„De stuurman staat in een kooi, die boven het platform een weinig uitsteekt en waarvan de wanden van groote en sterke lenzen voorzien zijn."

„Glazen die tegen zulk een enorme drukking bestand zijn?"

„Wel zeker. Het kristal, dat buitengewoon bros is als men er tegen stoot, bezit een enorm weerstandsvermogen. Bij genomen proeven bleek, dat kristalplaten van zeven millimeter dikte, een drukking kunnen weerstaan van zestien atmosferen. En de glazen, waarvan ik mij bedien, zijn dertigmaal zoo dik, d.w.z. 210 millimeter."

„Nu nog iets, kapitein. Om te zien, moet het licht die duisternis der diepten toch kunnen vervangen, en ik vraag mij met verwondering af, hoe het mogelijk is om onder zee..."

„Achter de stuurinrichting bevindt zich een krachtige reflector, welks stralen de zee op een kilometer afstand kunnen verlichten."

„Bravo, kapitein. Thans begrijp ik hoe het lichten van den reusachtigen eenhoorn de geheele geleerde wereld in spanning hield. En in verband hiermede zou ik u tevens willen vragen, of de botsing tusschen de *Nautilus* en de *Scotia* aan toevallige omstandigheden te wijten is."

„Aan geheel toevallige omstandigheden, mijn waarde professor! Ik heb overigens bemerkt, dat deze botsing geen noodlottige gevolgen heeft gehad."

„En uw ontmoeting met de *Abraham-Lincoln*?"

„Dat was een andere zaak; men viel mij aan en dus moest ik mij verdedigen. Laat ik hierbij tevens opmerken, dat ik het fregat slechts licht gehavend heb; het

zal zijn averij in de eerste de beste haven kunnen herstellen."

"Uw schip is waarlijk een wonder van scheepsbouwkunst," riep ik met volle overtuiging. „Zijt gij ingenieur?"

"Ja, professor," was het antwoord. „Ik heb te Londen, Parijs en New-York gestudeerd, toen ik nog aan den wal woonde.

„Maar hoe was het u dan mogelijk, uw *Nautilus* te bouwen, zonder dat er iemand iets van merkte?"

„Ik heb alle onderdeelen, onder verkeerde opgaven voor welk doel zij zouden dienen, in verschillende landen laten vervaardigen. Zoo werd de kiel gesmeed bij Schneider & Creuzot in Frankrijk, de hoefstang bij Penn & Co te Londen, de pantserplaten bij Leard te Liverpool en de schroef bij Scott te Glasgow. De vergaarbakken zijn bij Cail & Cie te Parijs gesmeed, de machine, bij Krupp te Essen, de spoor in de fabrieken van Motala in Zweden; de precisie-werktuigen komen van Hart Brothers te New-York enz. Ten overvloede wil ik er nog aan toevoegen, dat elk der leveranciers een gedeelte der teekeningen te zien kreeg onder verschillende benaming."

„Maar toen al die onderdeelen gereed waren, moesten ze toch samengevoegd worden?"

„Op een onbewoond eiland in den oceaan had ik mijn werf laten bouwen, professor. Daar hebben mijn werklieden, dat is te zeggen, mijn dappere makkers, het vaartuig onder mijn toezicht gebouwd. En toen het eenmaal voltooid was, heeft het vuur elk spoor van ons verblijf doen verdwijnen; ik geloof zelfs, dat, indien ik er toe in staat ware geweest, ik zelfs het eiland in de lucht had laten vliegen."

„Het komt mij voor, dat de kosten voor het bouwen buitengewoon hoog moeten geweest zijn."

„Een ijzeren vaartuig kost 1125 francs per ton, mijn-

heer Arronax. En daar de *Nautilus* 1500.2 ton meet, zal een eenvoudig sommetje u leeren, dat de bouwkosten een millioen zes honderd zeven en tachtig duizend zes honderd en vijf en twintig francs bedroegen. Met de kunstschaten die zich aan boord bevinden, heeft het schip dus een waarde van ongeveer vijf millioen francs."

„Nog een laatste vraag, kapitein."

„Ga uw gang, professor."

„Zijt gij dan zóó rijk?"

„Rijk genoeg, om de nationale schuld van Frankrijk, die twaalf milliard bedraagt persoonlijk te kunnen betalen."

Met de grootste verbazing keek ik naar den zonderlingen man die aldus sprak. Maakte hij misbruik van mijn lichtgeloovigheid? Slechts de toekomst kon op deze vraag een antwoord geven!

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

De Zwarte Rivier.

Volgens de laatste berekeningen heeft het water dat den aardbol bedekt een oppervlakte van ongeveer zeven en dertig millioen hectaren. Deze geweldige massa water heeft een gewicht van drie quintillioen tonnen. Om dit getal goed te begrijpen, zij hier tevens opgemerkt dat een quintillioen zich verhoudt tot een milliard, als een milliard tot één. Alle rivieren der aarde zouden ongeveer 40.000 jaar noodig hebben om dit water uit te storten. De voornaamste zeeën zijn: de Noordelijke IJszee, de Zuidelijke IJszee, de Indische Oceaan, de Atlantische Oceaan en de Stille Zuidzee. Deze laatste strekt zich uit tusschen den noordelijken en den zuidelijken poolcirkel en van het westen naar het oosten tusschen Amerika en Azië over een lengte van 145 graden. Het is de kalmste van alle wereldzeeën: men vindt er breede en langzame stroomen in; het verval is middelmatig en er vallen overvloedige regens. Dit was de Oceaan, waarin het noodlot mij gevoerd had en die ik in alle richtingen zou doorkruisen.

„Mijn waarde professor,” zei kapitein Nemo, „indien het u schikt, dan zullen we eens poolshoogte onzer ligging gaan nemen en het punt van vertrek voor onze reis vaststellen.”

De kapitein drukte driemaal op een electrisch knopje, de pompen dreven het water uit de vergaarbakken en alras wees de naald op de manometer aan dat wij naar de oppervlakte stegen.

„Wij zijn er,” sprak kapitein Nemo enkele minuten later.

Ik liep naar de trap, welke naar het platform voerde. Vervolgens besteeg ik de metalen treden en door het geopend luik stond ik een minuut later op het platform van de *Nautilus*. Dit platform stak slechts 80 centim. boven de oppervlakte der zee uit. In het midden van het plat bevond zich de sloep. Vóór en achter bevonden zich twee kooien van middelmatige hoogte met schuine wanden en voor een deel door lenzen gesloten; de eene kooi was voor den stuurman, terwijl in de andere het electrisch licht schitterde, dat het schip op zijn weg verlichtte.

De zee was kalm en het weer prachtig. Men voelde nauwelijks iets van de zachte schommelingen van den oceaan; een kalme bries rimpelde de oppervlakte; de gezichteinder was onbewolkt en liet ons dus de beste gelegenheid tot het maken van een middagbestek.

Kapitein Nemo stond naast mij en terwijl hij met zijn sextant de zeevaartkundige waarnemingen deed, bewoog zich geen spier van zijn gelaat.

„Middag,” zei hij.

Ik wierp een laatsten blik op de zee, die min of meer geel gekleurd was door het zand van de Japansche kust.

Vervolgens keerde ik naar den salon terug, waar de kapitein zich weldra bij mij voegde.

„Wij bevinden ons thans op 137° 15' westerlengte van Parijs en op 30° 7' noorderbreedte, d.w.z. op ongeveer 300 K.M. van de Japansche kust. En heden, den 8sten November, begint onze groote ontdekkingsstocht onder water.”

„De hemel sta ons bij!” riep ik uit.

„En nu, professor, laat ik u alleen met de boeken, die ik u gaarne ter beschikking stel. Ik heb den stuurman last gegeven O.N.O. aan te houden op een diepte

van vijftig meter. Op deze zeekaarten kunt gij onzen weg volgen."

De kapitein groette en verliet den salon. Alleen gebleven, dacht ik er over na, wie en wat de vreemdsoortige man was, op wiens vaartuig ik mij thans bevond. Tot welke nationaliteit behoorde hij? Wie had dien vreeselijken menschenhaat bij hem gekweekt, een haat die een zijner voornaamste karaktereigenschappen scheen te zijn geworden? Was het een dier miskende geleerden, die men, om een uitdrukking van Koenraad te gebruiken, „verdriet had aangedaan?" Een moderne Galileï misschien, of iemand zooals b.v. den Amerikaan Maury, wiens loopbaan om staatkundige redenen was afgebroken? Ik kon het met geen mogelijkheid zeggen. Hij behandelde mij koel, doch gastvrij, zonder dat hij mij evenwel een enkelen keer de hand ter begroeting had gereikt.

Gedurende een uur bleef ik aldus in gepeins verzonken en zocht den voor mij geheimzinnigen sluier op te lichten. Daarop keek ik naar de kaart die voor mij op de tafel lag en zette den vinger op de plaats waar de opgegeven breedte en lengtegraden elkaar kruisten.

Evenals het vasteland heeft ook de zee haar stroomen en rivieren. Zij zijn kenbaar aan hun verschil in warmtegraad en hun kleur: de merkwaardigste dier stroomen draagt den naam Golfstroom. De aardrijkskundige wetenschap kent vijf dergelijke hoofdstroomen en wel een in het noorden en een in het zuiden van den Atlantischen Oceaan; een in het noorden en een in het zuiden der Stille Zuidzee en een vijfde in de Indische Oceaan.

De plaats waar wij ons thans bevonden werd doorkruist door een dier stroomen, n.l. de Kuroskivo, zooals de Japanners hem noemen, de Zwarte Stroom, die uit de Golf van Bengalen komende, door de Straat van Malakka en langs de kust van Azië stroomt en zich ver-

volgens met een bocht in de Stille Zuidzee naar de Aleutische eilanden wendt; hij voert kamferboonen en andere Indische voortbrengselen met zich mede en is door de helder blauwe kleur van zijn water duidelijk te onderscheiden van de golven der Zuidzee. Dezen stroom zou de *Nautilus* volgen. En over dezen tocht dacht ik na, toen Ned Land en Koenraad de zaal binnen traden. Mijn wakkere lotgenooten bleven verbaasd staan bij het zien van zooveel schoons als hier was tentoongesteld.

„Het lijkt wel of we hier in het Museum van Quebec zijn,” riep de harpoenier.

„Met mijnheer's verlof zou ik eerder zeggen dat we ons hier in de Galerie de Zoölogie te Parijs bevinden,” zei Koenraad.

„Beste vrienden,” antwoordde ik, „gij zijt hier noch in Canada, noch in Parijs, maar aan boord van de *Nautilus*, vijftig meter onder de oppervlakte van den oceaan.”

„Als mijnheer het zegt, moet ik het wel gelooven,” merkte Koenraad op, „maar op mijn woord, de zaal is zoo schoon dat het zelfs mij, een Vlaming, verbaast.”

En terwijl Koenraad de kunstschaten van den salon in oogenschouw begon te nemen, vroeg Ned Land mij naar het resultaat van mijn onderhoud met den kapitein. Ik vertelde hem al wat ik wist, of liever wat ik niet wist en vroeg hem wat hij van zijn kant wel gezien of gehoord had.

„Niets gehoord of gezien, zelfs geen enkel lid der bemanning. Zou die misschien ook electrisch zijn?”

„Hoe kom je daarbij?”

„Men zou het haast gaan gelooven. Maar kunt u me niet zeggen hoeveel man hier aan boord zijn, professor? Tien, twintig, vijftig, honderd?”

„Ik weet het heusch niet. Geloof mij, beste vriend, laat voorloopig het denkbeeld varen, je van dit vaartuig

meester te maken of te vluchten. Dit vaartuig is een der grootste meesterwerken van scheepsbouw-techniek en het verheugt mij zeer dat ik er mede kennis gemaakt heb. Velen zouden zich in dezen toestand schikken, al ware het alleen maar, om al die wonderen te zien die rondom ons gebeuren."

„Zien?" riep de Canadees. „Het mocht wat! Wij zien niets in deze ijzeren gevangenis en zullen er nooit iets zien; wij varen in den blinde..."

En als om de woorden van Ned Land te bevestigen, werd het eensklaps stikdonker om ons heen. De duisternis kwam zoo plotseling dat mijn oogen er pijn van deden.

Vol verbazing bleven we een oogenblik verstomd staan. Maar even plotseling als de duisternis was gekomen, werd het aan weerszijden van de zaal weer dag; het zeewater werd verlicht door een helderen stroom electrisch licht. Twee dikke glasschijven scheidden ons van de zee; eerst sidderde ik bij de gedachte dat de broze wanden konden breken, maar stevige koperen stangen steunden het glas en gaven daaraan een onbeperkt weerstandsvermogen.

Tot op een afstand van een kilometer was de zee duidelijk zichtbaar. Nooit nog had ik zulk een schitterend schouwspel gezien. Men kent de doorschijnendheid der zee; men weet dat haar water helderder is dan bronwater; de minerale en organische bestanddeelen, die er in zijn opgelost, verhoogen nog de doorschijnendheid.

De *Nautilus* scheen zich niet te bewegen; dit kwam omdat ons de vaste gezichtspunten ontbraken. Soms echter vlogen ons waterstrepen met buitengewone snelheid voorbij, waardoor wij konden vaststellen met welke enorme snelheid wij door het water voeren.

Plotseling werd de stilte — een gevolg van onze verbazing — door Koenraad verbroken, die zei:

„Je wilde toch zien, nietwaar, vriend Ned Land? Welnu, zie!”

„’t Is prachtig,” riep de Canadees, zijn toorn en zijn ontvluchttingsplannen vergetende, „men zou alleen om van zulk een schouwspel te kunnen genieten, verre reizen ondernemen.”

„O!” riep hij uit, „ nu begrijp ik het leven van dien man; hij heeft zich een wereld afzonderlijk geschapen die voor hem haar grootste wonderen bewaart.”

„Maar waar zijn de visschen?” riep de harpoenier. „Ik zie er geen.”

„Ik begrijp je belangstelling niet goed, vriend Ned,” zei Koenraad. „Je kent de visschen immers niet!”

„Wat! Ik, een visscher, zou de visschen niet kennen?”

„Je bent wel een visscher, mijn vriend, maar ik wed, dat je ze niet in klassen kunt verdeelen.”

„Welzeker kan ik dat,” antwoordde de harpoenier ernstig. „Men verdeelt ze in eetbare en oneetbare visschen.”

„Dat is het verschil hetwelk een fijnproever er in maakt,” antwoordde Koenraad, „maar zeg mij nu eens of je het verschil kent tusschen beenachtige en kraakbeenige visschen?”

„Misschien wel, Koen.”

„En de onderverdeeling van die beide groote klassen?”

„Daar heb ik nog nooit van gehoord.”

„Dan zal ik het je vertellen.”

En daarop hield mijn geleerde bediende een betoog dat menig professor alle eer zou hebben aangedaan. Ten minste, indien een leek hem hoorde praten, want in werkelijkheid verwarde de goede jongen allerlei klassen en soorten.

Gedurende eenige uren trok een ontelbare menigte zeebewoners met de *Nautilus* mede; zij sprongen en draaiden en speelden, dat het een lust was om te zien.

Mijn verbazing bleef voortdurend gespannen, want alhoewel ik professor in de natuurkunde was, had ik deze dieren nog nooit anders dan afgebeeld gezien. Nog nooit was mij het geluk ten deel gevallen hen in natuurlijke staat te aanschouwen.

Eensklaps werd het weer licht in de zaal, de wanden werden dichtgeschoven en het heerlijke schouwspel verdween even plotseling als het gekomen was. Nog lang droomde ik van hetgeen ik gezien had, totdat mijn blik op het kompas aan den muur viel. Wij voeren nog altijd in noordoostelijke richting; de manometer gaf een druk van vijf atmosferen aan, dus een diepte van vijftig meter en de elektrische log toonde ons dat wij ons voortbewogen met een snelheid van 15 kilometer in het uur.

Tevergeefs wachtte ik dien middag op den terugkeer van kapitein Nemo. Tegen vijf uur begaven zich Ned Land en Koenraad naar hun hut. Ook ik ging naar mijn kamer en vond daar een heerlijk maal gereed; het bestond uit een overheerlijke schildpadsoep, in boter gebakken barbeel, een vischleverpastei en eenige mooten van een gebraden grooten visch dien ik niet kende, maar waarvan de smaak beter was dan die van zalm.

Ik bracht den avond door met lezen, schrijven en mijmeren. Toen ik slaap kreeg, begaf ik mij ter ruste, terwijl de *Nautilus* den snelvlietenden Zwarten Stroom bleef volgen.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Een schriftelijke uitnoodiging.

Den volgenden morgen, 9 November, werd ik wakker na twaalf uur geslapen te hebben. Als naar gewoonte, kwam Koenraad vragen „of mijnheer goed geslapen had” en tevens om zijn diensten aan te bieden. Volgens zijn zeggen, lag vriend Ned nog in diepen slaap.

Ik liet den braven jongen naar hartelust babbelen en dacht slechts aan kapitein Nemo, dien ik sinds den vorigen dag niet meer gezien had.

Weldra had ik de kleeren aangetrokken die kapitein Nemo ons ter beschikking had gesteld. Mijn bediende verwonderde zich over de vreemdsoortige stof; ik vertelde hem dat zij geweven was van de zijdeachtige draden die op een bepaald soort schelpen langs de kusten der Middellandsche Zee gevonden worden. Vroeger maakte men er kousen en handschoenen van voor voorname dames, daar de stof bijzonder zacht en warm is. De bemanning der *Nautilus* kon zich dus goed en goedkoop kleeden, zonder ter markt behoeven te gaan bij katoenplanters, schapen of zijdewormen.

Toen ik gekleed was, begaf ik mij naar den grooten salon; deze was geheel verlaten.

Ik besteedde den dag met het bestudeeren der tentoongestelde kunstschaten. Doch ook die dag ging voorbij zonder dat ik kapitein Nemo te zien kreeg. De zijwanden der zaal werden niet, evenals den vorigen dag, geopend; waarschijnlijk wilde men onze smaak voor dit heerlijk schouwspel niet bederven. De richting van de *Nautilus* was nog altijd O.N.O., de diepte ongeveer 50 à 60 meter.

Op den volgenden dag, 10 November, zag ik noch den kapitein, noch iemand van de bemanning. Ned en Koenraad bleven het grootste gedeelte van den dag bij me; ook zij verwonderden zich over de onverklaarbare afwezigheid van den kapitein. Was deze zonderlinge man ziek, of had hij zijn plannen ten onze opzichte gewijzigd?"

Overigens waren we volkomen vrij terwijl het ons aan uitstekend voedsel niet ontbrak. De commandant van de *Nautilus* hield zich met pijnlijke nauwkeurigheid aan onze overeenkomst; wij mochten ons niet beklagen en bovendien vonden wij in het zonderlinge van ons avontuur zulk een prachtige vergoeding dat wij nog geen reden hadden hem van iets te beschuldigen.

Vroeg in den morgen van den 11en November bemerkte ik aan de frissche lucht die door de vertrekken van de *Nautilus* stroomde dat wij aan de oppervlakte van de zee waren. Ik begaf mij naar de middentrap en besteeg het platvorm.

Het was zes uur. De hemel was bewolkt; de zee had een grijsachtige kleur maar was kalm. Zou kapitein Nemo zich dien dag laten zien? Ik bemerkte slechts den roerganger in zijn glazen kooi.

Onder de stralen der opkomende zon trok de mist langzaam op. De gouden dagvorstin rees boven de oosterkim; de zee werd vlammend rood gekleurd.

Ik stond nog in diepe bewondering voor het machtige schouwspel dat de dageraad ons iederen dag voor oogen tooverd, toen ik iemand hoorde die achter mij het platvorm besteeg.

In de veronderstelling dat het kapitein Nemo zou zijn, wendde ik mij reeds om, maar in plaats van den gezagvoerder, zag ik den stuurman der *Nautilus*. Hij deed eenige schreden voorwaarts op het plat, zonder mijn tegenwoordigheid echter op te merken. Met een

sterke verrekijker voor oogen keek hij den horizont af. Toen hij dit gedaan had, liep hij naar het luik en sprak den volgenden volzin uit : ik heb dien nauwkeurig onthouden, daar hij iederen morgen onder de zelfde omstandigheden herhaald werd. De zin in kwestie luidde als volgt:

„NAUTRON RESPOC LORNI VIRCH”.

Ik weet niet wat deze woorden beteekenden.

Toen de man dit gezegd had, ging hij weer de trap af en naar beneden. En daar ik dacht dat de *Nautilus* zijn onderzeesche vaart zou voortzetten, begaf ook ik mij weldra naar mijn kamer.

Vijf dagen verliepen onder dezelfde omstandigheden. Iederen morgen begaf ik mij naar het platvorm en iederen morgen sprak dezelfde man den zelfden volzin uit. De kapitein bleef voor mij onzichtbaar. Reeds stond het bij mij vast dat ik hem niet meer zou terug zien, toen ik den 16en November, in mijn kamer terug keierend, op tafel een brief zag liggen met mijn naam en adres er op. De brief was met een flinke hand geschreven; de letters herinnerden echter eenigszins aan het Duitsche type.

De inhoud van den brief was al volgt:

„Aan den heer Professor Arronax
aan boord van de *Nautilus*.

16 November 1867.

Kapitein Nemo noodigt den heer Arronax uit voor een jachtpartij, die morgen in de bosschen van het eiland Crespo zal plaats vinden. Hij hoopt dat de heer Arronax niet verhinderd zal zijn deze jachtpartij bij te wonen en zal met genoegen zien dat zijn beide makkers hem zullen vergezellen.

De commandant van de *Nautilus*
KAPITEIN NEMO.”

„Een jachtpartij!” riep Ned die juist in de kamer was.
„En dat nog wel in de bosschen van Crespo!” liet Koenraad er op volgen.

„Maar dan moet hij wel aan wal gaan!” hernam Ned.
„Ik geloof dat het vrij duidelijk is,” zei ik, den brief nog eens lezende.

„Welnu, die uitnoodiging moeten we aannemen,” zei Ned. „Eenmaal vasten grond onder de voeten, zullen we wel zien wat ons te doen staat. Overigens zal ik er geen spijt van hebben nog eens een stuk versch wild tusschen de tanden te krijgen.”

Zonder een poging te doen, een verklaring te vinden voor deze vreemde uitnoodiging, daar ik immers den afkeer van Kapitein Nemo voor het vaste land kende, antwoordde ik:

„Laat ons eerst nagaan wat dat eiland Crespo eigenlijk is.”

Ik raadpleegde de kaart en vond op 32° 40' N.B. en 167° 50' O.L. een eilandje dat in 1801 door kapitein Crespo ontdekt werd; op oude Spaansche kaarten kwam het voor onder den naam van „Rocca de la Plata” hetgeen „Zilverrots” beteekent. Wij bevonden ons dus op ongeveer 1800 kilometer van de plaats vanwaar wij waren vertrokken, terwijl de *Nautilus* eenigszins van zijn oorspronkelijke koers was afgeweken en ons naar het zuid-oosten had gevoerd. Ik wees mijn makkers het eilandje, dat als een vergeten rots midden in de Stille Zuidzee lag, op de kaart aan.

„Indien kapitein Nemo al een enkel keer aan land gaat, dan kiest hij daarvoor eilanden die geheel verlaten zijn,” meende ik.

Ned Land zei niets en verliet hoofdschuddend de kamer, gevolgd door Koenraad.

Toen ik den volgenden morgen, 17 November, wakker werd, voelde ik dat de *Nautilus* onbeweeglijk stil lag. Ik kleedde mij vlug aan, begaf mij naar den grooten

salon en vond daar kapitein Nemo, die mij reeds wachtende was. Hij stond op, groette mij en vroeg of het ons aangenaam was hem op de jacht te vergezellen.

Daar hij met geen enkel woord over zijn afwezigheid der laatste dagen sprak, hoedde ik mij er voor hem iets te vragen en antwoordde hem dus slechts dat mijn makkers en ik bereid waren hem te volgen.

„Ik zou u echter één vraag willen stellen, kapitein,” liet ik er op volgen.

„Indien het mij mogelijk is, wil ik u gaarne antwoorden.”

„Welnu, kapitein, hoe komt het dat gij, die alle betrekkingen met de aarde verbroken hebt, bosschen op het eiland Crespo bezit?”

„Mijnheer de professor, de bosschen die ik bezit vragen de zon noch haar licht, noch haar warmte. Er zijn geen leeuwen, tijgers, panters, olifanten of andere viervoetige dieren. De bosschen van het eiland Crespo zijn mij alleen bekend; kortom, het zijn geen bosschen op het land, maar bosschen onder zee.”

„Onderzeesche bosschen?” riep ik uit.

„Precies, mijnheer.”

„En daar wilt u mij heen brengen?”

„Juist.”

„En te voet?”

„Zelfs droogvoets.”

„Om er te jagen?”

„Om er te jagen.”

„Met het geweer in de hand?”

„Met het geweer in de hand.”

Ik keek den kapitein van de *Nautilus* aan met een blik die niet bijzonder vleiend voor hem was. Ik dacht dat hij aan een aanval van verstandsverbijstering leed, die acht dagen geleden begonnen en nu nog niet afgelopen was. Ik vond het wel jammer, want ik had nog liever met een zonderling te doen dan met een gek.

Deze gedachte was duidelijk op mijn gelaat te lezen, doch kapitein Nemo scheen het niet te merken, en verzocht mij slechts hem te volgen. Wij begaven ons dus naar de eetzaal, waar de ontbijttafel reeds gedekt stond.

„Mijnheer Arronax,” zei de kapitein, „terwijl we eten, hebben we gelegenheid een en ander te bepraten. Want indien ik u al tot een jachtpartij heb uitgenoodigd, dan heb ik u nog niet beloofd dat we onderweg een restaurant zouden ontmoeten. Ontbijt dus als een man die waarschijnlijk eerst laat aan het middagmaal zal komen.”

Ik deed het ontbijt alle eer aan. Het bestond uit verschillende vischsoorten en zeeplanten. De kapitein at zwijgend en toen hij gereed was, zei hij:

„Mijnheer Arronax, toen ik u voorstelde mijn jachtgenoot in de bosschen van Crespo te zijn, dacht u dat ik in tegenspraak met mij zelf was. Toen ik u vertelde dat het onderzeesche bosschen waren, hield u mij voor gek. Mijnheer de professor, men moet de menschen nooit naar den uiterlijken schijn beoordeelen.”

„Maar, kapitein, ik verzeker u...”

„Luister slechts een oogenblik, professor, en als u mij hebt aangehoord, staat het u vrij te beoordeelen of ik gek dan wel in tegenspraak met mij zelf ben.”

„Ik luister.”

„Het zal u evengoed als mij bekend zijn, mijnheer, dat een mensch slechts dan onder water kan leven, wanneer hij in voldoende hoeveelheid ademhalingslucht medeneemt. Bij werken die onder water geschieden, heeft de arbeider waterdichte kleeven aan; zijn hoofd is in een metalen helm gesloten en hij ontvangt lucht van buiten, door middel van perspompen en afvoerbuizen.”

„Het costuum van de duikers,” zei ik.

„Juist, maar in die omstandigheden is de man niet

vrij in zijn bewegingen. Hij blijft verbonden aan het toestel dat hem door de buizen lucht toevoert en indien wij op een dergelijke wijze aan de *Nautilus* verbonden bleven, dan zouden we het zeker niet ver brengen."

„En dat middel om u vrij te bewegen?..."

„Bezitten wij in den vorm van een toestel dat door twee uwer landgenooten, Rouquayrol en Denayrouse, is uitgevonden. Dit toestel bestaat uit een reservoir van plaatijzer, waarin ik de lucht onder een drukking van 50 atmosferen samenpers; deze bak wordt, evenals een soldaten-ransel, op den rug gedragen en daar met een paar draagbanden bevestigd. Het bovenste gedeelte bestaat uit een ruimte, waaruit de lucht, die door kleppen wordt tegengehouden, niet anders dan onder haar gewone spanning kan ontsnappen. Aan het toestel zijn twee gummibuizen verbonden, die de bovenste ruimte met een soort trechter verbindt waarin mond en neus van den duiker steken; de eene dient voor toevoer van versche, de andere voor afvoer van bedorven lucht; de opening dezer buizen kan men, al naar het de ademhaling noodig heeft, met de tong openen of sluiten. Daar ik op groote diepte vaak aan sterke drukking van het water ben bloot gesteld, heb ik een helm bedacht die het hoofd afsluit; aan deze helm zijn dan de twee in- en uitademingsbuizen verbonden."

„Volkomen begrijpelijk, kapitein, maar mij dunkt dat de meegevoerde lucht spoedig verbruikt moet zijn."

„Ge vergeet, mijnheer, dat mijn pompen van de *Nautilus* de lucht onder verbazende druk kunnen samenpersen, zoodat het reservoir voldoende lucht kan bevatten voor 9 à 10 uur."

„Dan heb ik niets meer te zeggen. Nog één vraag slechts : hoe krijgt gij licht op zulke diepten?"

„Met het toestel van Ruhmkorff, professor. Het eerste toestel wordt op den rug, het laatste aan den gordel gedragen. Het bestaat uit een Bunsensch element dat ik

met sodium vervaardigd, welke stof de zee mij rijkelijk levert. Een industrie-apparaat verzamelt de voortgebrachte electriciteit en brengt die in een lantaarn van bijzondere constructie. In de lantaarn is een glazen buis die koolstofgas bevat; wanneer het toestel in werking is, begint dit gas te lichten en geeft een gestadigen witten schijn."

"Mijn vragen hebt u zoo afdoende beantwoord dat ik niet durf twifelen. Nu nog iets over het geweer!"

"Het is geen geweer met kruid en lood."

"Een windroer dus?"

"Zonder twijfel. Hoe zou ik kruit kunnen maken, waar ik aan boord noch salpeter, noch zwavel, noch kool bezit?"

"Bovendien," zei ik, "zoudt gij een geweldigen weerstand moeten overwinnen om te schieten in een vloeistof die 855 maal dichter is dan de lucht."

"Dat is nog geen afdoende reden. Er bestaan kanonnen waarmede men onder water kan schieten, doch ik herhaal het, nu ik geen kruit of lood bezit, heb ik dit vervangen door de samengeperste lucht van de *Nautilus*."

"Die lucht moet toch spoedig verbruikt zijn?"

"Dat heeft weinig te beteekenen. Ik heb immers mijn toestel van Rouquayrol! Ik behoef slechts een buis aan te schroeven en een kraan te openen. Gij zult bovendien weldra zien dat men bij onderzeesche jachtpartijen weinig lucht en kogels noodig heeft."

"Toch komt het mij voor dat in die halve duisternis en die slecht doordringbare vloeistof een kogel niet ver kan dragen en doodelijk werken."

"Met mijn geweer zijn alle schoten doodelijk. Zoodra een dier maar even geraakt is, valt het doodelijk getroffen neer."

"Hoe komt dat?"

"Omdat ik met mijn geweer geen gewone kogels

schiet, maar kleine glazen balletjes, uitgevonden door den Oostenrijkschen scheikundige Leniebrock. Zij zijn met ijzer omkleed, terwijl er een klein stukje lood aan bevestigd is; het zijn als 't ware Leidsche flesschen in klein formaat, waarin de electriciteit tot op enorme spanning is opeengehoopt. Zij ontladen zich bij den minsten schok, en het dier dat met zulk een kogel geraakt wordt, is op slag dood. Ik voeg er nog bij dat die kogeltjes niet grooter zijn dan kogel no. 4 en dat er tien in een gewone geweerkamer gaan."

„Welnu, mijnheer, onder deze omstandigheden wil ik geen opmerkingen meer maken. Ik neem mijn geweer ter hand en zal u volgen."

Kapitein Nemo bracht mij naar het achterschip. Toen wij de hut van Ned Land en Koenraad voorbij kwamen, verzocht ik mijn makkers zich bij mij aan te sluiten. Daarna kwamen we in een hut aan bakboordzijde, dicht bij de machinekamer, waar wij ons jachtcostuum zouden aantrekken.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Een wandeling onder water.

De hut waarin wij ons thans bevonden, kon beschouwd worden als de kleedkamer en het arsenaal van de *Nautilus*. Aan de muren hing een dozijn duikerspakken die op de wandelaars schenen te wachten.

Toen Ned Land ze zag, toonde hij zijn weerzin, een dier costuums aan te trekken.

„Maar mijn beste Ned,” zei ik, „de bosschen van Crespo bevinden zich op den bodem van den oceaan.”

„Dat kan best zijn,” antwoordde de teleurgestelde harpoenier, die zijn hoop op versch wildbraad in rook zag verdwijnen, „maar wat mij betreft, steek ik geen vinger in die kleeren, ten minste, indien men er mij niet toe dwingt.”

„Niemand zal u dwingen, vriend Land,” merkte kapitein Nemo op.

„En zal Koenraad het wagen?” vroeg de Canadees.

„Ik volg mijnheer, waar hij ook gaat,” antwoordde mijn trouwe bediende.

Op bevel van den kapitein kwamen twee leden van de bemanning, om ons bij het aantrekken der duikerspakken behulpzaam te zijn. Het waren gummi-kleeren, zonder eenige naad en zoo vervaardigd, dat zij aan een sterke drukking konden weerstand bieden. Buis en broek vormden één geheel en de broek ging over in zware schoenen met dikke, looden zolen. De buis was gevoerd met koperen banden, teneinde de ademhaling vrij te houden; de mouwen eindigden in gummi-hand-

schoenen, die aan de bewegingen der hand de grootst mogelijke vrijheid lieten.

Weldra waren de kapitein, een zijner matrozen — een soort Hercules, die over een geweldige lichaamskracht moest beschikken, Koenraad en ik, geheel gekleed. Voordat wij de koperen helmen zouden opzetten, vroeg ik den kapitein verlof, de geweren te mogen nazien. Een der matrozen gaf mij daarop een geweer met stalen kolf, geheel hol en vrij groot. Dit was het reservoir voor de samengeperste lucht, die door een klep in den loop kon gedrongen worden. In de kolf bevond zich een doosje met een twintig kogels, die eveneens door een veer in den loop werden gebracht.

„Het is een in alle opzichten prachtig wapen, kapitein. Maar hoe komen wij in zee?”

„De *Nautilus* ligt op het oogenblik tien meter onder de oppervlakte, professor; wij behoeven slechts te gaan.”

„Maar hoe komen wij er uit?”

„Dat zult ge zien.”

Nemo zette zijn helm op, welk voorbeeld door Koenraad en mij gevolgd werd. Wij hoorden nog, hoe de Canadees ons spottend veel jachtheil wenschte.

Toen ik de helm had opgezet, begon het ademhalingsstelsel onmiddellijk en voortreffelijk te werken. Ik stond gereed om te vertrekken, maar door de buitensporig zware schoenen was het mij onmogelijk een stap te doen. Met deze mogelijkheid was rekening gehouden en ik voelde mij naar een klein vertrek naast de kleedkamer duwen. Een met sluitstukken voorziene deur werd achter ons dicht gedaan en het volgend oogenblik bevonden we ons in volslagen duisternis. Na enkele minuten vernam ik een schel gefluit en voelde iets kouds langs mijn beenen naar boven stijgen. Ik begreep, dat men door een kraan het zeewater liet binnendringen en weldra was het vertrek er geheel mede gevuld. Daarna

werd een tweede deur geopend; een schemerlicht omgaf ons en enkele oogenblikken later stonden wij op den bodem der zee.

De kapitein opende den stoet, terwijl deze door zijn matroos gesloten werd; Koenraad en ik bleven dicht bij elkaar. Tot op deze diepte, ongeveer tien meter onder den waterspiegel, drongen de zonnestralen nog gemakkelijk door; ik was in staat voorwerpen te onderscheiden, die honderd meter van ons verwijderd waren; hetgeen verder lag, vervaagde in ultramarijne kleuren, terwijl daar achter slechts een ondoorschijnend blauw hing, dat op zijn beurt overging in volslagen duisternis. En inderdaad, het mij omringende water was slechts een soort lucht, weliswaar dichter dan de aardsche dampkring, doch even doorschijnend. Boven mij zag ik de kalme oppervlakte der zee.

Wij gingen over een bodem van fijn zand, waarin geen rimpels waren, zooals men dat op het strand ziet en hetgeen een gevolg is der branding. De sneeuw witte grond weerkaatste met verwonderlijke helderheid het licht der zonnestralen. Vandaar het krachtige licht, dat in alle deelen der zee doordringt. Ik weet niet, of men mij zal gelooven, maar ik verzeker, dat ik op tien meter diepte even helder zag als in het volle daglicht.

Gedurende een kwartier liepen we over het blinkende zand, dat met ontelbare kleine schelpjes bezaaid was. Langzamerhand verdween de *Nautilus* uit het gezicht, maar als het donker werd, dan zou de machtige elektrische scheepslantaarn ons wel den weg naar boord terug wijzen.

Toen ik eenigszins aan mijn omgeving gewend was, begon ik eenige voorwerpen te onderscheiden, wier vormen mij tot nu toe niet duidelijk waren geweest. Rotsen, zeeplanten, weekdieren, kortom, de geheele onderzeesche fauna en flora in haar schoonste gedaante. En welk een rijkdom van kleuren! Het scheen wel, alsof

hier de grootste kunstschilders bezig waren geweest, om uiting te geven aan hun schoonheidsdrang.

Zoo liepen we ongeveer anderhalf uur voort. Aan den loodrechten stand der zonnestralen bemerkte ik, dat het middag moest zijn. Op dit oogenblik daalde de bodem vrij snel; het wondervolle kleurenspeel verdween langzamerhand en het licht verminderde sterk. Wij bereikten een diepte van honderd meter en liepen onder een drukking van tien atmosferen.

Op den helderen glans der zonnestralen was een rossige schemering gevolgd; toch zagen we nog voldoende, om verder te kunnen gaan en het was nog niet noodig onze lampen in werking te stellen.

Kapitein Nemo stond stil. Hij wachtte totdat ik bij hem was en wees mij met den vinger een donkere massa die uit de schemering opdook.

„Dat is het bosch van het eiland Crespo,” dacht ik en ik vergiste mij niet.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Het onderzeesche woud.

Eindelijk hadden wij den rand van het woud bereikt dat zeker een der schoonste was van het uitgestrekte domein van kapitein Nemo. Hij beschouwde het als zijn eigendom evenals de eerste menschen in den eersten tijd na de schepping alles als hun eigendom beschouwden. Buitendien, wie zou hem het bezit van dit onderzeesch gebied betwist hebben? Welke andere pionnier zou, even stoutmoedig als hij, het sombere woud met den bijl in de hand ontgonnen hebben?

Het woud bestond uit enorme heesters, wier stand der takken mijn bijzondere belangstelling wakker riep. Waarlijk, zooiets had ik nog nooit aanschouwd.

Geen enkele der grassoorten die den bodem bedekten, geen der takken die aan de struiken groeiden, was bochtig of krom, of had een horizontale richting. Alles rees lijnrecht naar de oppervlakte der zee; alle planten wezen kaarsrecht omhoog. Zeewier en riet groeiden lijnrecht naar boven en als ik ze met de hand ter zijde duwde, hernamen ze onmiddellijk weer hun loodrechten stand. Het scheen hier waarlijk het rijk der rechtstandigheid te zijn.

Ik raakte weldra gewend aan dien zonderlingen stand, evenals aan de betrekkelijke duisternis die ons omringde. De grond was met scherpe steenen bezaaid die we moeilijk konden vermijden. De onderzeesche plantengroei scheen mij hier vrij volledig te zijn en zelfs rijker dan zij in de noordelijke of keerkringsstreken is. Gedurende enkele minuten verwarde ik planten en dieren, en wie zou dat niet gedaan hebben in een

omgeving, waar flora en fauna elkaar zoo nabij komen?

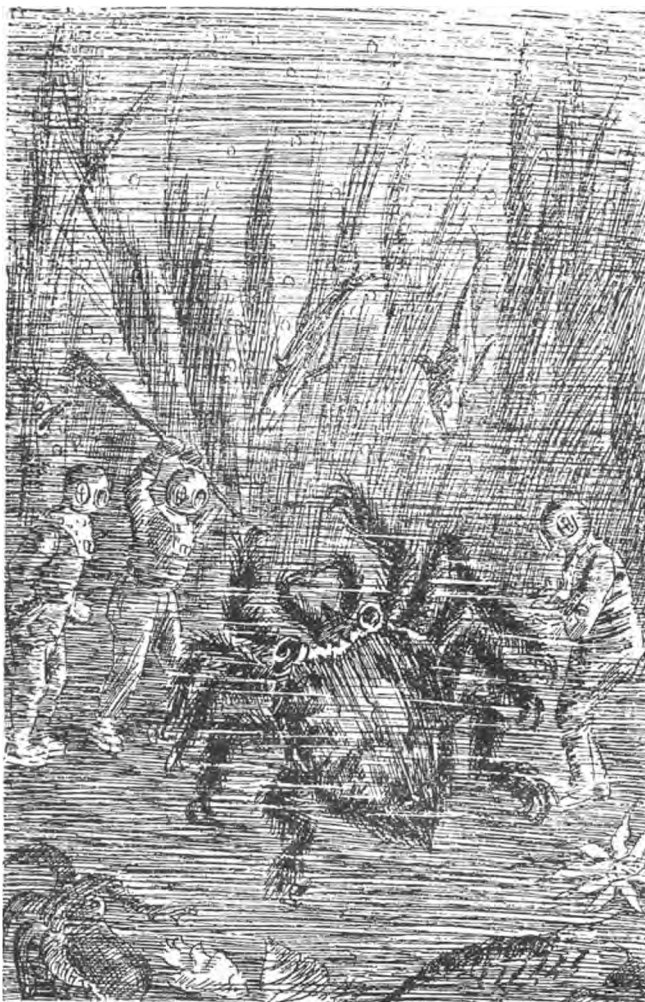
Ik bemerkte, dat de planten slechts even aan de oppervlakte van den bodem gehecht waren; zonder wortels, bijna niet samenhangend met het harde lichaam dat haar steunt, vragen zij aan zand, steen, schelp of hoorn slechts een steunpunt en geen levenskracht; die planten groeien uit zich zelf, gevoed door het water dat hen omgeeft. De meeste planten hadden langwerpige stelen van grilligen vorm en weinig kleurschakeering; n.l. rozenrood, karmijn, groen en olijfkleurig. Ik wil er nog op wijzen, dat we op den bodem der zee de grootste verscheidenheid van varens aantreffen.

Tegen één uur gaf de kapitein het teken om te rusten. Ik was er zeer mee in mijn schik en strekte mij uit onder een dichtbegroeide heesterplant. Jammer genoeg konden wij gedurende deze rust niet met elkaar praten, maar toen ik Koenraad even aanzag, bemerkte ik aan zijn glinsterende oogen en de malle fratsen die hij in zijn koperen helm trok, dat de brave jongen even opgetogen was over deze prachtige wandeling als ik.

Na een wandeling van vier uur, verwonderde ik mij er over, nog geen honger te gevoelen, doch in plaats daarvan had ik een bijna onbedwingbare lust tot slapen. Het duurde dan ook niet lang, of ik lag in diepe rust.

Hoe lang ik bleef slapen, weet ik niet met zekerheid te zeggen, maar toen ik weer ontwaakte, kwam het mij voor, alsof de zon dalende was. Kapitein Nemo was reeds opgestaan en ik was juist bezig mij een weinig uit te rekken, toen een vreemde verschijning mij eensklaps overeind deed springen.

Op een paar meter afstand stond een monsterachtige zeespin, die mij met haar loensche oogen aankeek, gereed om op mij toe te springen. Hoewel mijn kleeren dik genoeg waren om mij tegen een beet van dit dier te beschermen, kon ik een gebaar van afgrijzen niet onderdrukken. Op dat oogenblik ontwaakten ook Koen-

Op een paar meter afstand stond een monsterachtige zeespin.

raad en de matroos. Kapitein Nemo wees slechts naar het monster en een minuut later had de reusachtige zeeman het met een geweldigen slag van zijn geweer geveld.

Deze ontmoeting wekte de gedachte bij mij op dat ik nog wel vreeselijker dieren zou tegen komen, dieren waartegen mijn duikerspak mij niet altijd zou kunnen beschermen. Dus besloot ik op mijn hoede te zijn. Toen de monster-spin goed en wel dood aan onze voeten lag, werd de tocht voortgezet.

Nog steeds helde de bodem; tegen drie uur bereikten wij een nauwe vallei, tusschen twee steile rotswanden gelegen. We bevonden ons toen op 150 meter diepte, d.w.z. 90 meter dieper dan de mensch ooit bij een diepzee onderzoek geweest was. De kapitein schakelde zijn electrische lamp in, welk voorbeeld door den matroos, Koenraad en mij gevolgd werd. Door een knopje aan het toestel om te draaien, maakte ik contact tusschen den klos en de glazen buis, en de zee werd door onze vier lantaarns in een omtrek van 25 meter helder verlicht.

Steeds dieper drongen wij in het sombere woud voortwaarts. Langzamerhand verminderde de plantengroei. Hier deed zich echter het eigenaardige verschijnsel voor, dat het plantenrijk eerder ophield dan het dierenrijk, want daar, waar geen enkel spoor meer was van plantaardig leven, wemelde het nog van allerlei soorten dieren.

Het was ongeveer vier uur, toen wij het einde van dezen merkwaardigen tocht bereikten. Vlak voor ons verhief zich een machtige rotsketen van graniet. Ik zag onmiddellijk, dat hier geen enkele plaats was om deze rotsen te bestijgen. Het waren de grondvesten van het eiland Crespo; hier was dus land. Met een handgebaar duidde de kapitein ons aan, dat hij niet verder wenschte te gaan, en dus werd de terugtocht begonnen.

Ik meende op te merken, dat wij niet denzelfden weg insloegen als voorheen. Deze nieuwe weg, die tamelijk steil en daardoor zeer moeilijk was, bracht ons spoediger naar de oppervlakte der zee. Het stijgen was echter niet zoo snel, dat de waterdruk daardoor plotseling verminderde, waaruit anders nadeelige gevolgen voor onze gezondheid zouden zijn ontstaan, zooals dit vaak bij duikers het geval is. Het daglicht verscheen weer en werd sterker, maar daar de zon ter kimme daalde, schitterden de ons omringende voorwerpen opnieuw door de straalbreking in de schoonste kleurenpracht.

Ongeveer tien meter onder de oppervlakte kwamen wij door een zwerm visschen van allerlei soort, talrijker dan de vogels in de lucht en tevens veel beweeglijker. Tot nu toe hadden we echter geen enkel stuk waterwild ontmoet dat de moeite van een schot waard was. Maar plotseling zag ik den kapitein zijn geweer in aanslag brengen en op een voorwerp mikken dat zich tusschen de planten voortbewoog. Het schot ging af, ik hoorde een sissend geluid en als door den bliksem getroffen, viel op eenige passen voor ons een dier neer.

Het was een prachtige zeeotter, het eenige viervoetige dier dat zich uitsluitend in zee ophoudt. Zijn huid, die van boven kastanjebruin en aan den onderkant zilverkleurig was, zou een zeer gewild handelsartikel op de Russische of Chineesche huidenmarkten geweest zijn. Ik schatte deze huid op minstens 2000 francs. Dit kostbare, vleeschetende dier, van ongeveer anderhalve meter lengte, wordt door de visschers zeer gezocht; het heeft een toevlucht gevonden in het noordelijk gedeelte van den Grooten Oceaan, en de tijd is waarschijnlijk niet meer ver, dat zijn ras geheel zal uitsterven.

De matroos nam het gedooide dier op de schouders en we begaven ons weer op weg.

Gedurende een uur gingen wij over een zandvlakte, die af en toe de oppervlakte der zee tot op 2 meter naderde. Ik zag dan boven onze hoofden ons eigen beeld, maar natuurlijk onderste boven; het leek een troep menschen, die onze bewegingen nauwkeurig nabootsten, maar die met het hoofd omlaag en de beenen in de lucht voorwaarts gingen.

Af en toe bemerkte ik het voorbijschieten van groote vogels die over het watervlak scheerden. En bij die gelegenheid was ik getuige van een der prachtigste schoten, die ooit een jagershart hebben doen kloppen.

Een groote vogel met breede vlucht dreef voor den wind op ons toe. De matroos van kapitein Nemo nam het dier onder schot en drukte af toen het zich nog slechts enkele meters boven de zeeoppervlakte bevond. Als door den bliksem getroffen stortte het beest omlaag en zijn val bracht het juist voor de voeten van den behendigen schutter, die zich onmiddellijk van zijn buit meester maakte. Het was een der schoonste albatrossen die ik ooit aanschouwd had.

Dit voorval had onze tocht slechts weinig vertraagd. Door het ons omringende zeegras viel het loopen mij met iedere schrede moeilijker en ik was reeds aan het eind mijner krachten, toen ik op ongeveer een halve mijl afstand een vage schijn waarnam, die het water flauw verlichtte. Binnen twintig minuten moesten we aan boord terug zijn en ik verlangde er reeds naar, ruim te kunnen ademen, daar het mij toescheen, alsof de voorraad zuurstof in mijn reservoir sterk aan het verminderen was. Doch ik rekende buiten een ontmoeting die onze aankomst een weinig vertraagde.

Ik was ongeveer twintig meter achtergebleven, toen ik kapitein Nemo plotseling op mij zag toe snellen. Met zijn krachtige hand drukte hij mij tegen den grond, evenals het de matroos aan mijn bediende deed. Het eerste oogenblik wist ik niet, wat ik van dezen plotse-

lingen overval moest denken, maar weldra voelde ik mij weer gerustgesteld, toen ik zag, dat ook de kapitein naast mij ging liggen en zich onbeweeglijk stil hield.

Ik lag dus juist op een bosje zeegras, toen ik eens omhoog keek, en eenige reusachtige gedaanten, die een phosphorlicht uitstraalden, over ons zag heen gaan.

Het bloed stolde mij van schrik in de aderen: in de monsterachtige gedaanten had ik een paar enorme haaien herkend. Het waren vreeselijke zeedieren met enorme staarten en doffe, glazige oogen. Deze hyena's van de zee zijn in staat, een mensch met een enkelen beet van hun geweldige kaken te verpletteren.

Ik weet niet of Koenraad bezig was, ze in een bepaalde klasse te rangschikken, maar wat mij betreft, sidderde ik over alle ledematen bij het zien dezer afgrijselijke dieren.

Gelukkig zijn deze vraatzuchtige dieren zeer slecht van gezicht. Zij zwommen over ons heen zonder ons te zien, waarbij ze met hun zwemvliezen rakelings over ons heen gingen. Als door een wonder ontsnapten wij aan een ontmoeting, welke veel gevaarlijker had kunnen zijn dan die met een tijger in het woud.

Door haar electrisch licht geleid, bereikten we een half uur later de *Nautilus*. De buitendeur was opengebleven, en werd door kapitein Nemo gesloten, toen we wederom in de eerste cel stonden. Vervolgens drukte hij op een knop. Ik hoorde de werking der scheepspompen; ik voelde het water dat mij omgaf, wegstroomen en enkele oogenblikken later stonden we op den drogen vloer van het vertrek. De binnendeur werd geopend, en we traden de kleedkamer binnen.

Daar werden we, niet zonder eenige moeite, van onze duikerspakken ontdaan en dood op van moeheid en slaap, bereikte ik mijn hut, nog geheel in verukking over den buitengewonen tocht in de diepte van den oceaan.

ACHTTTIENDE HOOFDSTUK.

Vier duizend mijlen onder den Stillen Oceaan.

Den volgenden dag, 18 November, was ik van mijn vermoeidheid geheel hersteld en besteeg het platvorm van de *Nautilus*, juist op het oogenblik dat de stuurman zijn dagelijksche formule uitsprak. Ik verbeeldde mij, dat deze volzin wel eens betrekking kon hebben op den toestand der zee, en dat het beteekende: „Er is niets in zicht.”

De uitgestrekte zee was dan ook inderdaad geheel verlaten; er was geen enkel zeil aan den horizon te zien. Gedurende den nacht hadden wij het eiland Crespo bereikt. De zee had een helder blauwe kleur aangenomen en een zachte deining teekende haar met regelmatig rimpels. In bewondering verzonken, keek ik naar dit heerlijk schouwspel, toen de kapitein verscheen. Hij scheen mijn tegenwoordigheid niet op te merken en begon met zijn zeevaartkundige waarnemingen. Toen hij daarmee klaar was, ging hij tegen den uitkijktoren leunen en staarde over de zee.

Intusschen waren een twintigtal matrozen op het plat gekomen en haalden de netten in, die men gedurende den nacht had uitgeworpen. De bemanning van de *Nautilus* bestond uit zeelieden van verschillende nationaliteit, doch blijkbaar waren allen van Europeesche afkomst. Aan hun uiterlijk herkende ik onmiddellijk eenige Ieren, Franschen, Russen en Grieken. Zij spraken echter zeer weinig, en wanneer dit nog eens voorkwam, dan bedienden zij zich van die vreemde taal, waarvan ik den oorsprong zelfs niet kon raden; ik gaf

du, voorloopig althans, mijn plannen op, hen te onder-
vragen.

De netten werden ingehaald. Zij waren boordevol met alle mogelijke visch- en planten-soorten en nu begreep ik tevens, hoe het mogelijk was, dat de *Nautilus* voortdurend versch voedsel aan boord had.

Toen de vischvangst afgelopen was en men de lucht in het vaartuig had ververscht, dacht ik, dat de *Nautilus* haar tocht weer onder de oppervlakte der zee zou voortzetten en ik maakte mij al gereed naar mijn hut terug te keeren, toen de kapitein tot me zei:

„Zie den oceaan eens, professor; is hij niet werkelijk met leven beziel? Kan hij niet toornig en teeder zijn?

Gisteren is de zee, evenals wij, ingeslapen, en nu wordt zij na een kalmen nacht, weer wakker.”

Hij had mij zelfs geen goeden morgen gewenscht. Men zou gezegd hebben, dat deze zonderlinge man een reeds begonnen gesprek met mij voortzette.

„Zie de zee, zij ontwaakt onder de koesterende stralen der zon. Zij gaat haar dagelijksch bestaan weer herleven. De studie van het zee-leven is wel een der schoonste en meest belangwekkende, die ik ken. Zij bezit een polsslag en ademt, en ik geef den geleerden Maury gelijk, die er een beweging in heeft ontdekt, welke hij vergelijkt met den bloedsomloop der dieren.”

De kapitein verwachtte zeker geen antwoord van mij en het leek mij dan ook nutteloos, een nietszeggende opmerking als „juist” „waarlijk” of iets dergelijks te maken.

„Ja,” vervolgde hij. „De oceaan is een der schoonste producten der schepping. De uitdamping, die in de noordelijke streken niet voorkomt, en in den omtrek van den evenaar veelvuldig plaats vindt, brengt een aanhoudende wisseling te weeg tusschen de wateren aan den keerkring en aan de polen. Bovendien heb ik opwaartsche stroomingen ontdekt, die de ware adem-

haling zijn van den oceaan. Ik heb opgemerkt, dat elk waterdeeltje aan de oppervlakte verwarmd wordt, weer naar de diepte zakt, zijn hoogste graad van dichtheid twee graden onder nul bereikt, daarna verder afkoelt, lichter wordt en weer naar de oppervlakte stijgt. Aan de polen is het gevolg van dit verschijnsel merkbaar, en daarom begrijpt gij, waarom door de wetten der natuurkunde, de bevrozing niet anders kan plaats hebben dan aan de oppervlakte der zee."

Terwijl de kapitein deze woorden sprak, dacht ik bij me zelf:

„De pool! Zou deze zonderlinge man ons naar de pool willen brengen?"

De kapitein zweeg en bleef in gedachten verzonken naar de zee staren.

Na enkele minuten vervolgde hij:

„Men beweert, dat het zout in aanzienlijke hoeveelheid in de zee voorkomt, professor; indien u er alles kon uithalen, wat daarin is opgelost, dan zou u een massa van 288 miljoen kubieke kilometer hebben, die over de geheele aarde uitgestrooid, een laag van meer dan 10 meter dikte zou vormen. En geloof niet, dat de aanwezigheid van zout een speling der natuur is; neen, neen! Door het zout verdampst het zeewater niet zoo licht en de wind kan daardoor een minder groote hoeveelheid dampen er van opjagen, welke, indien zij opgelost waren, de gematigde luchtstreken zouden overstroomen. Het zout speelt dus de rol van bestuurder in de algemeene huishouding der aarde!"

De kapitein zweeg een oogenblik, liep eenige passen heen en weer en vervolgde:

„Wat de infusiediertjes betreft, die bij miljoenen in één enkelen waterdruppel voorkomen en waarvan er 800.000 slechts één milligram wegen, kan ik u zeggen, dat hun rol niet minder belangrijk is. Zij nemen het zeezout in zich op, verzamelen als het ware de vaste

bestanddeelen van het water en worden daardoor de wezenlijke bouwmeesters van den kalkgrond. Zij maken koralen en zeesterren. En als de waterdruppel dan op deze wijze van zijn vaste bestanddeelen ontdaan is, dan stijgt hij weer naar de oppervlakte, neemt daar weer zout tot zich, dat na uitdamping van het water achterblijft. Vervolgens wordt hij weer zwaarder, zakt en brengt voor de infusiediertjes weer versch voedsel. Vandaar een voortdurend op en neer gaande stroom, altijd beweging, altijd leven! Een veel krachtiger en onbeperkter leven dan op het land, een leven, dat vooral in den oceaan tot vollen bloei komt; deze oceaan, die, zooals men zegt, voor den mensch het element des doods is, maar voor miljoenen diertjes en voor mij het leven beteekent."

Aldus sprekende, teekende zich een diepe ontroering op het gelaat van kapitein Nemo.

"De oceaan is het ware leven!" vervolgde hij. „Het zou mijn droom, mijn ideaal zijn, eens nog zeesteden te mogen bouwen, verzamelingen van onderzeesche huizen, die, evenals mijn schip, iederen morgen aan de oppervlakte der zee zich van versche lucht zouden voorzien; vrije, onafhankelijke steden, zooals men zernergens op aarde vindt!"

En na een korte pauze:

„Weet gij hoe diep de oceaan is?"

„Ik weet ongeveer, wat de voornaamste peilingen ons geleerd hebben."

„Kunt ge mij die opnoemen, opdat ik ze desnoods kan controleeren?"

„Welnu, hier zijn er alvast eenige, die me juist te binnen schieten," antwoordde ik. „Indien ik me niet vergis, heeft men in het noorden van den Atlantischen Oceaan een gemiddelde diepte gevonden van 8200 meter en van 2500 meter in de Middellandsche Zee. De merkwaardigste peilingen deed men in het zuidelijk gedeelte

van den Atlantischen Oceaan, bij den 35en breedtegraad; daar vond men de grootste diepte van 15149 meter. Men berekent dus, dat, indien de bodem van den oceaan gelijk werd gemaakt, zijn gemiddelde diepte ongeveer 7000 meter zou bedragen."

"Uitstekend, professor," antwoordde kapitein Nemo, „doch wij zullen u iets beters toonen. Wat de gemiddelde diepte van dit gedeelte der stille Zuidzee betreft, kan ik u zeggen, dat deze slechts 4000 meter bedraagt."

Hierop verdween de kapitein door het luik, ik volgde hem en trad den salon binnen. De schroef trad in werking en enkele oogenblikken later had het vaartuig een snelheid van 20 K.M. per uur.

In de daarop volgende weken zag ik kapitein Nemo slechts zeer zelden.

Zijn eerste stuurman toonde mij op de kaarten den weg, dien de *Nautilus* volgde.

Koenraad en Land brachten een groot deel van den tijd met mij door. Mijn vriend had den Canadees wonderen verteld van onze wandeling en deze betrèurde het nu, dat hij ons niet vergezeld had. Maar ik hoopte, dat de gelegenheid zich nog eens zou voordoen, om die onderzeesche wouden te bezoeken.

Dagelijks werden gedurende eenige uren de wanden der zaal geopend en genoten wij van het heerlijke schouwspel dat de diepzee ons bood.

Over het algemeen hield de *Nautilus* op Z.-O. aan en bleef op een gemiddelde diepte van 200 à 250 meter. Op zekeren dag dook het schip echter tot op 2000 meter diepte. De thermometer wees een temperatuur aan van 4°25' Celcius, welke temperatuur op deze diepte op alle breedtegraden gelijk schijnt te zijn.

Tegen drie uur in den morgen van 26 November, passeerde de *Nautilus* den kreeftskeerkring op 172° W.L. Den volgenden dag kregen we de Sandwich-eilanden in 't zicht, waar de ontdekkingsreiziger Cook op

14 Februari 1779 vermoord werd. We waren op dat oogenblik bijna 20.000 kilometer verwijderd van de plek, waar onze reis begonnen was. Toen ik 's morgens op het platvorm kwam, zag ik Hawai, het voornaamste der zeven eilanden, waaruit deze archipel bestaat. Duidelijk kon ik de weelderige plantengroei aan de kust onderscheiden.

De boot bleef de Z.-O. richting houden, en kwam den 1en December op 142° W.L. over den evenaar; drie dagen later zagen wij, na een zeer snelle vaart, de Markiezen eilanden. Op 8°57' Z.B. en 139°32' W.L. zag ik de Sint Maartenspiek van Nouka-Hiva, het voornaamste eiland van den aan Frankrijk behoorenden archipel. Ik zag de begroeide berghellingen slechts van uit de verte, daar kapitein Nemo geen lust had, land aan te doen.

Na deze schoone eilanden, die onder bescherming der Fransche vlag staan, achter ons te hebben gelaten, legde de *Nautilus* van 4 tot 11 December een weg af van twee duizend mijl. Deze vaart werd gekenmerkt door een ontmoeting met een onnoemlijk aantal inktvisschen. Deze dieren waren reeds in de oudheid bekend en vormden er een onderwerp van diepgaande studie.

Den 11den December zat ik in den salon te lezen, Koenraad en Ned Land keken door het venster naar het electrisch verlichte water; de *Nautilus* lag onbeweeglijk stil. De reservoirs waren geheel gevuld, zoodat het schip een diepte bereikt had van 1000 meter, een diepte, waar men slechts weinig visschen vindt, daar deze zich meestal in hogere regionen ophouden. Plotseling werd ik door Koenraad in mijn lectuur gestoord.

„Wil mijnheer eens een oogenblik hier komen?” vroeg hij op zonderlingen toon.

„Wat is er aan de hand, Koen?”

„Wil mijnheer maar eens komen kijken?”

Ik stond op, liep naar het venster en keek.

Midden in het electrisch licht hing een enorme zwarte massa in het water. In de veronderstelling, dat het een of ander vreemd zeemonster was, keek ik aandachtig toe. Maar plotseling kwam er een zonderlinge gedachte bij mij op:

„Een schip!” riep ik uit.

„Ja,” zei Ned Land; „een ontredderd schip, dat rechtstandig gezonken is.”

De harpoenier vergiste zich niet. We zagen het wrak van een schip voor ons, waarvan het gescheurd want er nog bij hing. De romp scheen nog in goeden staat te verkeeren en de schipbreuk slechts eenige uren te voren te hebben plaats gehad. Uit de ligging van het schip kon men opmaken, dat het plotseling naar bakboordzijde was overgeslagen, nadat zijn masten door den storm waren afgeknapt.

Wat den treurigen aanblik van het vaartuig nog verhoogde, was het gezicht van eenige lijken, die op het dek met touwen vastgesjord lagen. Ik telde er vijf, — vier mannen, waarvan één nog aan het roer stond, — en één vrouw, half uit de kajuitstrap komende en haar kindje in de hand houdende. De vrouw scheen nog jong te zijn. Bij het licht der electrische lantaarns van de *Nautilus* kon ik duidelijk haar trekken onderscheiden. In een bovenmenselijke laatste inspanning had zij haar kindje opgeheven, terwijl de arme kleine de armpjes krampachtig om den hals van zijn moeder hield geslagen.

De houding der matrozen was nog afgrijselijker; hun gelaatstrekken waren in doodsstrijd verwrongen. Alleen de stuurman zag er wat kalmer uit; de grijze haren zaten hem tegen de slapen geplakt en met de hand aan het roer geklemd, scheen hij zijn oude driemaster nog door de diepten van den oceaan te willen sturen.

Welk een vreeselijk schouwspel! Wij waren stom van ontzetting; onze harten klopten hoorbaar bij

het zien van deze schipbreuk, die als het ware in haar laatste oogenblik gefotografeerd was.

Reeds zag ik een paar monsterachtige haaien met vurige oogen naderen, waarschijnlijk aangelokt door de lekkernij van het menschevleesch.

De *Nautilus* draaide bij, voer eenige malen om het wrak heen en ik kreeg daardoor gelegenheid op den spiegel van het verongelukte schip zijn naam en thuis-haven te lezen:

FLORIDA.

SUNDERLAND.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Vanikoro.

Dit vreeselijk schouwspel opende de rij van een aantal zeerampen waarvan de *Nautilus* op haar weg getuige zou zijn. Sedert wij in meer bevaren zeeën kwamen, zagen wij dikwijls wrakken van schepen die reeds in staat van verrotting waren overgegaan en dieper op den bodem ontdekten wij kanonnen, kogels, ankers, kettin-gen en duizenden andere voorwerpen, die door roest verteerd werden.

Altijd voortgedreven in de *Nautilus*, waarin we als kluizenaars leefden, kregen wij den 11en December de Pomotu-eilanden in het zicht, die zich over een lengte van 200 kilometer in O.Z.O. naar W.N.W. richting uitstrekken tusschen 23° 50' en 13° 30' Z.B., en 125° 30' en 151° 30' W.L. Door het werk van poliepen worden deze eilanden langzaam maar zeker opgeheven en zullen waarschijnlijk eens met elkaar verbonden worden. Dan zal dit nieuwe eiland vastgroeien aan den naburigen archipel en zoo zal er een nieuw vastland ontstaan, dat zich van Nieuw-Zeeland en Nieuw-Caledonië tot aan de Markiezen-eilanden uitstrekt.

Toen ik deze stelling eens tegenover kapitein Nemo wilde verdedigen, merkte deze koeltjes op:

„Het zijn geen nieuwe landen die de aarde noodig heeft, maar wel nieuwe menschen.”

Het toeval had de *Nautilus* juist bij het eiland Clermont-Tonnerre gebracht, een der zonderlingste eilanden dezer groep, die in 1822 door kapitein Bell ontdekt werd.

Het zou me thans mogelijk zijn de koralen te bestudeeren, waaraan deze eilanden hun ontstaan te danken hebben.

Het eiland Clermont-Tonnerre op eenige kabellengten naderende, bewonderde ik dit reuzenwerk dat door microscopisch kleine diertjes tot stand was gebracht; ik kon de vreemdsoortige rotsmuren van nabij aanschouwen, want onmiddellijk er naast peilden we een diepte van meer dan 300 meter.

Toen Koenraad mij vroeg hoe lang het wel duurde eer zulke rotsen tot stand kwamen, verbaasde hij er zich over dat, volgens de opgaven van geleerden die het weten kunnen, deze rotsen slechts 8 c.M. in de 100 jaar groeien.

„Om deze muren te vormen waren er dus...”

„Ongeveer 192.000 jaren noodig, m'n jongen, waardoor de bijbelsche tijdrekening wel in een eenigszins vreemd daglicht komt te staan.

Toen de *Nautilus* weer aan de oppervlakte kwam, kon ik het boschrijke eiland in zijn geheelen omvang overzien. De kale koraalrotsen zijn waarschijnlijk door stormen vruchtbaar gemaakt. Een of ander plantenzaadje werd door den wind op zekeren dag op de naakte kalkrots neergeworpen, ontkiemde, groeide en bloeide en gaf het aanzijn aan een der weelderigste flora's der tropen. Schildpadden kwamen hun eieren leggen en vogels nestelden zich in de jonge boomen. Zoo ontwikkelde zich het leven en door de vruchtbaarheid aange trokken, kwam de mensch. Op deze wijze bouwen onzichtbare diertjes prachtige eilanden.

Tegen den avond verdween Clermont-Tonnerre in de verte en de richting van de *Nautilus* veranderde duidelijk waarneembaar. Na op 135° even den Steenbokskeerkring te hebben aangedaan, wendde het schip zich naar het W.N.W. Hoewel de kracht der zonnestralen tamelijk sterk was, hadden wij daarvan niet veel last, daar

de temperatuur op een diepte van 30 à 40 meter onder water zelden boven de tien graden Celsius stijgt.

Op 15 December lieten wij den prachtigen archipel der Gezelschapseilanden en het schoone Taiti, de koningin der Stille Zuidzee, oostwaarts liggen. In deze streken vingen wij dagelijks de heerlijkste visschen.

De *Nautilus* had 800 mijlen afgelegd. Wij passeerden den Tonga-Tabou archipel waar de *Argo*, de *Port au Prince* en de *Duke of Portland* schipbreuk hadden geleden. Vervolgens kwamen wij langs de Schippers-eilanden, waar kapitein de Langle, de vriend van La Perouse, vermoord werd. Daarna koersten wij langs de Viti-eilanden, waar de kannibalen de matrozen van de *Union* en kapitein Bureau van de *Aimable Joséphine* meedoodloos afslachtten.

Deze archipel, welke zich in noord-zuidelijke richting over een lengte van 400 en in oost-westelijke richting over een breedte van 300 kilometer uitstrekt, ligt tusschen 6° en 2° Z.B. en 174° en 179° W.L. Hij bestaat uit een groot aantal eilandjes en klippen, waarvan de Viti-Lewoe en de Vanoea Lewoe eilanden de voornaamste zijn.

Op 25 December voer de *Nautilus* tusschen de Nieuwe Hebriden door, welke in 1606 door Quiros ontdekt werden.

Het was dien dag Kerstmis en het kwam mij voor dat Ned Land het zeer betreurde; het bij de Engelschen zoo geliefde Kerstfeest niet in den huiselijken kring te kunnen doorbrengen.

Sedert 8 dagen had ik kapitein Nemo niet gezien, toen hij den 27en December 's morgens in den salon kwam. Hij naderde mij als iemand dien ik nog geen vijf minuten te voren gesproken had, wees met den vinger op de landkaart, die ik juist voor mij had uitgespreid en zei slechts één woord:

„Vanikoro.”

Het was de naam van het eiland waar de schepen van La Perouse vergaan waren. Ik stond plotseling op.

„Voert gij ons naar Vanikoro, kapitein?”

„Ja, professor.”

„Zal ik dan de eilanden kunnen bezoeken waar de *Boussole* en de *Astrolabe* te gronde gingen?”

„Indien u dat wenscht, ja, mijnheer.”

„Wanneer zullen we er zijn?”

„We zijn er al, professor,” was het lakonieke antwoord.

Gevolgd door den kapitein begaf ik mij naar het platvorm en met nieuwsgierige blikken staarde ik naar den horizon.

In het noordoosten zag ik twee vulkanische eilanden van ongelijke grootte, omringd door een koraalrif dat een omtrek had van veertig kilometer. Wij lagen voor het eiland Vanikoro, dat Dumont d'Urville den naam gaf van Onderzoek-eiland. Het geheele eiland, de bergtoppen inbegrepen, scheen met groen bedekt te zijn. In het midden verhief zich de 950 meter hoge Kapogoberg.

Toen de *Nautilus* de haven door een zeer nauwe opening in den buitensten rotswand bereikt had, vonden we een binnen-branding van dertig tot veertig vadem diepte. Onder de dichte schaduw der groene palm-boomen stonden een dozijn wilden, die hoogelijk verbaasd schenen over onze komst. Waren ze misschien in de veronderstelling dat het lange zwarte voorwerp, hetwelk ternauwernood boven den waterspiegel uitstak, een vreeselijk zeemonster was, waarvoor zij op hun hoede moesten zijn?”

Kapitein Nemo vroeg mij wat ik van de schipbreuk van La Perouse wist.

„Wat iedereen er van weet,” antwoordde ik.

„En wat is dat dan wel?” vroeg hij op licht spottenden toon.

„Dat zal ik u zeggen.”

En ik vertelde hem wat Dumont d'Urville over deze gebeurtenissen had medegedeeld.

La Perouse en kapitein de Langle werden in 1785 door Lodewijk XVI uitgezonden om een reis om de aarde te doen. De een voerde het bevel over de *Boussole*, de ander over de *Astrolabe* en kwamen van hun reis nooit meer terug. Toen in 1791 de Fransche regeering ernstig ongerust begon te worden over het lot der beide schepen, rustte zij twee oorlogsbodems uit, de *Recherche* en de *Espérance*. Op 28 September van datzelfde jaar verlieten deze schepen onder bevel van Bruni d'Entrecasteaux, de haven van Brest. Twee maanden later vertelde kapitein Bowen van de *Albemarle*, dat hij wrakken van schepen had gezien op de kusten van Nieuw Georgië. Maar d'Entrecasteaux, wien deze overigens vrij onzekere berichten onbekend waren, richtte den steven naar de Admiraliteitseilanden, die in het relaas van kapitein Hunter waren aangegeven als de plaats waar de schipbreuk van La Perouse had plaats gevonden.

Zijn onderzoek bleef zonder resultaat. De *Espérance* en de *Recherche* zeilden zelfs voorbij Vanikoro, zonder zich daar op te houden en bovendien was de reis zeer ongelukkig, daar zij het leven kostte aan d'Entrecasteaux, twee zijner stuurlieden en verscheidene leden zijner bemanning.

Kapitein Dillon, een oude waterrat, was de man die het eerst de zekere sporen vond van de schipbreuk. Den 15en Mei 1824 kwam bij met zijn schip, de *Saint-Patrick*, voorbij het eiland Tikopia van de Nieuwe Hebriden groep. Daar kwam een inlander bij hem aan boord en verkocht hem een zilveren degenvest, waarin een paar letters gegraveerd stonden. De inlander beweerde, zes jaar tevoren, een reis naar Vanikoro te hebben gedaan en daar twee Europeanen te hebben ontmoet die tot de bemanning van het schip behoorden hetwelk eenigen tijd tevoren op de klippen schipbreuk had geleden.

De oude Dillon begreep onmiddellijk dat hier sprake moest zijn van de beide schepen van La Perouse, wier verdwijning de geheele beschaafde wereld in ongerustheid hield. Met zijne gewone doortastendheid, wilde hij direct op Vanikoro aansturen, maar ondervond zooveel tegenwind, dat hij van zijn pogingen moest afzien.

De brave zeeman liet zich niet uit het veld slaan en begaf zich naar Calcutta; daar wist hij de Aziatische Maatschappij en de Indische Compagnie voor zijn zaak te winnen. Men stelde hem een schip ter beschikking dat hij den naam van *Recherche* gaf en waarmede hij den 23en Januari in gezelschap van een Franschen agent vertrok.

Na het anker in verschillende kleinere havens te hebben laten vallen, bereikte de *Recherche*, op 7 Juli 1827, Vanikoro en meerde vast in de haven van Vanoe, dus ongeveer op dezelfde plaats waar de *Nautilus* op het oogenblik ligt.

Op Vanikoro bracht Dillon talrijke overblijfselen van de schipbreuk bijeen: ijzeren gereedschappen, ankers, blokken, draaibassen, een achttienponder, stukken van zeevaartkundige instrumenten, een bronzen klok met het inschrift: „Bazin heeft mij gemaakt,” en het merk van de klokkengieterij van Brest met het jaartal 1785; kortom, er was geen twijfel meer mogelijk dat hij de sporen van de schipbreuk had gevonden.

Ten einde zoo volledig mogelijke inlichtingen te krijgen, bleef Dillon tot October op de plaats des onheils. Daarna verliet hij Vanikoro, zette koers naar Nieuw-Zeeland, liet het anker op 7 April 1828 nogmaals voor Calcutta vallen, en kwam in Frankrijk terug, waar hij door den koning bijzonder vriendelijk werd ontvangen.

Zonder iets aangaande Dillon te weten, was Dumont d'Urville inmiddels reeds vertrokken om elders het tooneel van de schipbreuk te zoeken. Men had n.l. van een walvischvaarder vernomen dat de kannibalen van de

Lousiaden eilanden en van Nieuw-Cadedonië in het bezit waren van medailles en het kruis van Lodewijk de Heilige.

Als gevolg daarvan, was Dumont d'Urville met de *Astrolabe* in zee gestoken en liet het anker voor Hobarttwo vallen, twee maanden nadat Dillon Vanikoro verlaten had. Daar werd hem het resultaat van Dillon's onderzoekingen medegedeeld en verder vernam hij dat zekere James Hobbs, stuurman van de *Union*, van Calcutta, eens op een eilandje aan wal was gegaan, dat op 8° 18' Z.B. en 156° 30' O.L. lag. Op dat eilandje had hij inlanders gezien die roode stoffen en ijzeren staven gebruikten.

Dumont d'Urville was ten einde raad en wist niet of hij geloof moest schenken aan verhalen uit dagbladen die zoo weinig geloof verdienden. In ieder geval besloot hij Dillon's voetsporen te volgen.

De *Astrolabe* kwam op 10 Februari 1828 voor Tikopia, men nam als tolk en gids een zich daar ophoudende deserteur aan boord, en zeilde naar Vanikoro, dat men twee dagen later in zich kreeg. Men voer eenige dagen langs de klippen en liep eerst den 20en de haven van Vanoe binnen. Drie dagen later deden eenige officieren een tocht naar het eiland, doch kwamen terug met weinig beteekende overblijfselen. De inboorlingen wantrouwden hen, hielden zich van den domme en weigerden de Europeanen naar de plaats te brengen waar de schepen vergaan waren.

Daaruit maakte men op dat zij de schipbreukelingen hadden mishandeld en thans vreesden dat Dumont d'Urville gekomen was om Perouse en zijn makkers te wreken. Men beloofde hen echter volkomen straffeloosheid en, overgehaald door beloften en geschenken, brachten zij op 26 Februari den stuurman Jaquinot naar de plaats des onheils. Op een diepte van vier vademen lagen daar tusschen de klippen van Pacoe en Vanoe,

ankers, stukken ijzer en lood, die reeds met een laag kalk bedekt waren. De sloepen van de *Astrolabe* werden naar deze plek gezonden; de bemanning slaagde er met groote moeite in om een anker, dat 1800 pond woog, een gegoten achtponder, een looden blok en twee koperen draai bassen te lichten. Op zijn vragen, vernam Dumont d'Urville van de inboorlingen dat La Perouse, na zijn beide schepen tegen de klippen te hebben zien vergaan een kleiner schip had gebouwd waarmede hij ten tweede male schipbreuk had geleden. Men kon den kapitein echter niet zeggen waar dit gebeurd was.

De gezagvoerder van de *Astrolabe* beschouwde het als zijn plicht, onder een groep palmboomen, een gedenkteeken op te richten ter herinnering aan den beroemden zeevaarder en zijn tochtgenooten. Het was een vierhoekige pyramide, op een koraalrots gebouwd, en bij welks bouw geen enkel stuk ijzer gebruikt werd om daardoor de hebzucht der inboorlingen niet op te wekken. Door ziekte opgehouden, kon d'Urville niet vóór 17 Juli vertrekken.

De Fransche regeering, die vreesde dat d'Urville onkundig was gebleven van hetgeen Dillon gedaan had, zond kapitein Legorant de Tromelin met de *Bayonnaise* naar Vanikoro. De *Bayonnaise* bereikte het eiland toen Dumont d'Urville reeds vertrokken was, doch vond geen nieuwe bijzonderheden: het gedenkteeken voor La Perouse hadden de inboorlingen echter gespaard.

Dit was in 't kort het verhaal dat ik kapitein Nemo deed.

„Men weet dus nog niet waar het derde schip vergaan is dat door de schipbreukelingen op Vanikoro gebouwd werd,” zei Nemo, vragend.

„Neen, kapitein.”

Nemo maakte verder geen opmerkingen, doch gaf mij een wenk hem naar den grooten salon te volgen.

De *Nautilus* zonk eenige meters dieper en de buitenwanden werden geopend.

Ik snelde naar het venster en zag onder een dikke laag van zeegewassen en koralen, het wrak van een schip. Er lagen ijzeren werktuigen, ankers, kanonnen, kogels, een kaapstander, een stuk van een voorsteven, kortom, allerlei voorwerpen van vergane schepen die de zee thans bedekt had met haar levende bloemen.

Terwijl ik nog naar deze treurige overblijfselen stond te kijken, zei de kapitein op ernstigen toon :

„Op 7 December 1785 vertrok kapitein La Perouse met zijn schepen uit Brest; eerst wierp hij het anker in Botanybaai, daarna voor de Vriendschapseilanden, Nieuw-Caledonië, richtte vervolgens den steven naar Santa-Cruz en ten slotte naar Namoeke. Toen stieten de schepen op de klippen van Vanikoro; de *Boussole* zeilde vooruit en verging op den zuidkant; het zusterschip snelde te hulp doch leed eveneens schipbreuk. Het eerste schip werd bijna onmiddellijk uit elkaar geslagen; het tweede hield het nog eenige dagen uit, maar werd ten slotte door de kokende branding vernield. De schipbreukelingen werden door de inboorlingen vriendelijk ontvangen; zij kwamen op het eiland en bouwden met de overblijfselen der twee wrakken, een nieuw schip. Eenige matrozen bleven op het eiland achter; eenige anderen vertrokken, alhoewel ziek en zwak, met La Perouse. Zij richtten den steven naar de Salomons-eilanden en vergingen met man en muis op de westkust van een dezer eilanden.”

„Hoe komt gij aan deze bijzonderheden?”

„Ziehier wat ik op de plaats der schipbreuk heb gevonden.”

Kapitein Nemo liet me een blikken doos zien, waarop het wapen van Frankrijk stond ingedrukt. De doos was door de inwerking van het zeewater half verteerd. Nemo opende de doos en toonde mij een aantal ver-

geelde papieren die echter nog goed leesbaar waren. Deze papieren behelsden de instructies van den minister van marine aan La Perouse, en waren van eenige aantekeningen voorzien, die Lodewijk XVI eigenhandig had aangebracht.

„Het is 't schoonste graf voor een zeeman,” zei kapitein Nemo, nadat we eenige oogenblikken gezwegen hadden. „Een schoon graf en tevens een kalm graf, daar ginds onder de koralen. Geve de hemel dat mijn makkers en ik nooit een ander graf zullen hebben!”

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

De zeestraat van Torres.

In den nacht van 27 op 28 December verliet de *Nautilus* het eiland Vanikoro, en zette met buitengewone snelheid koers naar het zuidwesten. In drie dagen legden wij de 750 mijlen af, die ons van Nieuw-Guinea scheidde.

Den 1en Januari 1868 kwam Koenraad reeds vroeg in den morgen bij me op het plat-vorm.

„Mijnheer,” zei de brave jongen, „mag ik mijnheer een gelukkig nieuwjaar wenschen?”

„Natuurlijk, Koen. Evengoed hier als in mijn studeerkamer te Parijs. Ik neem je wensch in dank aan. Alleen zou ik je willen vragen, wat je in de gegeven omstandigheden met een gelukkig jaar bedoelt? Zal het een jaar zijn, waarin onze vreemdsoortige gevangenschap een einde neemt, of zal het jaar een voortzetting dezer zonderlinge reis beteekenen?”

„Ik weet niet, wat ik mijnheer hierop moet antwoorden. Zeker is het, dat wij vreemde dingen zien en dat wij ons gedurende de laatste twee maanden niet verveeld hebben. We aanschouwen het eene wonder na het andere, en als dat zoo voortgaat, dan weet ik niet hoe het eindigen moet. Ik geloof dat wij een dergelijke gelegenheid nooit meer zullen terug krijgen.”

„Nooit Koen!”

„En bovendien maakt die mijnheer Nemo het ons niet erg lastig.”

„Ook dat is waar, Koenraad.”

„Ik denk dus, dat een gelukkig jaar een jaar is, waarin wij alles zullen zien.”

„Alles zien, Koen? Dat zou wel een beetje lang kunnen duren. Maar wat denkt vriend Land er wel van?”

„Ned denkt het tegenovergestelde als ik,” antwoordde Koenraad. „Hij hecht veel te veel aan stoffelijke dingen en beschouwt zijn maag als zijn afgod. Hij kan zich niet tevreden stellen met altijd visschen te bekijken en visschen te eten. Dat hij brood, wijn en een hartigen slok moet missen, bevalt onzen Canadees volstrekt niet. Hij is te veel gewend aan een stevige biefstuk en een fikschen borrel, alhoewel dit laatste, met mate.”

„Wat mij betreft, Koen, ik heb aan die dingen geen behoefte en kan mij in het leven hier aan boord best schikken.”

„Ik ook,” antwoordde mijn bediende. „Ik denk er dus even sterk over om te blijven, als vriend Ned om te vluchten. Als nu het nieuw begonnen jaar voor mij niet goed is, dan zal het voor hem wél goed zijn, en omgekeerd. Op die manier zal er altijd één tevreden zijn. Kort en goed, ik wensch mijnheer veel geluk in 't nieuwe jaar.”

„Dank je wel, Koen. Je moet echter een poosje geduld hebben met de Nieuwjaarsfooi, want zooals je weet, bezit ik hier aan boord geen rooden stuiver. Ik kan je voor het oogenblik niets anders geven dan een hartelijken en welgemeenden handdruk.”

„Mijnheer was nog nooit zoo vrijgevig en ik ben er hoogst dankbaar voor.”

Daarop ging de brave jongen heen.

Den volgenden dag hadden wij reeds 11340 mijlen afgelegd sedert ons vertrek uit de Japansche Zee. We bevonden ons thans voor de gevaarlijke Koralenzee, die zich aan de noordoostkust van Australië uitstrekt. Ons vaartuig voer op eenige kilometers afstand van die verraderlijke klippen, waarop de schepen van Cook op

10 Juni 1770 bijna te pletter waren gelopen. Het schip waarop deze beroemde zeevaarder zich bevond, stootte op een rif en zoo het niet zonk, dan had het dit gelukkig toeval te danken aan het feit, dat het stuk koraalrif, hetwelk de boot beschadigd had, juist in de opening was blijven zitten en deze dus voor het indringende zeewater afsloot.

Zeer gaarne had ik dit 1400 kilometer lange rif eens bezocht. Maar juist op dit oogenblik zocht de *Nautilus* de diepte weer op en kreeg ik niets te zien van die hoge, door koralen gevormde muren. Ik moest mij tevreden stellen met eenige zeldzame visch-soorten, die men in de netten gevangen had.

Twee dagen, nadat wij de Koraalzee gepasseerd waren, kregen we de kust van Nieuw Guinea in zicht. Bij die gelegenheid deelde kapitein Nemo mij mede, dat hij van plan was om door de zeeëngte van Torres naar Indië te gaan. Meer zei hij niet. Ned Land zag met genoegen dat we op deze wijze dichterbij de bewoonde wereld kwamen.

De Straat van Torres wordt even gevaarlijk beschouwd om de talrijke klippen, die er in voorkomen, als om de woestheid der kustbewoners. Zij scheidt Nieuw-Holland van het Papoea-eiland, dat meestal Nieuw-Guinea genoemd wordt.

Dit eiland is ruim 1600 K.M. lang en 520 K.M. breed en heeft een oppervlakte van 640.000 vierkante kilometer. Het ligt tusschen 0°19' en 10°2' Z.B., en tusschen 128°53' en 146°15' O.L. Toen om twaalf uur de stuurman het middagbestek maakte, zag ik de toppen van de Arfalxs bergketen, welke langzaam oploopt en in scherpe punten eindigt.

Dit land, in 1511 door den Portugees Francisco Serano ontdekt, werd achtereenvolgens bezocht door Don José Meneses in 1526, door Gryalva in 1527, door den Spaanschen generaal Alvar de Saavedra in 1528, door

Juigo Ortey in 1545, door den Hollander Schouten in 1616, door Nicolas Sruic in 1753, door Tasman, Dormier, Fumel, Carteret, Edwards, Bougainville, Cook, Forrest, Mac Cluer, door d'Entrecasteaux in 1792, door Duperrey in 1823 en door Dumont d'Urville in 1827. „Het is de bakermat der Maleische kleurlingen,” had ik eens gelezen, weinig vermoedende, dat ik zelf nog eens later in de onmiddellijke nabijheid van dit land zou komen.

En thans kwam de *Nautilus* voor deze zeestraat, die niet ten onrechte als de gevaarlijkste ter wereld wordt beschouwd. De stoutmoedigste zeevaarders varen er slechts in de dringendste noodzakelijkheid doorheen en het was deze straat, waar Luiz Paz de Torrez zich door waagde, toen hij uit de Stille Zuidzee naar den Indischen Archipel ging en waar de schepen van Dumont d'Urville in 1740 bijna met man en muis vergingen. Hoewel de *Nautilus* bijna alle gevaren der zee scheen te kunnen trotseeren, zou hij toch met deze gevaarlijke koraalriffen kennis maken.

De zeeëngte van Torres is ongeveer 135 K.M. breed, maar zóó vol klippen, rotsen, eilandjes en riffen, dat de vaart er bijna onmogelijk is; men begrijpt dus, dat kapitein Nemo alle voorzorgsmaatregelen trof om er door te komen.

Het schip, dat aan de oppervlakte voer, kwam slechts langzaam vooruit; de machines werkten op halve kracht.

Van dit buitenkansje gebruik makend, hadden mijn makkers en ik op het platform plaats genomen. Vóór ons was het hokje van den stuurman en ik moest me al zeer vergissen, indien Nemo er zich niet zelf in bevond om zijn *Nautilus* op den goeden weg voortwaarts te brengen.

Ik had mij voorzien van de beste zeekaarten van de zeestraat en volgde daarop met de grootste oplettend-

heid onzen tocht. Rondom ons schip bruiste en kookte de woedende zee. De golven, die met een snelheid van 2 1/2 kilometer door den zeestroom in noordwestelijke richting voortgedreven werden, braken schuimend op de toppen der Koraalriffen, die hier en daar bloot kwamen.

„Dat is een leelijk zeetje,” meende Ned Land.

„Afschuwelijk!” antwoordde ik. „Ik geloof, dat de *Nautilus* het hard te verantwoorden zal hebben.”

„Die dondersche kapitein moet wel heel zeker van zijn stuurmanskunst zijn, want ginds zie ik riffen, waarop zijn schuit bij de minste aanraking te pletter zal loopen.”

Onze toestand scheen inderdaad bedenkelijk, maar als geleid door een bovennatuurlijke macht, kwam de *Nautilus* zonder ongelukken voorwaarts. Zij volgde niet den weg van de *Astrolabe*, die voor Dumont d'Urville zoo noodlottig was geworden; het vaartuig nam de koers iets noordelijker, voer langs het Murrayeiland en richtte den steven toen meer Zuidwestwaarts naar de doorvaart van Cumberland. Eerst dacht ik, dat ons schip er recht door heen zou gaan, doch het wendde zich weer noordwaarts en voer tusschen een groot aantal weinig bekende rotsen door. Ik verwonderde mij juist over deze richting, toen kapitein Nemo wederom van koers veranderde en regelrecht op het eiland Gueboroar aanstevende.

Het was drie uur in den middag. De *Nautilus* kwam steeds dicht bij het eiland. Het getij was bijna vol en we liepen op dat oogenblik op minder dan twee kilometer afstand langs de kust.

Plotseling werden we door een schok omvergeworpen; de *Nautilus* was op een klip geloopen; het schip lag roerloos stil, doch helde een weinig over naar bakboord.

Toen ik weer ter been was, zag ik den kapitein en

den eersten stuurman op het plat; zij onderzochten den toestand van het vaartuig en wisselden enkele woorden in hun geheimzinnige taal.

Onze toestand scheen mij alles behalve rooskleurig. Op twee kilometer aan stuurboordszijde lag het eiland Gueboroar, welks kust zich als een lange gebogen arm naar het westen strekte. In het zuiden en oosten werden eenige koraalriffen zichtbaar, die door het aflopend getij bloot kwamen te liggen. Wij zaten geheel vast en dat wel in een zee, waar het getij slechts middelmatig is; deze omstandigheid zou voor het vlot worden van de *Nautilus* wel eens noodlottig kunnen zijn. De scheepswand was echter zoo stevig, dat het schip zelf weinig geleden had.

Maar indien het al niet zinken of barsten kon, dan bestond toch de kans, dat het ten eeuwige dage op de rotsen zou blijven zitten en dan was het gedaan met de onderzeesche glorie van kapitein Nemo.

Ik stond juist over het een en ander na te denken, toen de kapitein, kalm en bedaard als altijd en zonder eenige ontroering of teleurstelling te toonen, op mij toetrad.

„Een ongeluk?” vroeg ik.

„Neen, een ongeval!” was zijn antwoord.

„Maar een ongeval,” hernam ik, „dat u misschien zal noodzaken het land te gaan bewonen, dat gij zoo zeer schuwt.”

Kapitein Nemo keek mij hoofdschuddend aan; het was, alsof zijn blik wilde zeggen, dat niets ter wereld hem bewegen kon ooit weer voet aan wal te zetten.

Ten slotte zei hij:

„De *Nautilus* is nog lang niet verloren, mijnheer Aronax; zij zal u nog de schoonste wonderen van den oceaan doen aanschouwen. Onze reis begint pas en ik hoop niet, reeds zoo spoedig de eer van uw gezelschap te moeten missen.”

„Maar u zult me toch moeten toegeven, kapitein,” antwoordde ik, zonder acht te slaan op den spot die uit zijn woorden duidelijk waarneembaar was, „U zult me moeten toegeven, dat de *Nautilus* is komen vast te zitten bij hoog tij; nu zijn de getijden in den Grooten Oceaan niet bijzonder sterk, en als gij u niet van uw schip wilt ontdoen, (hetgeen mij een onmogelijkheid schijnt), dan begrijp ik niet, hoe gij weer vlot wilt komen.”

„Volkomen juist, professor. De getijden in den Grooten Oceaan zijn niet sterk, maar er bestaat toch nog een verschil van bijna anderhalven meter in den hoogsten en laagsten waterstand met de andere gedeelten der zee. Over 5 dagen, dus 9 Januari, hebben we volle maan. Ik zou me sterk moeten vergissen, indien deze wachter der aarde niet zoo beleefd was, de watermassa een weinig te doen stijgen, en mij daardoor den dienst te bewijzen, dien ik slechts aan de maan wil te danken hebben.”

Na dit gezegd te hebben, ging de kapitein weer naar de stuurkooi. De *Nautilus* zat intusschen onbeweeglijk vast, alsof de korallen het voor eeuwig op dezelfde plaats gemetseld hadden.

„En wat zegt de kapitein ervan?” vroeg Ned Land, die zich onmiddellijk na diens vertrek bij mij voegde.

„Hij meent, dat wij tot den 9en stil blijven liggen, het aan de maan overlatende, ons weer vlot te maken.”

„Is 't waarachtig?”

„'t Is waarachtig.”

„En men gooit de ankers niet uit om zich hier af te brassen, en men laat de machines niet werken om hier vandaan te komen?”

„Het getij zal dat toch immers wel opknappen,” sprak Koenraad bedaard. De Canadees keek hem aan en haalde de schouders op; het was de zeeman, die uit hem sprak.

„Mijnheer de professor,” vervolgde Ned, „ik verzeker u, dat dit stuk ijzer nooit meer op of onder de zee zal varen; het is mijns inziens net goed genoeg, om als oud roest verkocht te worden. Ik geloof, dat de tijd daar is, om den kapitein de hielen te laten zien.”

„Beste Ned,” antwoordde ik, „ik heb het volste vertrouwen in dit vaartuig en ben er van overtuigd, dat kapitein Nemo met zijn beweringen gelijk heeft. Overigens kon de raad om te vluchten goed zijn, indien we Fransche of Engelsche kust in zicht hadden, maar hier in de buurt is 't een andere zaak. Wanneer het tot een uiterste komt, dat wil zeggen, indien de *Nautilus* niet vlot komt, dan zullen we nog altijd verder kunnen beslissen.”

„Me dunkt, dat het nog zoo kwaad niet zou zijn, dit eiland eens te onderzoeken. Er groeien boomen op, onder die boomen loopen dieren, dieren die een biefstuk en een flinke carbonade in hun lendenen hebben, en in die carbonaden zou ik mijn tanden wel eens willen zetten.”

„Nu heeft vriend Land weer gelijk,” zei Koenraad.

„Zou mijnheer geen verlof kunnen krijgen om eens aan land te gaan, al was het alleen maar, om niet de gewoonte te verliezen, den voet te zetten op een vast gedeelte van onze moeder aarde?”

„Ik kan het hem wel eens vragen, maar ik vrees, dat hij ons verzoek niet zal inwilligen.”

„De kans is in elk geval te probeeren,” meende Koenraad. „We weten dan tenminste hoe ver de vriendelijkheid van den kapitein ten onzen opzichte gaat.”

Tot mijn verbazing werd mijn verzoek door kapitein Nemo ingewilligd. Hij deed het zelfs met de grootste beleefdheid, zonder van mij de belofte te eischen, weer aan boord terug te komen. waarschijnlijk begreep hij zelf, dat ik nooit een vlucht door Nieuw-Guinea zou hebben durven ondernemen. Tusschen twee kwaden,

aan boord van de *Nautilus* gevangen te zijn of door de Papoea's opgegeten te worden, was het laatste nog het minst te verkiezen.

Den volgenden morgen, 5 Januari, werd ons een sloep ter beschikking gesteld en van het platvorm in zee gelaten; de riemen lagen er in en we namen in het ranke vaarttuig plaats. Behalve de riemen vonden we nog een aantal bijlen en electrische geweren. Toen alles gereed was, roeiden we tegen acht uur weg. De zee was vrij kalm, slechts van de landzijde woei een lichte bries. Koenraad en ik roeiden er ferm op los, terwijl Ned Land de plichten van den stuurman waarnam. En daar het vaarttuig gemakkelijk te hanteeren was, maakten we flinke vorderingen.

Ned was buiten zichzelf van vreugde. Hij gedroeg zich als een gevangene, die na een langdurig arrest eindelijk zijn cel is ontsnapt en er niet meer aan dacht, dat hij binnen enkele dagen naar die zelfde cel moest terugkeeren.

„Vleesch!” riep hij herhaaldelijk. „Eindelijk zullen we dan eens echt vleesch proeven. En welk vleesch? Echt wildbraad! Ik wil niet beweren, dat visch niet goed is, maar men moet er niet te veel van eten en ik geloof, dat een stuk versch wild onze maag geen schade zal doen.”

„Lekkerbek,” zei Koenraad. „Je doet mij watertanden!”

„We zullen moeten afwachten, of die bosschen wel zoo wildrijk zijn en of het wild niet zóó groot is, dat het den jager niet verjaagt,” merkte ik op.

„Alles goed en wel, professor,” zei de Canadees, wiens tanden zoo scherp leken als een bijl, „maar ik zal zelfs een tijgerrib eten als er niets anders te vinden is.”

„Vriend Ned jaagt ons den angst op het lijf,” liet Koenraad zich hooren.

„Hoe het ook zij,” hernam de harpoenier, „het eerst

beste dier op twee of vier pooten, met of zonder vleugels, krijgt van mij een schot in de lendenen."

"Daar zullen we de onvoorzichtigheid van vriend Ned weer hebben!" antwoordde ik.

"Maak u om mij niet bezorgd, mijnheer Arronax; roei maar stevig door. Met een half uurtje hoop ik u wat lekkers te kunnen voorzetten."

Tegen half negen liep de sloep op den zandigen oever van het eiland Gueboroar, na zonder ongelukken den gordel van koraalriffen te zijn doorgekomen.

EEN EN TWINTIGSCHE HOOFDSTUK.

Gueboroar.

Het was mij zonderling genoeg te moede toen ik weer eens vasten bodem betrad. Ned Land zette er zijn voet op, alsof hij bezit van het eiland wilde nemen. En toch waren er pas twee maanden verlopen sedert wij, „passagiers van de *Nautilus*” waren volgens een uitdrukking van kapitein Nemo, die echter slechts diende om de waarheid te verbloemen, dat wij door den commandant van dat schip gevangen werden gehouden.

Binnen enkele minuten waren we reeds een paar honderd meter diep het binnenland ingestapt. De bodem was bijna geheel koraalvormig. Toen we een poosje hadden geloopt, zagen we een prachtig bosch, welks machtige boomstammen van soms 70 meter hoogte, door slingerplanten onderling waren verbonden; aan den voet dezer woudreuzen en onder het dichte bladerdak der heesters, was de grond bezaaid met de prachtigste bloemen. Maar al deze heerlijke voortbrengselen der tropische flora waren niet in staat, den Canadees het schoone voor het nuttige te doen vergeten; hij zag een kokosboom, sloeg er eenige vruchten van af, brak die door, en we dronken de melk, en aten de pit met een smaak die bewees dat wij innerlijk sterk verlangd hadden naar een afwisseling op het dagelijksch menu van de *Nautilus*.

„Ze smaken heerlijk!” zei Ned.

„Heerlijk!” herhaalde Koenraad.

„Ik geloof niet dat kapitein Nemo er iets op tegen zal hebben, wanneer we een lading kokosnooten mee naar boord nemen!” meende de harpoenier.

„Ik denk het ook niet,” antwoordde ik. Maar ik ben er van overtuigd dat hij er niet van zal willen proeven.”

„Des te erger voor hem,” meende Koenraad.

„En des te beter voor ons,” liet Ned er op volgen.

„Want des te meer blijft er voor ons over.”

„Nog één woord,” zei ik tot Ned, die op het punt stond een tweede kokospalm te plunderen. „Die kokosnooten zijn uitmuntend, maar alvorens er de sloep mede vol te laden, dunkt het mij wel zoo verstandig eens uit te zien of het eiland geen andere producten oplevert die even nuttig zijn.”

„Mijnheer heeft volkomen gelijk,” merke Koenraad op.

„En daarom stel ik voor in de sloep drie plaatsen open te houden: één voor vruchten, één voor groenten en één voor wildbraad, alhoewel ik van het laatste nog geen spoor heb gezien.”

„We mogen den moed niet laten zinken, vriend Koen!” meende de Canadees.

„Op weg dan!” riep ik uit. „Maar laat ons goed uit onze doppen zien, want we zouden wel eens wezens kunnen ontmoeten, die het niet zoo nauw nemen in hun keuze van vleesch.”

„Kom! kom!” riep Ned; een beteekenisvolle beweging met z'n kaken makende.

„Wat beteekent dat?” vroeg Koenraad.

„Ik begin warempel te gelooven dat het menscheneten nog zoo onplezierig niet is,” hernam de harpoenier.

„Ned! Ned! ben jij een menscheneter?” vroeg Koenraad. „Hu, ik schrik er van en geloof dat het niet meer veilig is jouw hut te deelen. Ik heb dan nog eens kans half opgepeuzeld wakker te worden.”

„Luister eens, Koen. Ik houd veel van je, maar niet voldoende om je zonder dringende noodzakelijkheid voor mijn ontbijt te gebruiken.”

„Ik vertrouw je maar half!” zei Koen. „Vooruit, op jacht. We moeten absoluut een stuk wild schieten om

dien kannibaal tevreden te stellen of anders zal mijnheer op een morgen niets anders vinden dan een paar afgekloven beentjes die voor zijn scheerwater moeten zorgen."

Onder deze en dergelijke gesprekken werd de tocht door het sombere woud voortgezet. We vonden eetbare planten en tevens een van de nuttigste boomen uit de keerkingsstreken. Ik bedoel de broodboomen die op het eiland Gueboroar in groote getale voorkomen; deze boomsoort verschilt van de overigen, doordat de stammen bijna kaarsrecht zijn en soms een hoogte bereiken van 14 meter. De top draagt een prachtige bladerenkroon waarin groote ronde vruchten groeien die vaak een middenlijn hebben van 10 centimeter.

Ned Land kende deze vruchten zeer goed. Op zijn talrijke reizen had hij ze meermalen gegeten en hij wist ze met groote handigheid open te krijgen.

„Mijnheer," zei hij, „ik mag sterven als ik niet van dien broodboom eet."

„Eet naar hartelust, Ned; wij zijn hier om van alles te proeven."

Met behulp van brandglas, stak Ned een hoopje doode takken in brand dat weldra tot een helder vuur opflikkerde. Intusschen zochten Koen en ik de beste broodboomvruchten bijeen. Enkelen waren nog onrijp terwijl anderen geel en geleiachtig waren en er slechts op schenen te wachten om geplukt te worden. De vrucht dezer boomen heeft geen kern. Koenraad bracht Ned een twaalfstal vruchten die in schijfjes gesneden en op het vuur gelegd werden.

„U zult eens zien hoe lekker dit brood is," meende de harpoenier.

„Voor al wanneer men in geen maanden een stukje brood over de lippen heeft gehad," liet Koenraad er op volgen.

Na een paar minuten hadden de vruchtenschijven

zwarte korsten gekregen. Het binnenste was een wit deeg, een soort week kruim, waarvan de geur aan die van artisjokken herinnerde. Het brood was bijzonder smakelijk.

„'t Is jammer,” zei ik, „dat men dit deeg niet versch kan houden en daarom lijkt het mij nutteloos een groote voorraad in te slaan.”

„Mijnheer *spreëkt* als een natuuronderzoeker, maar ik zal *handelen* als een bakker. Koen, zoek eens een hoop vruchten bij elkaar, die wij kunnen medenemen als we naar boord terug gaan.”

„En hoe wil je die vruchten bereiden?” vroeg ik.

„Door uit het merg een gegist deeg te maken, dat men lang voor bederf kan vrijwaren. Wanneer we het willen eten, dan zal ik het in de kombuis laten bakken. Het mag dan wel een beetje zuur zijn, maar u zult het toch lekker vinden.”

„Dus, Ned, er ontbreekt niets meer aan dit brood?” vroeg ik.

„Een kleinigheid, professor; we hebben nog eenige vruchten of althans wat groente nodig.”

„Vooruit, op zoek naar groenten en vruchten.”

Ons zoeken bleef niet „vruchteloos”. Tegen den middag hadden we een flinke hoeveelheid bananen verzameld, die de Maleiers „pisang” noemen. Behalve deze bananen, bestond onze buit uit een hoeveelheid ananassen van buitengewone grootte. Met het bijeenbrengen van dezen oogst ging een geruime poos heen, doch we behoefden den verloren tijd niet te betreuren.

Koenraad bleef voortdurend naar Ned kijken die voorop liep en, zonder zich een enkel maal te vergissen, vruchten verzamelde om zijn voorraad zoo volledig mogelijk te maken.

„Ontbreekt je niets, vriend Land?” vroeg Koen.

„Ja, toch wel iets. Al die planten en vruchten te zamen vormen nog geen maaltijd. We hebben nu pas het des-

sert, maar soep en gebraad schitteren nog door afwezigheid."

„Ik geloof, Ned, dat de karbonaden die je ons beloofde tot het rijk der fabelen behooren."

„Niet zoo voorbarig zijn, mijnheer de professor," antwoordde Ned die een weinig geërgerd scheen over deze onschuldige grap.

„De jacht is nog niet geëindigd; integendeel, zij moet nog eerst beginnen. We zullen nog wel een gevederd of behaard dier tegenkomen, en is het hier niet, dan is het ergens anders..."

„En is het vandaag niet, dan is het morgen," voegde Koen er aan toe. „Wij mogen niet te ver gaan, en ik zou met mijnheers goedvinden willen voorstellen, naar de sloep terug te keeren."

„Nu al?" vroeg Ned.

„We moeten voor donker aan boord zijn," antwoordde ik.

„Hoe laat is het dan?" vroeg de Canadees weer.

„Zeker wel twee uur," was Koenraad's antwoord.

„Wat gaat de tijd aan wal toch gauw," zuchtte de harpoenier.

„Op weg!" riep Koen.

Wij namen den terugweg door het bosch en sneden daar nog eenige koppen uit jonge palmboomen, een vrucht die onze Europeesche kool kan vervangen. We vonden eveneens een soort kleine snijboonen, die er voortreffelijk uitzagen.

Aldus gepakt en gezakt bereikten we de sloep. Ned was echter van meening dat onze voorraad nog niet groot genoeg was. En als om zijn woorden te bevestigen, ontdekten we, juist op het oogenblik dat we ons zouden inschepen, aan het strand eenige boomen van 8 tot 10 meter hoogte.

Deze boomen behooren tot de palmsoorten, zijn even kostbaar als de broodboom en worden met recht tot de

nuttigsten van den geheelen Indischen archipel gerekend. Het waren sagoboomen, die van zelf voorttellen zonder aangekweekt te worden, daar zij evenals de moerbezieboomen loten schieten en zich zelven zaaien."

Ned Land wist precies hoe men dezen boom moest aanpakken, hij nam zijn bijl en die met groote kracht zwaaiend, had hij weldra eenige der boomen geveld. Van elken stam scheurde hij een reep schors af ter breedte van ongeveer een centimeter. Onder de schors lag een net van lange vezels die met een soort gomachtig meel onderling samengeplakt waren. Dit meel was de beroemde sago, die bij de Zuidzeevolkeren als voedingsmiddel in hoogen gunst stond. Ned nam zich voor het meel er later uit te halen en het in vormen te laten hard worden, nadat het in de zon gedroogd was.

Beladen met al deze schatten, verlieten we tegen vijf uur het eiland en bereikten een uur later de *Nautilus*. Bij onze aankomst verscheen niemand aan dek; de ijzeren cylinder scheen geheel verlaten. Ik begaf mij naar mijn hut, waar het avondeten gereed stond, at en ging vervolgens naar kooi.

Ook den volgenden morgen zagen wij noch den kapirein, noch iemand van de bemanning. Mijn makkers en ik liepen naar het platvorm en vonden daar de sloep op dezelfde plaats liggen waar wij haar den vorigen avond hadden verlaten. Wij besloten nog eens naar het eiland terug te gaan en hoopten een gelukkiger jacht te hebben dan den vorigen dag.

Even na zonsopgang bereikten wij het eiland Gueboroar. Eenmaal aan land, begaven wij ons direct op weg, doch hadden de grootste moeite den Canadees bij te houden, die ons met zijn lange beenen voortdurend eenige meters vooruit was.

We liepen de kust langs in westelijke richting, dwaadden eenige kleine riviertjes en kwamen eindelijk op een hoogvlakte, die door prachtige bosschen begrensd

werd. Langs de riviertjes zweefden een paar ijsvogels die bij onze nadering ijlings de vlucht namen. Hun schuwheid was voor mij het bewijs dat deze vogels reeds met wezens als wij bekend waren, en zoo het eiland al niet bewoond was, er toch af en toe menschen moesten komen.

Na een weelderige weide te zijn overgegaan, kwamen wij aan den rand van een klein bosch waar het gezang van ontelbare vogels ons vroolijk tegenklonk.

„Dat zijn nog maar vogels,” zei Koenraad.

„Maar er zijn er toch bij die men eten kan,” merkte de harpoenier op.

„Ik geloof het niet,” zei Koenraad, „want ik zie niets dan papegaaien.”

„Vriend Koen,” antwoordde de Canadees ernstig, „de papegaai is een fazant voor hem die niets beters tusschen de tanden krijgt.”

„En als ze goed bereid worden, zijn ze zelfs zoo kwaad nog niet,” liet ik er op volgen.

Nauwelijks had ik deze woorden gesproken, of ik zag eenige vogels opvliegen, wier lange vederen hen noodzaakten tegen den wind in te vliegen. Hun dwarrelende vlucht, de bevalligheid der bochten die zij in de lucht beschreven en de schittering hunner kleuren trokken mijn bijzondere aandacht; ik herkende ze zonder moeite.

„Paradijsvogels!” riep ik uit.

„Behoort tot de categorie der musschen, afdeeling...” zei Koen.

„Zijn zij ook familie van de patrijzen?” viel Ned hem in de rede.

„Dat geloof ik niet, maar ik vertrouw op je handigheid om een dezer vogels te vangen.”

„Ik wil het wel probeeren, professor, alhoewel ik beter den harpoen dan het geweer hanteer.”

De Maleiers, die evenals de Chineezzen, een bijzonder levendigen handel in deze vogels drijven, hebben ver-

schillende manieren om ze te vangen waarvan wij, in de gegeven omstandigheden, geen gebruik konden maken. Dan eens zetten zij strikken in de toppen der boomen waarin de paradijsvogels zich bij voorkeur ophouden, dan weer vangen zij ze met lijnstokken, ja, soms gaan zij zelfs zoover dat zij het water vergiftigen waarin de vogels komen drinken. Wat ons betreft, wij moesten trachten ze met een welgemikt schot neer te leggen, hetgeen bijzonder moeilijk is en dan ook oorzaak was dat wij een deel onzer ammunitie nutteloos verspilden.

Tegen elf uur hadden wij de andere zijde der bergen bereikt, zonder iets geschoten te hebben. De honger deed zich reeds sterk voelen; we hadden er n.l. op gerekend, zelf ons wild te schieten en in onze hoop werden wij nu eenmaal teleurgesteld. We begonnen den moed reeds te verliezen, toen Koenraad het geluk had twee duiven te schieten die spoedig geplukt en aan het spit gebraden waren. Terwijl Koen de beestjes bereidde, zocht Ned wat vruchten en daarmee hadden we dan toch een overheerlijk maal.

„Er ontbreekt ons nu nog alleen maar een lekker stuk wild,” zei de Canadees, die niet van zijn gedachten scheen af te brengen. Die duifjes, hoe goed ze ook smaken, zijn toch eigenlijk maar bijwerk. Ik zal dan ook niet eerder tevreden zijn voordat ik een beest geschoten heb waarvan ik carbonaden kan eten.”

„En ik niet voordat ik een paradijsvogel geschoten heb,” zei mijn bediende.

„Vooruit, mannen, dan op jacht,” zei ik. „Het beste lijkt mij dat we op het strand aanhouden. Wij zijn tot de helling der bergen genaderd en ik geloof dat het beter is naar de bosschen terug te keeren.”

We begaven ons dus op weg. Na een uur te zijn voortgegaan, kwamen we in een bosch van sagoboomen; bij onze nadering vluchtten een paar slangen

voor ons weg; ook de paradijsvogels ontweken ons en ik wanhoopte er reeds aan een onder schot te krijgen, toen Koenraad, die vooruit was gegaan, zich eensklaps bukte, een blijden kreet slaakte en met een prachtigen paradijsvogel in de hand naar mij toe kwam.

„Bravo, Koen, dat heb je prachtig gedaan.”

„Mijnheer is wel vriendelijk,” antwoordde de bescheiden jongen.

„Maar Koen, weet je dan niet dat het een waar meesterstukje is een dergelijken vogel met de hand te vangen?”

„Als mijnheer het dier eens bekijken wil, dan zal mijnheer zien dat het niet zoo moeilijk was.”

„En waarom niet, Koen?”

„Omdat die vogel zoo dronken is als een dragonder.”

„Dronken?”

„Ja, mijnheer, dronken van de muskaatnoten die hij onder den boom, waar ik hem ving, genoeglijk zat op te peuzelen. Zie eens, vriend Ned, wat het schandelijk resultaat is van onmatigheid!”

„Alle donders,” antwoordde de Canadees, „men zal mij toch heusch niet kunnen verwijten dat ik de laatste twee maanden zooveel jenever gedronken heb.”

Intusschen bekeek ik den schoonen vogel; Koenraad had zich niet vergist; de paradijsvogel, dronken van het koppige sap der muskaatnoten, was niet in staat een beweging te maken. Hij behoorde tot de schoonste der acht soorten paradijsvogels die men op Nieuw-Guinea vindt; hij was smaragdkleurig, ongeveer 30 centimeter lang en had een naar verhouding kleinen kop. Ook de oogen, die vrij dicht bij elkaar stonden, waren klein, doch schitterden in een zeldzame kleurenpracht. De bek was geel, pooten en nagels bruin, de vleugels lichtbruin met purper aan de uiteinden, kop en hals licht geel, de borst smaragdkleurig en de buik kastanje bruin. Boven den staart staken twee lange hoornachtige en met dons

bedekte schachten uit, die in zeldzaam zachte veeren eindigden. Ik vatte het plan op dezen vogel mede te nemen naar Parijs en hem daar aan de directie van den Dierentuin ten geschenke te geven.

„Is hij dan zóó zeldzaam?” vroeg de Canadees op den toon van een jager die een stuk wild met geheel andere oogen ziet dan een man der wetenschap.

„Zeer zeldzaam, beste vriend, en tevens zeer moeilijk om levend te vangen. En zelfs dood, zijn deze vogels nog het onderwerp van een levendigen handel. De inboorlingen hebben daarom een middel bedacht, om deze vogels langs kunstmatigen weg te fabricceeren, zooals men ook kunstparels fabricceert.”

„Wat?” riep Koenraad, „heeft men kunstmatige paradijsvogels?”

„Ja zeker, Koenraad.”

„En weet mijnheer hoe de inboorlingen dat kunststukje uithalen?”

„Ook dat weet ik. Gedurende de oostmoesson verliezen de paradijsvogels hun staartveeren. Deze veeren worden door de inboorlingen opgezocht en in de huid van een of anderen armzaligen papegaai gestoken die men te voren tot dit doel verminkt heeft. En na dat de aldus toegetakelde vogels nog een vernisje gekregen hebben, worden ze tegen goed geld aan de directies van Europeesche Dierentuinen verkocht.”

„Mooi zoo!” riep Ned Land, „al is het dan de vogel niet, dan zijn het toch zijn veeren en zoolang het beest niet gegeten wordt, zie ik er heusch geen kwaad in.”

Maar indien mijn jachtbegeeren al voldaan was door het bezit van den schoonen paradijsvogel, was dit bij den Canadees nog lang niet het geval. Maar tegen twee uur had Ned het geluk een prachtig boschvarken neer te leggen, een soort dat door de inboorlingen barioetang genoemd wordt. Het beest kwam juist van pas om de lang gewenschte „carbonade” voor Ned Land te

leveren en werd dan ook met applaus begroet, d.w.z. toen het goed en wel geschoten was.

Het beest werd door den harpoenier geslacht, van zijn ribbetjes ontdaan, die men voor het avondmaal wilde bewaren en daarna werd de jacht voortgezet. Ned Land en Koenraad doorkruisten het kreupelhout en joegen een troep kangeroes op die ze echter niet gemakkelijk konden verschalken. Na veel moeite gelukte het den Canadees toch er eenigen met een schot uit zijn electrisch geweer neer te leggen.

„Ach, professor!” riep Ned, wien de jachtwoede naar het hoofd gestegen was, „welk heerlijk wild, vooral gestoofd. We hebben twee, drie, vijf... voldoende voor een flinken voorraad op de *Nautilus*. En dan te bedenken, dat al dit lekkere vleesch voor ons alleen is en dat die gekken van het schip er niets van zullen proeven!”

Ik geloof waarlijk, dat, indien de Canadees in zijn overmaat van vreugde niet zooveel gepraat had, hij nog den geheelen troep zou hebben neergelegd. Voorloopig stelde hij zich echter tevreden met een dozijn dezer buideldieren, die gewoonlijk in holle boomstammen huizen. Alhoewel ze tamelijk klein van stuk zijn, — men geeft deze soort ook wel den naam van „kangeroe-konijnen ... smaakt hun vleesch uitmuntend en zijn om deze reden door de inboorlingen zeer gezocht.

Wij waren met de resultaten dezer jachtpartij zeer in onzen schik. De vroolijke Ned stelde voor, den volgenden dag terug te keeren naar dit aardsche paradijs dat hij van alle eetbare viervoeters berooven wilde. Hij rekende echter buiten den waard.

Tegen zes uur in den avond waren we weer op het strand. Onze sloep lag nog op de zelfde plaats waar wij haar hadden achter gelaten. De *Nautilus* stak nog altijd als een lange klip, op twee mijl buiten de kust, boven de oppervlakte der zee uit.

Zonder een oogenblik te verliezen, begon Ned Land

toebereidselen te maken voor het diner. En het duurde niet lang, of de gebraden varkens-carbonaden verspreidden een bijzonder aangenamen geur.

Doch ik bemerk, dat ik den Canadees begin na te doen en voor een paar gebraden varkens-carbonaden reeds in geestdrift geraak. De lezer zal het mij en ook vriend Land vergeven.

Om kort te gaan, het diner was uitmuntend. Behalve genoemde varkenscarbonaden, bestond het maal nog uit een paar houtduiven, een sagopastij, brood van den broodboom, eenige manga's, een half dozijn ananassen, en het uitgegiste sap van zeker soort van kokosnooten dat zoo koppig was als een belegen Bordeaux-wijn; ik geloof zelfs, dat mijn dappere kameraden een lichte roes hadden.

„Indien we vanavond eens niet naar boord terugkeerden?” stelde Koenraad voor.

„Indien we er eens nooit meer terugkeerden?” liet Ned Land er op volgen.

Op dat oogenblik viel er een steen voor onze voeten neer en maakte een eind aan het voorstel van den harpoenier.

TWEE EN TWINTISCHE HOOFDSTUK.

Het electrische bolwerk.

Zonder van onze plaatsen op te staan, keken we naar de richting van het bosch; een oogenblik hield ik met eten op, doch vriend Ned liet zich niet van de wijs brengen en at geregeld door.

„Er is nog nooit een steen van zelf uit de lucht gevallen,” zei Koenraad, „of het moest een meteorsteen zijn.”

En als om deze woorden te bevestigen, sloeg een tweede steen het lekkere duivenboutje uit de hand van mijn bediende.

Thans sprongen we alle drie overeind; we namen onze geweren ter hand, bereid, om ons leven tegen iederen aanval te verdedigen.

„Zouden het apen zijn?” vroeg Ned.

„Neen, geen apen,” antwoordde mijn bediende, „het zijn inboorlingen die ons aanvallen.”

„Naar de sloep!” riep ik uit, naar het strand loopende. Onze beweging was niet te voorbarig, want een twintigtal, met pijl en boog gewapende inboorlingen, verscheen aan den rand van een boschje, dat zich op ongeveer 100 meter aan onze rechterzijde bevond. De sloep lag ongeveer 10 vadem van ons verwijderd. Weliswaar kwamen de wilden slechts langzaam naderbij, maar hun bedoelingen lieten aan duidelijkheid niets te wenschen over; het regende letterlijk pijlen en steenen.

Ned Land die zooveel moeite had gedaan onzen voor-

raad voedsel zoo compleet mogelijk te maken, wilde den buit niet geheel en al in den steek laten en liep met zijn varken op den eenen en de kangoeroe's op den anderen schouder zoo hard als hij kon naar de boot. In twee minuten waren we op het strand; het proviand en onze wapens in de sloep werpen en de boot zelf in zee brengen was daarna het werk van een oogenblik. Nauwelijks hadden we twee kabellengten geroeid, of ongeveer honderd inboorlingen liepen reeds tot aan het middel in het water. Ik keek eens naar de *Nautilus*, doch daar scheen men niets van den overval gemerkt te hebben.

Twintig minuten later waren we aan boord; het luik stond open en nadat wij de boot hadden vastgelegd, gingen we naar binnen. Ik liep naar den salon, waar ik kapitein Nemo vond, die geheel verdiept scheen in de bespeling van het groote orgel.

„Kapitein!” zei ik.

Hij hoorde me niet.

„Kapitein!” riep ik nog eens en raakte daarbij zijn arm aan. Thans eerst scheen hij uit zijn muzikale droomen te ontwaken, en zei, zich half omkeerende:

„O, bent u het, mijnheer Arronax? Was de Godin der jacht u gunstig?”

„Daarover kan ik niet klagen, kapitein,” antwoordde ik, „maar ongelukkigerwijze hebben we kennis gemaakt met een troep tweevoetige wezens, wier nabijheid ons vrij gevaarlijk toescheen.”

„Wat voor wezens?”

„Wilden!”

„Wilden!” antwoordde de kapitein op spottenden toon. „En gij verwondert u, mijnheer, als gij ergens voet aan wal zet, er wilden te vinden? Wilden, waar zijn die niet? En bovendien, zijn die wilden die gij vindt erger of gevaarlijker dan andere wilden?”

„Maar kapitein...”

„Mijn waarde professor, laat mij u zeggen dat ik nog steeds overal ter wereld wilden heb ontmoet.”

„Best mogelijk,” antwoordde ik, „maar als gij deze inboorlingen niet aan boord wilt hebben, dan dient gij toch eenige voorzorgsmaatregelen te nemen.”

„Maakt u daaromtrent niet bezorgd, professor.”

„Maar ze zijn vrij talrijk!”

„Hoeveel ongeveer?”

„Minstens honderd.”

„Mijnheer Arronax,” hernam de commandant van de *Nautilus*, terwijl hij zijn vinger weer over de toetsen van het orgel liet gaan, „indien de geheele wilde bevolking van Nieuw Guinea op het strand bij elkaar was, dan nog zou mijn schip van haar overval niets te vreezen hebben!”

En zonder aan deze woorden iets toe te voegen, hervatte hij zijn spel. Weldra scheen hij mijn tegenwoordigheid geheel vergeten te hebben, en het kwam mij onbescheiden voor hem langer te storen.

Ik ging dus weer naar boven. De nacht was reeds gevallen, want onder deze breedte bestaat weinig of zoo goed als geen schemering. Het einland Gueboroar was nauwelijks te onderscheiden; slechts enkele vuren op het strand duiden op de aanwezigheid der inboorlingen.

Gedurende enkele uren genoot ik van den heerlijken tropischen nacht. Het onwrikbaar zelfvertrouwen van den kapitein had mij het gevaar van een overval geheel doen vergeten en terwijl ik naar de sterren keek gingen mijn gedachten terug naar mijn vaderstad, naar het schoone Parijs. Zonder nieuwe gebeurtenissen ging de nacht voorbij; de Papoea's waren hoogst waarschijnlijk bevreesd voor het vreemde monster, dat in de baai lag.

Den volgenden morgen, om zes uur, stond ik op en toen ik naar het strand keek zag ik dat de wilden thans nog talrijker waren dan den vorigen avond. Naar ruwe

schatting waren er vijf- tot zeshonderd man bijeen. Gebruik makende van den lagen stand van het water waren eenigen, van den eene klip op de andere springende, de *Nautilus* tot op twee kabellengten genaderd. Toen zij geheel naderbij gekomen waren, kon ik vaststellen dat het wel degelijk Papoea's waren, menschen van athletische gestalte, met een hoog en breed voorhoofd, sterk gewelfde borst, kortom met alle uiterlijke kenteekenen van een werkelijk natuurlijk schoon ras. Hun wolachtig haar was rood geverfd en stak vreemd af tegen hun huid, die zoo glad en glimmend was als die van Nubiërs. Aan hun doorstoken en uitgerekte oorlellen hingen kleine beentjes; de meesten hunner waren naakt. De enkele vrouwen die ik zag, droegen een soort crinoline van gedroogd gras, die tot aan de knieën reikte. De opperhoofden hadden hun hals met een halve maan en met snoeren van roode en witte glaskoralen versierd; de mannen waren allen met pijl en boog gewapend en droegen op den rug een soort netje, waarin zij ronde steenen bewaarden, die zij met groote behendigheid naar een bepaald doel wisten te werpen.

Een der opperhoofden was ons schip tot op enkele meters genaderd en bekeek het aandachtig. Deze man bekleedde hoogstwaarschijnlijk een hoogen rang onder de bevolking, tenminste te oordeelen naar een soort prachtig beschilderde mat van gedroogde banaan-bladeren, welke hij om het lichaam geslagen had. Daar hij zich onder het bereik van mijn geweer bevond, had ik hem gemakkelijk kunnen neerschieten, doch ik oordeelde het verstandiger te wachten totdat zij de vijandelijkheden zouden openen. Tusschen Europeanen en wilden past het, dat Europeanen zich verdedigen en nimmer aanvallen.

Gedurende eenige uren bleven de inboorlingen om de *Nautilus* heendraaien, doch zij maakten geen aanstalten

Gebruik makende van den lagen waterstand,
waren de inboorlingen tot vlak bij de *Nautilus* gekomen.

aan boord te komen. Uit hun gebaren meende ik te mogen opmaken, dat zij mij uitnoodigden aan land te komen, een uitnoodiging, waaraan ik begrijpelijkerwijze geen gevolg gaf.

Daar alles rustig bleef, besteedde ik den tijd, dien ik nu wel gedwongen was aan boord door te brengen, met visschen. Mijn handige bediende had namelijk een soort schepnet vervaardigt, dat mij hierbij uitstekend van pas kwam. Een tijdje lang vischte ik ijverig in het heldere water, doch mijn buit bestond slechts uit eenige schelpen, wat pareloesters en een dozijn kleine schildpadden, die ik voor ons diner wilde bewaren. Doch op een gegeven oogenblik kreeg ik een wonder, of liever gezegd een natuurlijke misvorming te zien die men slechts zelden ontmoet. Koen had juist het net uitgeworpen en haalde het met een lading zeer gewone schelpen weer op, toen hij mij plotseling de hand in het net zag steken en er een schelp uithalen, die ik met een uitroep van vreugde in de hoogte hield.

„Wat scheelt er aan, mijnheer?” vroeg de brave jongen verbaasd. „Is mijnheer gebeten?”

„Neen, mijn jongen, en toch zou ik voor zulk een ontdekking wel een lid van mijn vinger willen missen.”

„Welke ontdekking?”

„Deze schelp,” zei ik, hem het voorwerp toonende, dat ik juist gevonden had.

„’t Is doodeenvoudig een purper-olijf, klasse...”

„Alles goed en wel, Koen, maar in plaats van rechts naar links gedraaid te zijn, is het bij deze schelp juist omgekeerd.”

„Omgekeerd?”

„Ja, Koen, dit is een linksche schelp.”

„Een linksche schelp!” herhaalde Koenraad, terwijl zijn gezicht van vreugde straalde.

„Zie maar eens hier.”

„Ik wil mijnheer eerlijk verzekeren, dat ik nog nooit

zoo verheugd ben geweest, als bij het zien van deze schelp.”

En tot deze vreugde was waarlijk wel reden; men weet toch, dat rechtswenden volgens de theoriën der natuurvorschers, een wet der natuur zelve is. De hemellichamen en hun satelieten bewegen zich bij hunne wenteling, om de zon en om hun as altijd van rechts naar links; de mensch gebruikt bij voorkeur de rechterhand, zoodat allerlei werktuigen en instrumenten, als trappen, sloten, horlogeveeren, enz., op zoodanige wijze gemaakt zijn, dat zij rechts gebruikt kunnen worden. De natuur heeft deze wet ook gevolgd in het draaien van schelpen, ze zijn allen rechts, behalve enkele uitzonderingen, die, als zij gevonden worden, door amateurs met goud betaald worden.

Koen en ik waren dus opgetogen met onzen schat, en ik vatte het plan reeds op hem bij mijn aankomst te Parijs aan het Museum voor Natuurlijke Historie ten geschenke te geven, toen een steen, door een der inboorlingen geworpen, het kostbare voorwerp uit Koenraads hand sloeg, zoodat het in scherven op den grond viel. Ik slaakte een kreet van wanhoop. Koenraad greep mijn geweer, legde aan op den inboorling, die den steen geslingerd had en schoot.

„Koen,” riep ik, „wat doe je!”

„Ziet mijnheer dan niet dat die kannibaal ons aanvalt!”

„Maar Koen, een schelp is geen menschenleven waard.”

„O, die schurk, ik had liever gewild dat hij mij den arm had verbrijzeld.

Koenraad meende het oprecht, maar ik was het niet met hem eens. Zooals de volgende toestanden echter zullen doen zien, kon ik hem niet geheel en al ongelijk geven. Een twintigtal prauwen omringden ons. De vaartuigen, die van uitgeholde boomstammen gemaakt

waren, werden door halfnaakte wilden bestuurd en ik zag niet zonder een groote ongerustheid dat zij ons meer en meer naderden.

Het was merkbaar dat deze inboorlingen reeds vroeger met Europeanen in contact waren geweest en hun schepen kenden. Maar wat moesten ze wel denken van dien langen ijzeren cylinder, zonder mast of schoorsteen? Niets goeds, want zij waren eerst op eerbiedige afstand gebleven. Toen zij het vaartuig echter onbewegelijk stil zagen liggen, vatten zij moed, en wilden er nader kennis mee maken; doch juist deze kennismaking moesten wij tot elken prijs beletten. Onze geweren, wier schot geen knal gaf, konden hen slechts weinig vrees inboezemen, daar zij slechts eerbied hebben voor geraasmakende vuurwapenen. De bliksem zou ook zonder den donder den mensch niet verschrikken, alhoewel het gevaar in het eerste en niet in het laatste gelegen is.

Op dat oogenblik waren de prauwen geheel naderbij gekomen en het regende pijlen en steenen om ons heen.

„Alle donders,” riep vriend Koenraad, „misschien zijn het wel giftige pijlen.”

„Ik zal den kapitein waarschuwen,” zei ik, de trap afgaande.

Ik liep naar den salon en daar dezen verlaten was liep ik naar Nemo's kamer.

„Binnen!” riep de kapitein, nadat ik had aangeklopt. Ik trad binnen en vond den commandant van den *Nautilus* verdiept in een wiskundige berekening.

„Stoor ik?” vroeg ik uit beleefdheid.

„Ja, mijnheer,” was het korte antwoord, „doch ik geloof dat gij wel ernstige redenen moet hebben voor deze storing.”

„Zoo is het inderdaad; we zijn omringd door prauwen, en zullen binnen enkele minuten door die troep inboorlingen worden aangevallen.”

„Zoo,” zei de kapitein bedaard, „zijn ze met hun prauwen gekomen?”

„Ja zeker, kapitein.”

„Welnu, dan is het immers voldoende dat het luik gesloten wordt!”

„Juist, en ik kwam u zeggen...”

„Het is reeds gebeurd,” zei de kapitein, nadat hij op een knopje aan den wand gedrukt had. De sloep is op haar plaats en het luik is dicht. Gij vreest toch zeker niet, dat die heeren de wanden van mijn vaartuig zullen verbrijzelen, waar zelfs de kogels van de *Abraham-Lincoln* op zijn afgestooten!”

„Nee, kapitein, maar er bestaat nog een ander gevaar.”

„Welk mijnheer?”

„Morgenochtend moet het luik weer open gemaakt worden ter verversching van onzen voorraad lucht.”

„Dat is zoo, want ons vaartuig ademt evenals een walvisch.”

„Juist, en indien de Papoea's op dat oogenblik op het plat zijn, dan zie ik niet in, hoe gij ze beletten kunt binnen boord te komen.”

„Welnu, laat ze dan maar komen; ik zie geen enkele reden hen dat te beletten; het zijn toch arme duivels, en ik zou niet gaarne willen dat mijn bezoek in de buurt van hun eiland het leven zou kosten aan een dier ongelukkigen.”

Na deze vreemde woorden wilde ik heengaan, doch de kapitein hield me terug en verzocht me een oogenblik plaats te nemen. Hij informeerde met veel belangstelling naar onzen tocht op het eiland en scheen niet te begrijpen hoe de Canadees zoo vurig naar vleesch verlangde. Vervolgens spraken wij over verschillende onderwerpen, en in den loop van het gesprek kwam het me voor, dat de kapitein hartelijker was dan gewoonlijk. Onder anderen spraken wij over de ligging

van de *Nautilus* die juist gestrand was op de plek, waar ook Dumont d'Urville bijna schipbreuk had geleden.

„Die d'Urville was een uwer knapste zeelieden,” zei de kapitein, „hij was een Fransche Cook. Ongelukkige geleerde! De ijsbanken van de Zuidpool, de koraalriffen en de kannibalen in den Grooten Oceaan getrotseerd te hebben, om daarna ellendig in een spoortrein om het leven te komen! Wat zou die krachtige man wel in de laatste oogenblikken van zijn leven gedacht hebben?”

Op de voor ons liggende kaart gingen wij de tochten na van den grooten Franschen zeevaarder, die aan de Zuidpool het Amalia en het Lodewijk Philipsland had ontdekt en eindelijk zijn opmetingen van de voornaamste eilanden in den Grooten Oceaan had gedaan.

„Wat uw d'Urville aan de oppervlakte der zee heeft verricht,” vervolgde kapitein Nemo, „doe ik onder water en veel gemakkelijker en vollediger dan hij. De *Astrolabe* en de *Zelee* werden door de golven voortdurend heen en weer geslingerd en konden dus niet tegen de *Nautilus* opwegen, die in het midden der wateren stil ligt, en dus met recht een kalme studeerkamer mag genoemd worden.”

„En toch,” zei ik, „bestaat er een punt van overeenkomst tusschen de corvetten van Dumont d'Urville en de *Nautilus*.”

„Welke, mijnheer?”

„Dat de *Nautilus*, evenals zij, gestrand is.”

„De *Nautilus* is niet gestrand, mijnheer,” antwoordde de kapitein op rustigen toon: „de *Nautilus* is gemaakt om kalm op het water te liggen en ik zou al die moeilijke manœuvres niet beginnen, welke d'Urville met zijn corvetten deed om weer vlot te komen. De *Astrolabe* en de *Zelee* zijn vergaan, doch mijn schip loopt geen gevaar. De vloed zal het vaartuig morgen op het

bepaalde uur oplichten en wij zullen onzen tocht kunnen voortzetten."

„Kapitein," zei ik, „ik twijfel geen oogenblik..."

„Morgen," voegde de kapitein erbij, terwijl hij opstond. „Morgenmiddag, om 2 uur 40 minuten, zal de *Nautilus* vlot worden en zonder de minste schade de Zeestraat van Torres verlaten."

Na deze woorden gezegd te hebben gaf hij mij met een handgebaar te verstaan dat hij alleen wenschte te blijven en verliet ik dus zijn hut. In de gang ontmoette ik Koenraad, die nieuwsgierig was naar mijn onderhoud met den kapitein.

„Beste jongen," zei ik, „toen ik tegenover kapitein Nemo de vrees te kennen gaf dat zijn schip morgen door de wilden bestormd zou worden, heeft hij zich daar met een schertsend gebaar vanaf gemaakt. Ik kan je dus slechts één ding antwoorden: „vertrouw op kapitein Nemo en ga gerust naar je kooi."

„Heeft mijnheer me niet meer nodig?"

„Neen Koenraad; ik wilde slechts weten wat Ned Land op het oogenblik uitvoert."

„Vriend Ned, is bezig een kangoeroe-pastei klaar te maken, die volgens zijn bewering verbazend lekker moet zijn."

Hierop verliet Koenraad mij en enkele minuten later lag ook ik in mijn kooi. Ik hoorde duidelijk de wilden op het plat heen en weer loopen en een ooverdoovend geschreeuw aanheffen. Het gevolg was dat ik niet kon slapen; met de bemanning van het schip scheen dit niet het geval te zijn want zij bekommerde zich blijkbaar evenmin om de aanwezigheid der woeste Papoea's als een regiment soldaten in een geblindeerd fort dat door eenige tientallen muizen wordt aangevallen.

's Morgens tegen 6 uur was ik reeds op de been. Het luik was nog gesloten. De lucht werd dus niet ververscht, doch de reservoirs, die, om alle mogelijke

gebeurtenissen te voorkomen, gevuld waren, begonnen te werken en brachten eenige kubieke meters zuurstof in de *Nautilus*.

Tot twaalf uur bleef ik in mijn kamer, zonder den kapitein ook maar een oogenblik gezien te hebben. Men scheen aan boord nog geen toebereidselen voor het vertrek te maken. Ik wachtte nog eenigen tijd en begaf me toen naar den salon. De pendule wees precies half drie; in 10 minuten moest de vloed zijn grootste hoogte bereikt hebben, en als de kapitein geen dwaze belofte had gedaan dan moest de *Nautilus* op dat oogenblik weer vlot worden. Gebeurde dit niet, dan zouden er verscheidene maanden moeten verlopen, voordat hij deze klippen kon verlaten.

Weldra voelde ik een lichte trilling die door het vaartuig liep; ik hoorde het met den buitenwand tegen de kalk- en koraalpunten schuren.

Precies 5 minuten over half 3 verscheen kapitein Nemo in den salon.

„Wij gaan vertrekken,” zei hij.

„Zoo,” antwoordde ik.

„Ik heb bevel gegeven het luik te openen.”

„En de Papoea's?”

„De Papoea's?” herhaalde de kapitein schouderop-halende.

„Zullen zij niet aan boord komen?”

„Hoezoo?”

„Wel, door het luik als dat opengezet wordt.”

„Mijnheer Arronax,” zei kapitein Nemo bedaard, „ook al staat het luik van de *Nautilus* open, dan komt men niet zoo maar ongehinderd in mijn schip.”

Ik keek hem verbaasd aan.

„Begrijpt ge me niet?” vroeg hij.

„Neen!”

„Kom dan mede en overtuig u zelf.”

We liepen tezamen naar de groote middentrap; daar stonden Ned Land en Koenraad met belangstelling naar eenig matrozen te kijken, die het luik openden, terwijl daarbuiten afgrijselijke kreten van woede en haat weerklonken. Eindelijk was het luik open en werden een twintigtal afzichtelijke tronies zichtbaar. Maar de eerste der wilden, die de hand aan de trapeuning sloeg, werd door een onzichtbare kracht achteruit geworpen en vluchtte onder het uitstooten van een afschuwelijk gebrul weg. Een tiental zijner makkers die eveneens probeerden binnen het schip te komen, ondergingen hetzelfde lot.

Koenraad was opgetogen. Ned Land wilde de zwarte duivels te lijf gaan en vloog naar de trap; maar nauwelijks had hij de leuning aangegrepen, of ook hij werd op zijn beurt weggeslingerd.

„Vervloekt!” riep de Canadees, „ik ben door den bliksem getroffen!”

Deze uitroep verklaarde mij alles; het was thans geen trapeuning meer, maar een met electriciteit geladen ketting, die tot op het plat ging. Ieder die deze ketting aanraakte, kreeg een vreeselijke schok en deze schok zou doodelijk geweest zijn, indien kapitein Nemo er de volle stroomkracht van zijn machine doorheen had laten gaan. Men zou kunnen zeggen dat hij tusschen zijn aanvallers en zichzelf een elektrische barriere had opgeworpen, die niemand ongestraft kon passeeren.

Intusschen hadden de verschrikte Papoea's de vlucht genomen, terwijl wij den als razend vloekenden Canadees weer op de been hielpen. Op dat oogenblik werd de *Nautilus* door de laatste vloedgolven van het rif opgelicht en kwam weer vlot. De schroef begon langzaam te werken, de snelheid nam geleidelijk toe, en steeds aan de oppervlakte van het water blijvend, verliet de *Nautilus* onbeschadigd de gevaarlijke zeestraat van Torres.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Een verdoovingsmiddel.

Den volgenden dag, den 10en Januari, zette de *Nautilus* zijn tocht onder water voort met een snelheid van ongeveer 35 K.M. per uur. De werking van de schroef was zoo groot dat ik niet in staat was het aantal der omwentelingen te tellen.

Als ik eraan dacht dat deze voortreffelijke electrische machine beweging, warmte en licht aan de *Nautilus* schonk en haar bovendien tegen aanvallen van buiten verdedigde, zoodat het vaartuig veranderd werd in een heilige ark, die niemand kon aanraken zonder verpletterd te worden, dan werd ik met bewondering vervuld voor deze machine, en van de machine ging mijn bewondering vanzelfsprekend over op den bouwmeester, die dit alles gewrocht had.

Wij zetten koers naar het Westen en zeilden den elfden Januari om Kaap Wessel, die op 135° O.L. en 10° N.B. het westpunt vormt van de Golf van Carpentaria. Er waren nog tal van klippen, doch zij lagen verder uit elkaar en zijn met groote nauwkeurigheid op de kaart aangeteekend. De *Nautilus* verreed de branding van Money aan bakboord en de riffen van Victoria aan stuurboord en vervolgde zijn tocht langs den tienden parallel.

Den dertienden Januari kwamen we in de Timor zee; de kapitein verkende het eiland waaraan deze zee haar naam te danken heeft en dat gelegen is op 122° O.L. Het eiland Timor heeft een oppervlakte van 36.000 K.M.2 en wordt door Radjahs' bestuurd. Deze vorsten

noemen zich de zonen van krokodillen, hetgeen in de oogen der inboorlingen de hoogste trap van geboorte beteekent, waarop een sterveling kan aanspraak maken. De in de rivieren van dit eiland veelvuldig voorkomende krokodillen worden door de bevolking in hooge eere gehouden. Men beschermt ze, men aanbidt ze en voedt ze; men geeft hen zelfs jonge meisjes tot voedsel, en wee den vreemdeling die de hand durft te slaan aan een der gewijde monsters.

Het is begrijpelijk dat de bemanning van de *Nautilus* allerminst plan had zich met deze leelijke dieren te gaan bemoeien. Timor werd voor ons slechts even zichtbaar om 12 uur 's middags, d.w.z. op het oogenblik dat de eerste stuurman het middag bestek opmaakte. Ook zag ik in de verte het eiland Rotti, dat tot dezelfde eilandengroep behoort en welks vrouwen beroemd zijn om haar schoonheid.

Van nu af richtte de *Nautilus* zijn steven naar het Zuidwesten en zette koers naar den Indischen Oceaan. Waar zou de kapitein ons nu heen voeren? Zou hij de Aziatische kust weer opzoeken, of was hij van plan naar Europa te gaan? Het laatste was moeilijk aan te nemen van iemand die zooveel mogelijk de bewoonde wereld vermeed. Zou hij den steven zuid waarts richten? Was hij van plan om Kaap de Goede Hoop en verder om Kaap Hoorn te varen en op deze wijze door te dringen tot de Zuidpool? Of zou hij soms naar den Grooten Oceaan terugkeeren, waar zijn *Nautilus* zulk een gemakkelijk vaarwater vond? De toekomst zou het ons leeren.

Den veertienden Januari hadden wij de klippen en eilanden eindelijk achter ons en bevonden ons in volle zee. De snelheid van de *Nautilus* werd aanmerkelijk minder en zeer wispelturig in zijn bewegingen, dreef hij nu eens aan de oppervlakte en dan eens onder water. Gedurende dit gedeelte der reis nam kapitein Nemo belangrijke proeven voor de verschillende warmtegra-

den der zee. In den regel is het moeilijk daar nauwkeurige gegevens over te verkrijgen, wanneer men bedenkt dat genoemde warmte-metingen slechts op geringe diepten kunnen genomen worden, terwijl daarvoor instrumenten gebruikt worden, die zeer ingewikkeld zijn. Kapitein Nemo daarentegen was in staat zijn natuurkundige waarnemingen in de diepte van den oceaan zelf te doen.

Het gebeurde vaak dat de *Nautilus* soms snel, soms langzaam varende een diepte bereikte van 9-10.000 M. De uitslag van al deze proeven was dat de zee op 1.000 M. diepte onder alle breedtegraden een vaste temperatuur heeft van 4 1/2 graad. Ik volgde deze proefnemingen met de grootste belangstelling, mij daarbij dikwijls zelf afvragende of kapitein Nemo ze nam ten eigen voordeele of ten behoeve van zijn medemenschen. Dit laatste was niet zeer waarschijnlijk want den een of anderen dag zouden zijn aantekeningen met hem in een onbekende zee verzinken. Zou hij den uitslag zijner onderzoekingen soms voor mij bestemmen? Ook dit was onwaarschijnlijk, daar alles er op wees dat ook ik de *Nautilus* nooit zou kunnen verlaten.

Maar hoe het ook zij, de kapitein deelde mij de resultaten zijner onderzoekingen mede, waardoor ik veel en wetenswaardig nieuws vernam omtrent de dichtheid en de temperatuur van het zeewater. Op zekeren morgen, het was den vijftienden Januari, wandelde ik met den kapitein op het platform van zijn schip; hij vroeg mij of ik de verschillende graden van dichtheid van het water kende en daar ik ontkennend antwoordde, voegde hij er aan toe dat de wetenschap daarvoor nog geen juiste gegevens bezat.

„Ik heb proeven genomen,” zei hij, „en ik kan de zekerheid mijner gegevens absoluut bevestigen.”

„Goed,” antwoordde ik, „maar de *Nautilus* is een

wereld op zichzelf en de geheimen uwer geleerdheid zullen op de aarde nooit bekend worden."

"Ge hebt gelijk, waarde heer," antwoordde hij na een kort zwijgen; „het is een wereld op zichzelf. Mijn vaartuig staat in dezelfde verhouding tot de aarde als de planeten die de aarde in haar loop om de zon vergezellen; men zal de werken der geleerden, die op Saturnus of Jupiter leven, toch ook nooit op aarde leeren kennen? En omdat het toeval ons bij elkaar gebracht heeft, wil ik u het resultaat mijner onderzoekingen mededeelen.

„Ik luister, kapitein."

„Weet dan, mijnheer, dat zeewater meer dichtheid bezit dan rivierwater, alhoewel de dichtheid van het zeewater niet overal dezelfde is. Stel ik bijvoorbeeld de dichtheid van rivierwater op één, dan vind ik 1.028 voor het water van den Atlantischen en 1,026 voor dat van den Grooten Oceaan, terwijl daarbij vergeleken het water der Middellandsche Zee op 1,03 geschat kan worden..."

„O," dacht ik, „hij waagt zich al in de Middellandsche Zee."

„Voor het water der Ionische Zee 1,018 en voor dat der Adriatische 1,029."

Uit deze gezegden maakte ik op dat de *Nautilus* de drukst bevaren zeeën van Europa niet vermeed en dat het waarschijnlijk was dat wij binnenkort nog eens naar Europa zouden terugkeeren; vriend Ned zou dit nieuws waarschijnlijk met groote vreugde vernemen.

Gedurende verscheidene dagen brachten wij den tijd door met het nemen van allerlei proeven omtrent het zoutgehalte op verschillende diepten, omtrent het geleidend vermogen, de kleur en de doorschijnendheid van het zeewater en bij dit alles toonde de kapitein een bekwaamheid, die slechts geëvenaard werd door zijn vriendelijkheid jegens mij.

Den zestienden Januari was ik getuige van een zonderling schouwspel. De wanden in den salon waren ter zijde geschoven en daar de lantaarn van den *Nautilus* geen licht gaf, heerschte er in het water een onbepaalde duisternis. De met dikke wolken bedekte hemel deed slechts weinig licht doordringen. Ik zat naar dit somber schouwspel te kijken en de grootste visschen schenen mij niet meer dan zeer onduidelijke schaduwen, toen ons schip plotseling in het volle licht kwam. Eerst dacht ik dat de lantaarn van de *Nautilus* aangestoken was en het electrische licht in het water scheen; ik vergiste me echter en zag spoedig mijn dwaling in. Ons schip dreef in het midden van een lichtgevende streep, diep onder water. Deze streep werd veroorzaakt door duizenden lichtgevende diertjes, wier schittering nog toenam, als zij langs de metalen wanden van ons vaartuig streken. Dan zag ik zelfs flikkering in deze lichtende omgeving, alsof een stroom kokend lood in een vuurhaard geworpen, of een stuk metaal tot roode gloei-hitte gebracht werd. Het verschijnsel was zoo sterk dat eenige deelen van dezen schitterenden stroom nog schaduw wierpen, hoewel alle schaduw daaruit verbannen scheen. Neen, dit was niet de kalme flikkering van de scheepslantaarn, hier zag men kracht en een ongewone beweging; men gevoelde dat dit licht leefde.

Het was dan ook een oneindig groote opeenstapeling van weekdieren, van millioenen lichtgevende diertjes, ware bolletjes van doorschijnende gelei, met voelarmen zoo fijn als draadjes, waarvan men er ruim 800 in een kubieken centimeter geteld had. Gedurende verscheidene uren bleef de *Nautilus* in dien schitterenden stroom, en onze verbazing steeg ten top, toen wij groote zeemonsters en allerlei visschen daarin zagen rondspartelen en spelen, evenals de legende vertelt, dat de salamanders het doen in het vuur. Midden in dit onbrandbaar vuur zwommen vlugge bruinvisschen, die onvermoeide clowns

in het leger der zeedieren, en zwaardvisschen van 3 m. lengte, de voorloopers van orkanen, wier vreeselijk zwaard soms tegen het glas stootte. Het was een betoo-verend schouwspel! Misschien werd de sterkte van het licht door den toestand van de atmosfeer vergroot; misschien woedde een hevig onweer boven het zeevlak, doch op eenige meters diepte bemerkte de *Nautilus* niets van den woedenden storm en dreef kalm temidden van het stille water.

Den achttienden Januari bevonden we ons met ons schip op 150° O.L. en 15° Z.B.; het weer was ruw en de zee vrij onstuimig; uit het Oosten woei een tamelijk sterke wind; de barometerstand, die reeds sinds eenige dagen dalende was, wees op een naderenden strijd der elementen. Op het oogenblik dat de tweede stuurman het middagbestek opmaakte, stond ik juist op het platform; zooals gewoonlijk wachtte ik op de dagelijks uitgesproken formule; maar in plaats daarvan riep hij eenige andere woorden, die daarom voor mij niet minder onbegrijpelijk waren. Onmiddellijk daarop verscheen de kapitein, en richtte zijn verrekijker naar den horizon. Gedurende enkele oogenblikken staarde hij naar een bepaald punt in de verte en sprak toen eenige woorden tot den stuurman. Deze voor mij onbegrijpelijke mededeeling scheen den man in allerhoogste mate te ontroeren. De kapitein beheerschte zich echter beter en bleef, althans uiterlijk, volmaakt kalm; overigens moest hij den stuurman eenige tegenwerpingen maken, waarop deze met bepaalde zekerheid bleek te antwoorden, ten minste zoo begreep ik het uit verschil van stem en gebaren. Ook ik keek aandachtig in de aangeduide richting, zonder echter iets te zien. Aan den gezichtseinder vloede water en lucht tezamen tot een grijs geheel.

Zonder te laten blijken dat hij zich van mijn tegenwoordigheid bewust was, liep de kapitein met onrus-

tige schreden het platform op en neer. Soms stond hij stil met over de borst gekruiste armen en liet zijn blikken over de zee dwalen, om het volgende oogenblik zijn wandeling te hervatten. Wat zocht hij in die onmetelijke ruimte? De *Nautilus* bevond zich immers op eenige honderden kilometers van de kust verwijderd!

De stuurman had zijn kijker weer ter hand genomen en staarde naar den gezichtseinder; hij liep heen en weer, stampte met den voet, en was in tegenstelling met zijn meester in zenuwachtige spanning. Weldra zou het geheim opgelost worden, want op een wenk van den kapitein zette de hoofdmachinist zijn machines tot de grootste snelheid aan. Op dat oogenblik maakte de stuurman den kapitein opnieuw opmerkzaam; deze staakte zijn wandeling en richtte den kijker nog eens naar het aangegeven punt; hij tuurde lang, en daar ik door al deze vreemde dingen nieuwsgierig werd, liep ik naar den salon om een verrekijker te halen. Weldra was ik terug en was juist van plan met mijn instrument den horizont af te zoeken, toen mij dit met een drijftige beweging uit de hand werd geslagen.

Ik keerde mij om. Kapitein Nemo stond voor mij, doch ik herkende hem nauwelijks. Zijn gelaat was geheel veranderd, zijn oogen schitterden met doffen glans en waren onder de saamgetrokken wenkbrauwen bijna onzichtbaar; zijn geopende lippen lieten de op elkaar geperste tanden gedeeltelijk zien; hij stond recht overeen met gebalde vuisten en opgetrokken schouders. Uit zijn geheele houding sprak een ontembare haat en ik vroeg mij af of ik zonder het te weten dezen toorn had opgewekt. Dacht deze vreemde man dat ik een zijner geheimen had ontdekt, een geheim dat voor de gasten der *Nautilus* verborgen moest blijven? Neen, ik was het voorwerp niet van dien haat, want hij keek mij niet aan, maar hield het oog gevestigd op het voor mij onzichtbare punt aan den gezichtseinder.

Eindelijk scheen kapitein Nemo zijn zelfbeheersching weer terug te krijgen. Zijn gelaat, dat zoo vreeselijk veranderd was, hernam zijn gewone kalme uitdrukking. Hij sprak eenige woorden in een vreemde taal tot zijn stuurman, en wendde zich toen tot mij:

„Mijnheer Arronax,” sprak hij op gebiedenden toon, „ik eisch van u de vervulling van een voorwaarde, die u aan mij bindt.”

„Welke voorwaarde, kapitein?”

„Ge moet u met uw makkers laten opsluiten, tot op het oogenblik dat het mij wenschelijk is u de vrijheid terug te geven.”

„Gij zijt de heer en meester,” antwoordde ik, en keek hem strak aan, „doch mag ik u een vraag stellen?”

„Neen, mijnheer.”

Hier viel niets tegen in te brengen, en daar alle tegenstand onmogelijk was, hadden we slechts te gehoorzamen. Ik begaf mij naar de hut van Ned Land en Koenraad, wien ik het besluit van den kapitein mededeelde.

De lezer zal begrijpen op welke wijze deze mededeeling door den Canadees ontvangen werd; doch veel tijd tot wikken en wegen hadden wij niet, want vier matrozen wachtten aan de deur, en brachten ons naar het vertrek waar wij den eersten nacht van ons verblijf op den *Nautilus* hadden doorgebracht. Ned Land wilde nog eenige heftige opmerkingen maken, doch als eenig antwoord werd de deur in het slot geworpen.

„Zou mijnheer mij kunnen vertellen wat dit betekent?” vroeg Koenraad.

Ik vertelde mijn makkers wat er gebeurd was. Evenals ik waren ook zij verwonderd, maar begrepen er niets van. De meest fantastische gedachten gingen mij door het hoofd en het beeld van den geheimzinnigen kapitein verliet mij geen oogenblik. Ik was niet in staat geregeld te denken, en raakte verward in de meest dwaze veron-

derstellingen, toen ik uit mijn droomerijen werd wakker geschud door Ned Land, die zei:

„Kijk eens, het ontbijt staat op tafel.”

De tafel was inderdaad gedekt; het was duidelijk dat de kapitein daartoe bevel had gegeven op hetzelfde oogenblik dat hij de verhoogde snelheid van de *Nautilus* bevolen had.

„Zal mijnheer mij niet kwalijk nemen, indien ik het waag hem een raad te geven?” vroeg Koenraad.

„Neen, mijn jongen,” antwoordde ik.

„Welnu, dan lijkt het mij het beste dat mijnheer gaat ontbijten. Het is voorzichtig, want we weten niet wat er nog gebeuren kan.”

„Volkomen juist, Koen.”

„Ongelukkigerwijze,” zei Ned Land, „heeft men niets anders dan de gewone scheepskost voor ons neergezet.”

„Dat is dan nog in ieder geval beter dan heelemaal niets,” merkte Koenraad op.

Dit moest de harpoenier wel met hem eens zijn. We gingen dus aan tafel en nuttigden ons maal, zonder dat er een woord gesproken werd.

Ik at weinig; Koenraad tamelijk veel en Ned Land, ondanks zijn pruttelen, met meer dan gewone eetlust. Toen het ontbijt was afgelopen, ging ieder in een hoek zitten en we wilden juist het vreemde van het geval gaan bespreken, toen plotseling het licht uitging en we ons in volslagen duisternis bevonden.

De Canadees sliep weldra in, en wat mij vooral verwonderde, was, dat ook Koenraad onmiddellijk in slaap viel.

Ik vroeg me zelf af, wat de reden kon zijn van dit vreemde verschijnsel, toen ook ik tot mijn groote verwondering een onbedwingbare lust tot slapen kreeg. Mijn oogen, die ik met geweld wilde openhouden, vielen onwillekeurig dicht.

Ik was ten prooi aan een smartelijke zinsverbijstering en besepte thans volkomen, dat men een of ander sterk slaapmiddel in de spijsen gemengd had, die we hadden genuttigd.

De kapitein oordeelde het dus niet voldoende om ons op te sluiten, teneinde ons het zien te beletten, maar wilde ons ook in slaap hebben, opdat wij niets van zijn geheime plannen zouden gewaar worden.

Ik hoorde, dat men het luik sloot en bemerkte, dat het lichte slingeren van het vaartuig door de deining der zee ophield.

Zakte de *Nautilus* naar de diepte?

Ik deed vergeefsche pogingen om aan mijn drang tot slapen weerstand te bieden; mijn ademhaling werd zwakker, en ik voelde een kille huivering door mijn loome en als verlamde ledematen varen.

Mijn oogleden vielen, alsof ze van lood waren, over mijn oogen; ik kon ze niet meer oplichten; een doffe slaap, vol van allerlei akelige droomen, maakte zich van mij meester; toen verdwenen de visioenen en verloor ik het bewustzijn...

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Het koninkrijk der koralen.

Toen ik den volgenden morgen ontwaakte, was mijn hoofdpijn geheel verdwenen. Tot mijn groote verwondering bevond ik mij in mijn kamer. Waarschijnlijk waren ook mijn makkers naar hun hut gebracht, zonder er iets van bemerkt te hebben. Zij wisten evenmin als ik wat er dien nacht was voorgevallen; ik kon slechts op het toeval rekenen, om het geheim te ontsluiëren.

Ik dacht er over, mijn kamer te verlaten, maar wist niet of men mij de vrijheid reeds had terug gegeven. Ik liep naar de deur en ondervond geen enkelen tegenstand toen ik deze openen wilde; ik was dus weer betrekkelijk vrij.

De trap opgaande, bemerkte ik, dat ook het luik van het platvorm open stond.

Ned en Koenraad stonden reeds op mij te wachten. Op mijn vraag, of ze wisten wat er dien nacht gebeurd was, antwoordden ze ontkennend. Een onverklaarbare, loodzware slaap had hen den vorigen avond na het diner terneer gedrukt en evenals ik, waren ze verwonderd geweest, in hun kamer weer wakker te worden.

De *Nautilus* leek even kalm en geheimzinnig als altijd. In een matig tempo gleed het vaartuig aan de oppervlakte der zee. Aan boord scheen niets veranderd te zijn.

Met zijn scherp zeemansblik zocht Ned Land den horizon af, doch hoe hij ook keek, er was niets te zien. Nadat de *Nautilus* weer versche voorraad lucht had ingenomen, bleef zij op een diepte van 15 meter drijven,

zoodat zij op ieder gewenscht oogenblik onmiddellijk aan de oppervlakte kon komen, iets, wat tegen de gewoonte in, dien dag herhaaldelijk gebeurde. De stuurman begaf zich toen op het platvorm en sprak daar zijn gewone formule uit. Kapitein Nemo bleef onzichtbaar, en van de bemanning zag ik slechts den hofmeester, die ons met zijn gewone correctheid bediende.

Tegen twee uur was ik juist in den salon bezig eenige aantekeningen te maken, toen de deur geopend werd en de commandant van de *Nautilus* verscheen. Op mijn beleefden groet, antwoordde hij nauwelijks. Ik nam mijn onderbroken bezigheid weer op, hopende, dat hij mij een verklaring zou geven van hetgeen er dien nacht was voorgevallen. Mijn hoop bleek echter ijdel te zijn, want de kapitein nam zwijgend tegenover me plaats.

Ik keek hem eens aan. Zijn gelaat drukte groote vermoeidheid en oprechte smart uit. Als een bijzonderheid viel het mij op, dat deze geheimzinnige man, die anders de kalmte in persoon was, thans zijn geheele bedaardheid scheen verloren te hebben. Nauwelijks gezeten, stond hij weer op, liep eenige passen heen en weer, wankelde naar zijn stoel terug en ging weer zitten.

Eindelijk kwam hij naar mij toe en vroeg:

„Mijnheer Arronax, zijt gij geneesheer?”

Ik was over deze vraag zoo verbaasd, dat ik hem een oogenblik sprakeloos bleef aanzien.

„Professor Arronax, zijt gij geneesheer?” vroeg hij nog eens. „De meesten uwer ambtsgenooten hebben in de medicijnen gestudeerd. Ik herinner u slechts aan Gratiolet, Tandon en vele anderen.”

„Ja zeker, kapitein, ik ben geneesheer, en was als zoodanig verscheidene jaren aan een groot hospitaal te Parijs verbonden, voordat ik mij op de algemeene natuurkunde toeleigde.”

„Ik dank u voor uw inlichtingen, professor.”

Mijn antwoord scheen hem voldaan te hebben, maar

daar ik niet wist wat hij met zijn vraag bedoelde, nam ik een afwachtende houding aan en besloot op mijn hoede te zijn.

„Professor Arronax,” hernam de kapitein na een korte pauze, „zoudt gij een mijner matrozen in behandeling willen nemen?”

„Is er een zieke aan boord?”

„Ja.”

„Dan ben ik bereid u te volgen.”

„Kom dan mede.”

Laat ik eerlijk bekennen dat het hart mij van opgewondenheid in de keel klopte. Ik weet niet hoe het kwam, maar ik meende een verband te zien tusschen de gebeurtenissen van den vorigen avond en de ziekte van den matroos en dit geheim hield me minstens zoo sterk bezig als de zieke zelf.

Kapitein Nemo bracht mij naar het achterschip en liet me een kamer binnentreden die naast het matrozenverblijf gelegen was.

Languitgestrekt op een bed lag daar een man van ongeveer veertigjarigen leeftijd, met vastberaden gelaat; zijn trekken waren regelmatig en verrieden het zuiverste type van den Engelschman.

Ik boog mij over hem heen. De man was niet alleen ziek, maar ook gewond. Zijn in bloedige zwachtels gebonden hoofd rustte op een groot kussen. Ik maakte het verband los en de gewonde keek mij daarbij met zijn starenden blik aan, zonder een enkele klacht te uiten.

Het was een vreeselijke wonde. De schedel, die door een of ander zwaar instrument verbrijzeld was, liet de hersenmassa voor een groot gedeelte bloot. Het gevolg daarvan was, dat eenige slierten geronnen bloed op de hersenmassa drukten. De gewonde haalde slechts langzaam adem; zijn aangezichtsspieren trokken zich nu en dan krampachtig samen. De ongelukkige leed aan een

hevige hersenvliesontsteking, die verlamming en gevoelloosheid veroorzaakte.

De pols van den gewonde klopte nog maar zwak. Zijn handen en voeten begonnen reeds koud te worden en ik zag dat de dood in aantocht was, zonder dat menschelijke hulp daartegen zou baten. Na den ongelukkige weer verbonden en recht gelegd te hebben, vroeg ik den kapitein:

„Hoe is deze wonde ontstaan?”

„Dat doet weinig ter zake!” antwoordde Nemo ontwikkend. „Door een schok van de *Nautilus* brak een der hefboomen van de machine en trof dezen man. De stuurman stond naast hem en wilde hem met zijn lichaam beschermen... Een broeder die zich voor zijn broeder, een vriend die zich voor zijn vriend zou hebben laten dooden. Is er iets eenvoudigers denkbaar? Het is nu eenmaal de wet op de *Nautilus*. Maar hoe denkt u over zijn toestand?”

Ik aarzelde.

„U kunt gerust spreken,” zei de kapitein: „de man verstaat geen Fransch.”

Ik keek den gewonde nog eens aan en antwoordde:

„Hij heeft nog hoogstens twee uur te leven.”

„Is er geen mogelijkheid hem te redden?”

„Neen.”

Kapitein Nemo trok de handen krampachtig te zamen en tranen welden hem in de oogen, waarvan ik niet had kunnen denken, dat ze ooit tranen zouden kunnen storten.

Nog eenige oogenblikken keek ik naar den stervende, wiens leven langzaam wegvlood. Onder den schijn van het electrisch licht dat van de zoldering op zijn doodsbed viel, leek het, alsof zijn bleekheid nog sterker werd. Ik vestigde den blik op zijn schrander gelaat, waarop ongeluk en ellende diepe rimpels hadden gegroefd. Ik hoopte reeds, dat deze man in de laatste oogenblikken

van zijn leven een paar woorden zou laten ontvallen die een tipje hadden opgelicht van den geheimzinnigen sluier die op de *Nautilus* en zijn bewoners drukte, toen kapitein Nemo tot me zei:

„U kunt thans wel vertrekken, mijnheer Arronax.”

Ik liet den kapitein achter in het vertrek van den stervende en begaf mij, zeer onder den indruk van het gebeurde, naar mijn kamer. Gedurende den geheelen dag werd ik door angstige voorgevoelens geplaagd. Ook de nacht bracht geen verlichting voor dit drukkend gevoel en in mijn droomen meende ik het weeklagen van den stervenden matroos te hooren dat mij als een treurmarsch in de ooren klonk. Was het soms het gebed voor een stervende, dat door de leden der bemanning in hun geheimzinnige taal aan den Allerhoogste werd opgedragen? Ik weet het niet!

Toen ik den volgenden morgen als naar gewoonte op het platform kwam, vond ik kapitein Nemo, die mij reeds wachtende was. Hij trad dadelijk op mij toe en vroeg:

„Professor, zou u het aangenaam vinden, vandaag een onderzeesche wandeling te maken?”

„Met mijn makkers?”

„Als ze daar lust toe hebben, ja.”

„Dan zijn wij tot uw dienst, kapitein.”

Over den stervende of den doode sprak hij niet. Ik voegde mij weer bij Ned en Koenraad, wien ik het voorstel van kapitein Nemo mededeelde. Koenraad haastte zich het voorstel aan te nemen en ditmaal was ook Ned bereid, met ons mede te gaan.

Het was acht uur in den morgen. Om half negen hadden we onze duikerspakken aangetrokken, licht- en ademhalingstoestellen bevestigd en waren gereed voor den onderzeeschen tocht.

De reeds bekende dubbele deur werd geopend, en gevolgd door kapitein Nemo en twaalf leden van de

bemannings, betraden we den bodem van den oceaan op een diepte van 10 meter.

Een lichte helling voerde ons naar een heuvelachtig terrein, dat op ongeveer vijftien vadem diepte lag. Het terrein waarop ik me thans bevond, verschilde in alle opzichten van dat hetwelk ik tijdens mijn eerste tocht onder zee betreden had. Noch fijn wit zand, noch onderzeesche grasvelden, noch onderzeesch woud. Ik herkende onmiddellijk het schoone gebied waar kapitein Nemo ons dien dag rondleidde: het was het koninkrijk der koralen.

De koraal is een in de zee voorkomende kalkachtige stof, die beurtelings beschouwd werd van mineralen-, plantaardigen- en dierlijken oorsprong te zijn. In de oudheid gebruikte men deze stof als geneesmiddel, terwijl men er tegenwoordig sieraden voor dames van maakt. Eerst in 1694 kende men de koraal definitief een dierlijken oorsprong toe, en dit wel, als gevolg van de onderzoekingen van den geleerden Franschman Peyssonnel uit Marseille.

Onze Ruhmkorffsche lichttoestellen werden in werking gesteld en we volgden een in wording zijnde koraalbank, die eens dit gedeelte van den Indischen Oceaan zal afsluiten. Onze weg voerde ons langs onuitroeibare struiken, gevormd door heesters, die als het ware bezaaid waren met witte stervormige bloemen. Maar in tegenstelling met de heesters die men op aarde ziet, wezen de takken der onderzeesche heesters allen loodrecht omhoog.

Het licht veroorzaakte tusschen deze takken duizende prachtige kleurschakeeringen. Het kwam mij voor, alsof ik die cylindervormige pijpen door het water zag trillen. Af en toe be kroop mij de lust een paar dezer zeldzame bloemen te plukken, waarvan sommigen pas ontloken waren, terwijl anderen ternauwernood uitbotten. Maar als ik dan de hand naar deze bloemen uitstak, kwam

eensklaps alles in rep en roer: de witte knoppen weken in hun roode kokertjes terug, de bloemen verdwenen en het heestertje veranderde in een met kleine bulten begroeid stuk steen. Het toeval had mij in de onmiddellijke nabijheid der zeldzaamste zoöphyten gevoerd. Deze koraalsoort is minstens even zoo kostbaar als die, welke in de Middellandsche Zee op de Fransche, Italiaansche en Afrikaansche kusten wordt gevonden. Niet zonder reden wordt zij door de dichters de „bloedbloem” of het „bloedschuim” genoemd. Deze koralen hebben een handelswaarde van ongeveer vijf honderd frank per kilogram en op de plek waar wij thans waren, lag een fortuin aan bloedkoralen, dat alle koraalvisschers ter wereld met één slag rijk had kunnen maken.

Weldra kwamen we aan een terrein, waar de struiken dichter op elkaar stonden en de takken grooter werden. We bevonden ons in een bosch van versteende planten en lange galerijen, die elk begrip van wonderschoone architectuur te boven gingen.

De kapitein ging ons voor in een sombere galerij, die ons langs een helling tot op een diepte van meer dan 100 meter bracht. Soms bracht het licht onzer lantaarns een tooverachtigen schijn teweeg, wanneer het op de uiteinden van dit gewelf of op de enorme koraalblokken viel.

Na een marsch van bijna twee uur, hadden we een diepte bereikt van drie honderd meter; hier was ongeveer de grens der koraalvorming. Doch hier waren het niet meer lage struiken of nederige boschjes, neen, hier was het een machtig woud van de heerlijkste koralen, enorme producten uit het delfstoffenrijk, prachtig versteende boomen door bevallige slingerplanten onderling verbonden, waarop het licht onzer lantaarns een onvergetelijken glans wierp. Welk een onbeschrijfelijk schouwspel! En hoe jammer was het, dat we elkaar onze indrukken niet mondelings konden mededeelen.

Waarom konden we niet met elkaar spreken? Waarom leven we niet als visschen, of liever nog als amphibiën, die zich geheel willekeurig op land en in het water kunnen ophouden?

Op een gegeven oogenblik bleef kapitein Nemo staan. Ook mijn makkers en ik maakten halt en omkijkende, zag ik, dat de twaalf leden der bemanning in een halven cirkel om hun kapitein stonden. Toen ik wat nauwkeuriger toekeek, bemerkte ik, dat vier der mannen een voorwerp op hun schouders droegen dat een langwerpig-vorm had.

De plek waarop wij stonden, was een vrij groote ruimte, afgebakend door een rij reusachtige boomen van het onderzeesche woud. Onze lantaarns wierpen in deze ruimte een schemerachtig licht, dat wanstaltige schaduwen op den bodem teekende. Aan de grens dezer ruimte heerschte een ondoordringbare duisternis, hier en daar nog geaccentueerd door kleine koraalbloemen, die bij het licht onzer lantaarns als roode lampjes schenen te gloeien.

Ned Land en Koenraad stonden vlak naast mij. We keken toe, en het kwam mij in de gedachte, dat we hier getuigen zouden zijn van een vreemd schouwspel. Bij aandachtige beschouwing van den bodem, zag ik een aantal kleine verhoogingen die met stukken kalksteen en koraal bedekt waren en zoo regelmatig waren gerangschikt, dat zij onmiskenbaar het werk van menschenhanden verrieden.

In het midden der ruimte verhief zich, op een voetstuk van ruwe rotsblokken, een kruis van koraal, dat zijn dwarsarmen spookachtig uitstrekte en den indruk maakte van versteend bloed.

Op een teeken van kapitein Nemo, trad een der mannen naar voren en begon op eenige passen afstand van het kruis een gat in den bodem te graven, met een schop die hij van zijn gordel losmaakte.

Ik begreep alles! Deze ruimte was een kerkhof; dit gat, een graf; het langwerpige voorwerp, het lichaam van den man die dien nacht was gestorven! Kapitein Nemo en zijn manschappen waren hierheen gekomen om hun makker te begraven op dit gemeenschappelijk kerkhof, op den bodem van den ontoegankelijken oceaan.

Neen! nimmer was mijn geest zoo ontroerd als op dit oogenblik. Nooit hadden zich meer indrukwekkender gedachten van mij meester gemaakt als op deze plaats. Ik wilde niet zien wat mijn oogen toch moesten aanschouwen!

Het graf werd intusschen langzaam gedolven. De visschen vluchtten hier en daar uit hun gestoorde schuilhoeken. Duidelijk hoorde ik het stooten van den schop tegen den kalkachtige bodem en soms sprongen een paar vonken van het staal, als dit tegen een kiezel stiet dat zich in de diepte der wateren verloren had. Het gat werd langer, breeder, en was weldra groot genoeg om het lichaam van den gestorven matroos te ontvangen.

De dragers traden naderbij. Het met een wit kleed omhulde lijk daalde in zijn graf. Kapitein Nemo had de armen over de borst gekruisd en knielde met al zijn vrienden in biddende houding naast het stoffelijk overschot van hem, die eens hun trouwe makker was geweest. Ned Land, Koenraad en ik bogen eerbiedig het hoofd...

Het graf werd bedekt met de stukken uit den bodem die men er te voren had uitgehakt; op deze wijze ontstond een lichte verhevenheid.

Toen ook dit afgeloopen was, stonden kapitein Nemo en zijn mannen weer op. Zij naderden allen het graf, bogen de knie en strekten allen de hand uit als een teeken van laatst vaarwel...

Daarop ondernam de treurige stoet den terugtocht naar de *Nautilus*. We schreden weer onder het ver-

Kapitein Nemo en zijn vrienden knielden naast het stoffelijk overschot van hem, die eens hun trouwe makker was geweest.

steende woudgewelf door en langs den stijgenden weg kwamen we weer langs de bloedkoralen heesters.

Eindelijk werden de scheepslichten zichtbaar. Tegen één uur waren we aan boord.

Nadat ik van kleeding verwisseld had, besteeg ik het platvorm en ging, ten prooi aan de somberste gedachten, naast de stuurkooi zitten.

Kapitein Nemo voegde zich bij mij; ik stond op en vroeg:

„Zooals ik voorzien had, is de man dan toch gedurende den nacht overleden, nietwaar?”

„Ja, mijnheer Arronax,” antwoordde Nemo.

„En rust thans te midden zijner makkers op het koralen kerkhof?”

„Ja; vergeten door allen, behalve door ons! Wij graven het graf, en de poliepen zorgen er voor, onze dooden voor de eeuwigheid in te sluiten.

En terwijl hij met een plotselinge beweging het gelaat achter de krampachtig samengetrokken handen verborg, deed de kapitein vergeefsche pogingen, een snik te onderdrukken.

En hij liet er op volgen:

„Het is daar, dat zich ons vredig kerkhof bevindt; eenige honderd voeten onder de eeuwig woelende golven!”

„Uw dooden sluimeren er tenminste in vrede, kapitein: buiten het bereik der haaien!”

„Ja, mijnheer,” antwoordde kapitein Nemo ernstig „buiten het bereik der haaien en... der menschen!”

Sensationeel!

Zijn in den boekhandel
te verkrijgen : aan

7 frank

per deel volgende acht wereldberoemde boeken:

Jack London

Nr 1 - Wittand.

- > 2 - Beetgenomen.
- > 3 - Verhalen van de Zuidzee.
- > 4 - Michaël, broeder van Jerry. Deel I.
- > 5 - Michaël, broeder van Jerry. Deel II.
- > 6 - Als de Goden lachen.

201175_017

vern002200002

20.000 mijlen onder zee. Oostelijk halfmond